

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i zeldowego dr Marjan Chelminowski
wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 12

Poznań, sobota dnia 9 stycznia 1932

Rok XXVII

W imię prawa i sprawiedliwości

Poinformowaliśmy wczoraj Czytelników o wyroku, skazującym dwóch bojówkarzy „sanacyjnych” na zapłatę „Drukarni Polskiej” odszkodowania za oblepienie gmachu wydawnictwa naszymi plakatami „sanacyjnymi” w nocy z 5 na 6 października roku 1929, podczas wyborów do rady miejskiej, przy czym — jak wiadomo — bojówkarze ciężko poranili naszych portjerów, a wycofali się dopiero, gdy przybyła ochrona, składająca się z kilku ludzi. Dzisiaj podajemy na drugiej stronie opis procesu oraz wyrok, skazujący bojówkarza „sanacyjnego” na zapłatę odszkodowania za wybite kamieniami szeregu szyb w gmachu naszym w nocy z 7 na 8 listopada roku 1930 przed wyborami do Sejmu i Senatu. Oba wyroki są już prawomocne.

Samo odszkodowanie jest oczywiście drugorzędą rzeczą, tak, jak drugorzędne są figury owych bojówkarzy. Bez porównania ważniejsze byłoby stwierdzenie, jak wyglądają mocodawcy tych bojówkarzy. Nie stwierdziły tego niestety władze do tego powołane: policyjny urząd śledczy oraz prokuratura. Wydawnictwo nasze ujawniło o własnych siłach prywatnych trzech „bojówkarzy”, którzy dopuścili się przestępstw i wytoczy im teraz jeszcze sprawę prywatno-karną, — policyjny urząd śledczy natomiast i prokuratura, dysponujące całym urzędowym aparatem śledczym, nie pociągnęły do odpowiedzialności ani jednego z członków bojówek i ich mocodawców, chociaż bojówki te w okresie wyborczym dopuszczały się systematycznie jawnych gwałtów na ludziach i mieniu ludzi.

A przypominamy, że dziesiątki osób niewinnych zostało pobitych i poranionych. Przypominamy, że zasłużony, z polityką nie mający związku wiceprezes okręgu „Sokoła” śp. Aleksander Rączkowski przytłaczając bandycki napad „sanatorów” życiem. I nic? Winowajców niema? Przypominamy nasze pytanie: co zrobił w tej sprawie policyjny urząd śledczy i co zrobiła prokuratura? Przecież Poznań nie jest zaulkim na Powiślu warszawskim! Jak mogą takie przestępstwa i zbrodnie nie być wysłędzone i ujęte bezkarnie?

Albo owo zanieczyszczenie całego miasta, włącznie gmachu policyjnego i całego jego otoczenia, plakatami agitacyjnymi B. B. w oczach policjantów wbrew świeżemu zakazowi pod tym względem policyjnemu? A równocześnie prześladowanie i wsadzanie do aresztu tych, którzy ośmielili się te bezprawne nalepione plakaty usuwać? Jakie odbyło się śledztwo w tej sprawie? Jaki był jego wynik? Kogo prokuratura pociągnęła do odpowiedzialności karnej?

I jeszcze jedno pytanie: w rozprawie karnej przeciwko urzędnikom policyjnym, pod przysięgą, jeden świadek zeznał, że podinspektor Greffner dał policjantom zlecenie bicia osób, aresztowanych 19 marca r. z., a szereg świadków zeznało, że p. Greffner po egzekucji

Co ma się jakoby stać w Małopolsce wschodniej?

Warszawa, 9. 1. (Tel. wł.) — W kołach politycznych Lwowa rozeszły się sensacyjne wiadomości o zapowiedzianych pociągnięciach rządu w sprawie ruskiej. Ma pojawić się enuncjacja, złożona przez kogoś z przedstawicieli rządu, prawdopodobnie przez ministra spraw wewnętrznych.

Podstawą nowej polityki miałyby być zasada odrębnego ruskiego życia społecznego, gospodarczego i kulturalno-oświatowego. Reformy te miałyby być przeprowadzone drogą rozporządzeń administracyjnych trzech wojewódw Małopolski.

W zakresie szkolnictwa miałyby być reaktywowane około 1000 szkół ruskich przy pomocy plebiscytu albo przy pomocy zarządzeń władz administracyjnych. W Tarnopolu, Rohatynie i Drohobyczu miałyby być otwarte trzy państwowe gimnazja ruskie. Organizacje sportowo-kulturalne „Sokoła”, „Piasta” i „Luhu” będą reaktywowane. Instytucjom gospodarczym ruskim byłyby zapewnione kredyty państwowe.

Jedną z naczelnych reform miałyby być sprawy samorządu Małopolski wschodniej.

Dalszą pozycją stanowi sprawa uniwersytetu ruskiego w Stanisławowie. Podobno już jest upatrzonego organizatora i rektora tego uniwersytetu.

Pewne zmiany miałyby nastąpić w

administracji. Mówią, że miałyby być powołany drugi wojewoda lwowski, którymby był mianowany Rusin.

Przyczyną, dla której czynniki rządowe postanowiły przystąpić obecnie do szybkiej realizacji tych nowych podstaw, jest międzynarodowa sytuacja Polski Wskazują na podróż Zaleskiego do Londynu.

Wczoraj we Lwowie odbyło się zebranie Prawicy Narodowej t. j. konserwatystów „sanacyjnych”, na którym b. wojewoda Borkowski zaproponował rezolucję, stwierdzającą, że zagadnienie Małopolski wschodniej powinno być rozpatrywane przez wszystkie stronnictwa polityczne, działające na tym terenie. Rezolucja nie uzyskała większości a przeciwnicy tej rezolucji oświadczyli, że stanowisko to utrudniłoby posunięcia oficjalnych czynników politycznych wobec Rusinów. (w)

Od redakcji. Należy oczywiście odczekać potwierdzenia się tej wiadomości. Gdyby to miało nastąpić, oznaczałoby to w najwyższym stopniu niebezpieczny dla naszych interesów narodowych i państwowych przewrót w całym ustroju Małopolski wschodniej. Byłoby to zaś koszta, jakiego państwo polskie zapłacić musiało za kompromitację na terenie międzynarodowym z winy „sanacyjnych” metod „pacyfikacyjnych”.

Zniesienie 7 powiatów w Poznańskim

Warszawa, 9. 1. (Tel. wł.) Korespondent Wasz dowiaduje się, że na ostatnim posiedzeniu Rady Ministrów postanowiono znieść w województwie poznańskim 7 powiatów. Mianowicie: powiat ostrzeszowski przydzielono do

Kępna, powiat odolanowski do Ostrowa, koźmiński do Krotoszyna, pleszewski do Jarocina, mogileński do Strzelna, śmigieński do Kościana, grodzki do Nowego Tomysła. (w)

Kto obejmie tekę i dziedzictwo Brianda?

Kandydatury na ministrów spraw zagranicznych i wojny

Paryż, 9. 1. (Tel. wł.) Śmierć ministra Maginota oraz dymisja p. Brianda otworzyły we Francji okres kryzysu gabinetowego. P. Laval postanowił podać się do dymisji. Ale ustąpienie swego gabinetu zgłosi dopiero po pogrzebie p. Maginot, a więc we wtorek lub środe. Prawdopodobnie prezydent Doumer powierzy mu misję utworzenia nowego rządu z tem jednak życzeniem, aby podstawy rządu zostały rozszerzone przez wciągnięcie do gabinetu przedstawicieli stronnictwa radykalno-socjalistycznego.

Zyczenie prezydenta Doumera tłumaczone jest wyjątkowo doniosłym okresem, jaki świat przeżywa, wielkimi konferencjami międzynarodowymi, które się zbliżają, oraz wysiłkami w Anglii i Niemczech w kierunku tworzenia tam wewnętrznego porozumienia. Narazie wysuwają się z lewicy następujące dwie kandydatury. Przedewszystkiem senatora Paul Doucour, który niedawno opuścił partję socjalistyczną i jest wybitnym znawcą zagadnień rozbrojeniowych. P. Laval zamierzał powierzyć mu bądź tekę spraw zagranicznych, bądź tekę wojny. Również na oba te stanowiska wysuwana jest kandydatura b. ministra wojny p. Painlevégo, jednego z czołowych przywódców lewicy. W razie gdyby kombinacje z kandydatami

lewicy nie udały się, p. Laval powierzyłby tekę wojny p. Tardieu.

Sam bowiem myśli podobno o objęciu osobiście ministerstwa spraw zagranicznych, którego sprawami zajmował się od dłuższego czasu wskutek niedomagań p. Brianda. Zachodzi jednak pytanie, czy wobec niesłychanie absorbujących w chwili obecnej spraw międzynarodowych p. Laval, jako minister spraw zagranicznych, mógłby zachować stanowisko premiera. Zwracają tu uwagę, że w przededniu kampanji wyborczej we Francji i w niebezpiecznym okresie ostatnich posiedzeń parlamentu, obecność premiera w Paryżu jest konieczna. P. Laval nie mógłby zatem opuszczać, jako minister spraw zagranicznych, Francji. Wskutek tego mówi się, że p. Laval, którego sprawy międzynarodowe coraz bardziej interesują, gotów jest zrezygnować ze stanowiska premiera dla uzyskania teki spraw zagranicznych. Wówczas oczywiście kryzys gabinetowy przybrałby szersze rozmiary.

Są to narazie kombinacje dość dowolne, gdyż nie wiadomo, czy lewica, z wyjątkiem może kilku jednostek, zechce wejść do rządu, i czy nie będzie wolała zachować na okres wyborczy rolę opozycji.

przestępczej wotat: „Durnie, policjanci, mało bili!” Czy prokuratura wysnuła z tego wniosek, czy powołuje p. Greffnera przed kra'ki sądowe?

Pytamy o to w imię prawa i sprawiedliwości.

Wybory w świecie w r. 1932

Na rok bieżący przypadają ważne wybory polityczne w różnych krajach Europy i Ameryki, które mogą też mieć znaczne skutki w biegu życia wewnętrznego tych krajów i także na gruncie międzynarodowym.

Dnia 13 marca 1932 odbędą się w Niemczech wybory powszechny Prezydenta Rzeszy w miejsce Hindenburga, który wybrany został dnia 26 kwietnia 1925. Uzyskał on wówczas ponad 14 milionów głosów prawicowych i przeważnie monarchistycznie nastrojonych przeciw republikańskiemu kandydatowi b. kanclerzowi Marxowi z Centrum katolickiego. Jeśliby prezydent Hindenburg, mimo podeszłego wieku, zgodził się na ponowne piastowanie tego urzędu, byłby wybrany znaczną większością. Jeśli nie, kandydatury jeszcze nie są ustalone.

W kwietniu 1932 odbędą się wybory do francuskiej izby deputowanych. Obecnie istnieje większość prawicy i środka, która, wyszedłszy z wyborów w r. 1928, popierała kolejno rząd p. Poincarégo, p. Tardieu i p. Laval. Usiłowania przeciw niej podejmie w wyborach lewica tj. radykalno-socjalistyczna pod przewodnictwem p. Bluma.

W maju 1932 przypadają wybory do Landtugu pruskiego. Rząd krajowy pruski, na którego czele stoi socjalista p. Braun, a w którego składzie są socjaliści i Centrum katolickie, opiera się na 137 głosach socjalistycznych i 71 Centrum. Przeciw temu rządowi i jego większości podejmuje największy wysiłek prawica z hitlerowcami jako głównym zastępcem. Starają się już ten obóz osiągnąć wcześniejsze wybory w drodze plebiscytu, ale to upadło, gdyż po drugiej stronie wystarczało przeciwstawić głosy uprawnionych, a nie zgłaszających się do plebiscytu. W wyborach sprawa będzie trudniejsza. Skład zaś większości Landtagu pruskiego i rządu Prus ma bardzo wielkie znaczenie dla utworzenia większości w Reichstagu i dla składu rządu Rzeszy, gdyż np. obecnie popieranie przez Centrum katolickie rządu pruskiego pod przewodnictwem socjalisty p. Brauna ułatwia popieranie przez socjalistów rządu Rzeszy pod przewodnictwem kanclerza Bruenina z Centrum katolickiego.

Pozatem w ciągu r. 1932 obecne kortesy hiszpańskie, działające jako konstytuanta nowej republiki, mają ustąpić miejsca zgromadzeniu narodowemu, wybranemu wedle postanowień nowej konstytucji, nadto zaś na lipiec 1932 przypadają wybory izby poselskiej w Grecji, na wrzesień 1932 wybory do izby w Szwecji.

Ważny jest rok 1932 dla Stanów Zj. Ameryki, gdyż między 10 a 15 listopada b. r. wybrany zostanie nowy prezydent St. Zj. Obecny prezydent ze stronnictwa republikańskiego p. Hoover będzie może znowu kandydatem, któremu przeciwstawia swego kandydata stronnictwo demokratyczne. Zarazem odbędą się wybory całej izby reprezentantów i jednej trzeciej senatu. Nowy prezydent St. Zj. obejmie urząd dopiero 5 marca 1933 r.

Wreszcie innego rodzaju wybory, ale niemniej ważne, szczególnie dla Polski, odbędą się we wrześniu 1932 w Genewie. Wygasa część mandatów w Radzie Ligi, a między niemi mandat Polski, która w r. 1926 uzyskała mandat na 3 lata i prawo ponownego wyboru w r. 1929 na dalsze 3 lata, co się też stało. Obecnie dla dalszego wyboru Polski potrzebna jest przedewszystkiem większość 2/3 Zgromadzenia Ligi dla prawa dalszego wyboru, oraz zwykła większość w samych wyborach.

St. St.

KONTO KOMITETU

nieślenia pomocy biednym i bezrobotnym na miasto Poznań P. K. O. nr. 217 095.

Weksel rabinów

Zakończył już obrady swe w Warszawie wielki zjazd rabinów z całej Polski. Zaczęto według rytuału „sanacyjnego” depesząmi holdowniczymi, a skończono rezolucjami. Między jednym i drugim było trochę bójki.

Zpółnocno-rezolucyjnie mają charakter polityczno-gospodarczy, a zatem odbiegają od religijnych zadań zjazdu. W jednej z nich rabin „wzywają” rząd do przeciwstawienia się „zbrodniczej hecy bojkotowej”. Dlaczego popieranie swojego, rdzennie polskiego handlu jest „zbrodniczą” i w jaki sposób rząd ma zmusić Polaków, aby kupowali u Żydów, tego nawet znakomici „cudotwórcy” z Góry Kalwarii, Bobowej, Sokala, Pabjanic i Czortkowa nie umieli objaśnić.

Jeszcze ciekawsza jest druga rezolucja. Po stwierdzeniu, że ustawa o spoczynku niedzielnym jest „złamaniem na religię żydowską” (?) cadyce powzięli taką uchwałę: „Konferencja wyraża żal i rozgoryczenie, że rząd polski nie zażądał dotychczas sprostowania postulatowi ludności żydowskiej, domagającej się zniesienia ustawy, która jest w sprzeczności z konstytucją, gwarantującą wolność religijną”.

Położyliśmy nacisk na wyrazie: „dotychczas”. Rabin są rozżaleni i rozgoryczeni, że „dotychczas” nie uczyniono czegoś, co miało być wcześniej już wykonane. Jeśli są rozgoryczeni i jeśli się domagają, a nie proszą, to widać mają po temu pewne powody. Cały ton tej rezolucji nie zawiera skargi z powodu istotnej czy rzekomej krzywdy, a jest raczej pretensją, weksem, przedłożonym do wykupu.

Znamy datę wystawienia tego wekslu: powstał on w okresie przedwyborczym. Panowie Sławek i Hołowski prowadzili wówczas długie pertraktacje z Żydami celem pozyskania ich głosów i poparcia dla listy rządowej, szczególnie na kresach wschodnich. Szło głównie o to, aby Żydzi nie wystawiali tam własnych list.

Tak się też i stało. Żydzi wystawili własne listy tylko w Małopolsce wschodniej, w Warszawie, Łodzi, Krakowie i kilku okręgach Kongresówki. Pozatem masy żydowskie, zwłaszcza ortodoksyjne, a więc ulegające wpływowi rabinów,

poparły rządową „jedynekę”, dając jej cenne głosy i cenniejsze od nich — milczenie o „sanacyjnych” metodach wyborczych.

Naturalnie — nie za darmo. Podczas pertraktacji pp. Sławka i Hołowski gadałliwa prasa żydowska wyraźnie pisała, że ceną porozumienia jest dla Żydów zniesienie spoczynku niedzielnego. Skoro do porozumienia doszło i skoro teraz rabin „domagają się”, należałoby chyba wysnuć z tego wniosek logiczny, że cena ta została im przyobiecana.

Dlaczego weksel „dotychczas” nie został wykupiony, dlaczego rabin z „rozgoryczeniem” go protestują?

Nietrudno odpowiedzieć na te pytania. Obóz „sanacyjny” ma zobowiązania wobec Żydów, ale ma je także w stosunku do polskiego kupiectwa, którego część także głosowała na „jedynekę”, także składała się na fundusz wyborczy i także ma w B. B. swoich przedstawicieli. W normalnych stosunkach gospodarczych rabin nie miałby już może powodu do „rozgoryczenia”. Ale przy obecnym kryzysie zezwolenie Żydom na otwieranie sklepów w niedzielę, kiedy ludność wiejska i robotnicza ma najwięcej czasu na czynienie zakupów, byłoby przysłowiowym gwoździem do trumny polskiego handlu. Stąd niezdecydowanie i zwłoka.

Jednak społeczeństwo polskie i polskie kupiectwo nie powinno usypiać. Wiemy, że Żydzi umieją z całą bezwzględnością egzekwować wręczone im weksle. Najprawdopodobniej plan jest taki, aby likwidacja spoczynku niedzielnego nie była dokonana od razu, ale stopniowo.

W tym stanie rzeczy nabiera wielkiej doniosłości temat, poruszony w drugiej rezolucji rabinów. Hasło: „swój do swego” zyskuje nowy argument, którym jest atak żydostwa pod komendą rabinów na spoczynek niedzielny. W obronie polskiego stanu posiadania i polskiego handlu musimy dolożyć starań, aby sprawa otwierania sklepów w niedzielę przestała mieć dla Żydów praktyczne znaczenie. Weksel rabinów musi być zaprotestowany przez tych, których kosztem ma być zapłacony.

M. K.

Ustąpienie p. Brianda

Dymisja p. Brianda ze stanowiska ministra jest dużym zdarzeniem politycznym. P. Briand był przecież od siedmiu lat kierownikiem francuskiej polityki zagranicznej i wywierał dominujący wpływ na kształtowanie się stosunków politycznych w świecie. — Dziś usuwa się i to napewno nie tylko z powodu niedomagań, zrozumiałych zresztą, gdy się ma 70 lat. Właściwą przyczyną dymisji jest bankructwo jego polityki, a zwłaszcza jego metod politycznych.

P. Briand objął ministerstwo w roku 1925, w roku Locarno. Tyle zia powiedziano i napisano o Locarnie, że można by dziś spróbować wyjaśnienia tej polityki z punktu widzenia francuskiego. Opierała się ona mimo wszystko na wzorach klasycznych: zwycięzca zwykle stara się po skończonej wojnie dojść do porozumienia ze zwyciężonym, by go tem więcej nakłonić do pogodzenia się z nowym stanem rzeczy. Ale oprócz tych motywów grały jeszcze inne względy: porozumienie francusko-niemieckie miało niedopuszczyć do niebezpiecznego dla Francji zbliżenia niemiecko-włoskiego, miało odciągnąć Rzeszę od Rosji, miało utrudnić Anglii wygodną rolę arbitra i pośrednika w sprawach europejskich, miało też cele gospodarcze.

Ale polityka locarnańska rozwijała się z trudnościami. Ustępstwa, czynione Niemcom przez Francję, były jednostronne i podniecały tylko apetyty Rzeszy. Wówczas p. Briand próbował ratować swoją politykę, wysuwając plan unji europejskiej, którego podstawą byłoby porozumienie francusko-niemieckie. W tym znowu projekcie odnajdujemy reminiscencje polityki napoleońskiej, która chciała zgrupować dokoła Francji wszystkie narody do walki z Anglią. Plan pana Brianda był skierowany trochę przeciw Anglii, ale więcej jeszcze przeciw Ameryce i Sowietaom.

Polityka p. Brianda zmierzała niewątpliwie do stabilizacji stosunków w Europie, ale ludzła się, jeżeli przypuszczają, że uzyska to przez porozumienie z Niemcami. Niemcy całą politykę p. Brianda zrozumieli jako zachętę do rewizji traktatów. Te same słowa inne znaczenie miały w Paryżu, a

inne w Berlinie. Stąd tragiczne nieporozumienie.

W roku 1929 umiera partner Brianda — Stresemann, w r. 1930 na ewakuację Nadrenji odpowiadają Niemcy wzrostem nastrojów antyfrancuskich, czego wyrazem był rozwój hitleryzmu, w r. 1931 następcą Stresemanna, dr. Curtius, zaskakuje p. Brianda „Anschlusssem”. Z tą chwilą rola p. Brianda była skończona, Niemcy same poderwały autorytet męża stanu, który im sprzyjał i który szczerze przywijał się do swej polityki, a nawet wierzył w swą misję apostołstwa pokojowego.

Autorytet p. Brianda upadł przede wszystkim we Francji, czego wyrazem była jego porażka w szesiorocznych wyborach na prezydenta Francji. Upadł również na terenie międzynarodowym. Od lata 1931 r. ster polityki zagranicznej Francji przeszedł właściwie w ręce p. Laval.

Dopełniła miary sprawa mandzurska. P. Briand, jako przewodniczący Rady Ligi, nie potrafił jej rozwiązać. Liga Narodów, która była jedną z podstaw jego systemu politycznego nie zdała egzaminu przy załatwianiu spraw wojny i pokoju.

P. Briand był niewątpliwie symbolem. Był symbolem pacyfizmu, wiary w instytucje międzynarodowe, w pokojowe załatwianie sporów. W okresie rozwoju nacjonalizmu gospodarczego i politycznego, w okresie zaostrzających się stosunków, melodyjna „wioleńczeła” p. Brianda stała się nieaktualna. Potrzebny jest język twardszy i realniejszy. Hitler jest u progu rządu Rzeszy — p. Briand opuszcza progi Quai d'Orsay.

Czy podejmie obecnie, jak zapowiadał kiedyś, kij pielgrzymi, by po całym świecie głosić hasła pokoju? Może. Ale nie radzimy mu udawać się z tem do Niemiec, które gotowe mu jeszcze ostrzej wyrzucić swoją „wdzięczność”.

Z p. Briandem zamyka się pewien okres w polityce francuskiej. Zaczyna się okres nowy.

NIECH NIKOGO NIE ZBRAKNIE — W KARNYCH SZEREGACH O. W. P.

Gwałty bojówek „sanacyjnych”, stwierdzone przez sąd

II. Epilog sądowy wybicia szyb w gmachu naszego wydawnictwa w nocy z 7 na 8 listopada 1930 roku

W okresie przed wyborami do Sejmu i Senatu na terenie miasta Poznania była „czynna” płatna bojówka „sanacyjna”, złożona z paru set ludzi, przeważnie sprowadzonych z zewnątrz. Jednym z „wyczynów” bojówkarzy „sanacyjnych” był napad na lokale naszego wydawnictwa w nocy z 7 na 8 listopada 1930 r., którego ofiarą padły dwie duże szyby wystawowe ekspedycji od strony al. Marcinkowskiego oraz kilka szyb w oknach położonych na I piętrze mieszkania dyrektora „Drukarni Polskiej”, p. Edwarda Pawłowskiego. Rzucane przez bojówkarzy odłamki cegieł wpadły nawet do samego mieszkania.

Napastnicy uszli wówczas niepoznani, ale po pewnym czasie wyszło na jaw, że głównym sprawcą był mistrz komi-

narski Alfons Majer, zamieszkały przy ul. Wielkiej 12. Przeciwko Majerowi wniesiona została skarga sądowa, co nie przeszkodziło zresztą ówczesnemu organowi „sanacyjnemu” „Gazecie Polskiej Zachodniej” wystąpić w obronie Majera, przyczem pismo to utrzymywało, że Majer, w odnośnym czasie „zajęty” był pakowaniem ulotek wyborczych i o „wybijciu” szyb dowiedział się dopiero z gazet.

Tymczasem jednak przewod sądowy wykazał w pełni słuszność skargi i Majer skazany został prawomocnym wyrokiem na zapłacenie „Drukarni Polskiej” odszkodowania w wysokości 966 złotych wraz z 10 proc. odsetkami od dnia 1 lutego 1931 r. począwszy.

„Pochwała Niemców” — zwyrodnienie

Instytut Literacki — pisze „Gazeta Warszawska” — wydał niedawno tom poezji Marjana Piechala p. t. „Elegje całopalne”. Tenże Piechal ogłosił w ostatnim (3) numerze „Prądów”, czasopiśmie łódzkiego Klubu Literackiego, wiersz p. t. „Pochwała Niemców”, z którego cytujemy kilka celniejszych wyjątków:

„Do Was, Niemców, we Flandrii
rozbitych na miazgę
w roku tysiąc dziewięćset osiemna-
lстым,
do Was wołam i bohaterami Was
lnazwę,
Was, którzyście się wyrzekli wojny
i dynastji...
Odebraj Wam Śląsk, Lotaryngję
i Alzację,
a na pozostałym skrawku się rozpiera
nędza tuczająca inne nacje
i Waszego rodzimego bankiera.
Odebraj Wam kolonie niby dla świata
Iniezbędne śpichrze,
a teraz zboże z tych kolonji, bawełna
i ryż są palone,
a u Was głodni chodzą, nadzy
i na wicherze
i jeszcze kontrybucje każą Wam płacić
za winy niepopelnione...
Dla Was niema nadziei, prócz wzra-
stającej z dnia na dzień redukcji,
Zastoju w urzędach, prócz urzędów
lwiążennych, zastoju w przemy-
slach wszystkich”...

Może już jednak dosyć... Jeszcze bowiem w 34 nieprzytoczonych wierszach płacze i lamentuje w podobny

sposób Piechal nad Niemcami: pali w piecach traktatami wersalskimi i woła: „nie Wasze zbrodnie wojenne!”

Nie wchodząc w ocenę wartości literackiej, nadwaz lichej ramoty Piechala, cóż rzec jednak o treści wiersza? Otóż błaka się czasem jeszcze mniemanie, jakoby wszystko w t. zw. twórczości było dozwolone. Nikt jednakże nie zaprzeczy, że prymitywnym postulatem, wymaganym np. od poety, jest zachowanie własnej godności i uczciwości, obok pewnego poziomu kulturalnego i umysłowego. Można Piechalowi wybaczyć liche wiersze, ale podłości i głupoty nie przebacza się i o niej nie zapomina. Piechal zabiegał o przekład swych poezji na język niemiecki, może być pewien, że mu je obecnie od razu przetłumaczą.

Nie zajmowalibyśmy się poziomem moralnym i umysłowym Piechala, gdyby nie to, że właśnie Instytut Literacki, tak szczerze sobie stawiający zadania, wydał swym nakładem Piechalowi tom poezji. W tomie tym, roztkliwiający się tak silnie Piechal nad losem Rzeszy Niemieckiej, nie ma odwagi spojrzeć na tragedję Polski współczesnej, nie odczuwa jej, ani nie umie o niej nic ciekawego powiedzieć.

Nawiasem można dodać, że miarą poziomu kulturalnego łódzkiego „Prądów” jest m. in. zamieszczona tam recenzja ostatniej książki laureata m. Łodzi, prof. A. Brücknera p. t. „Legendy i fakty”, recenzja zaczynająca się tak po wersalsku: „Stare, poczywne i niepotrzebne dyrdymały”...

Czego chcą Niemcy

W ostatnim zeszycie „Revue des Deux Mondes” (z 1-go stycznia b. r.), ukazała się praca gen. Władysława Sikorskiego o rewizyjnej kampanji Niemiec. Na wstępie zaznacza gen. Sikorski, że celem polityki niemieckiej jest: „sprowadzić Polskę do szeregu państw drugorzędnych, odbierając jej wszystkie sposoby obrony naturalnej, usunąć ją jako współzawodniczkę w Europie wschodniej, przywrócić wspólną granicę Niemiec z Rosją”.

W tym celu należy Polsce odebrać dostęp do morza Bałtyckiego i zagłębienie węglowe na Śląsku.

Dalej przedstawia gen. Sikorski ukształtowanie polityczne i wojskowe nowej granicy niemiecko-polskiej, wicherzenia w Gdańsku i znaczenie Gdyni, przypominając przytem postanowienie Rady Ligi z 22. VI. 21, iż w razie potrzeby przywrócenia porządku w Gdańsku w pierwszym rzędzie powołany być do tego może rząd polski po zwróceniu się o to u komisarzy Ligi. Następuje stwierdzenie polskość Pomorza polskiego. Wreszcie daje gen. Sikorski obraz rzeczywistej łatwości komunikacji między Rzeszą i Prusami Wschodnimi.

W zakończeniu wreszcie, odpiera gen. Sikorski pojawiający się co pewien czas na gruncie międzynarodowym, a sączony przez Niemcy, pomysł, by Niemcy otrzymały Pomocze polskie, a Polska wzamian za to Klajpedę i Litwę.

A gdyby Niemcom się powiodło? „Dla Niemiec byłoby to tylko przekroczeniem pierwszego etapu i to rozstrzygającego ku przewadze w Europie i zaiste trzeba całego zaślepienia tych, dla których nie istnieją ani nauki historii, ani fakty najcisłej udowodnio-

ne, by przypuszczać, że na tem ograniczyłyby one swe dążenia i zatrzymałyby się na tak pięknej drodze”.

Szkie gen. Sikorskiego, ujęty zwięźle i wyraziście, a ogłoszony w piśmie równie poważnym jak rozpowszechnionem w świecie, będzie bardzo pożyteczny w odpieraniu rewizjonistycznej propagandy niemieckiej.

Fotografie...

Krakowski „Naprzód”, organ P. P. S., pisze:

„Przed kilku tygodniami zamieścił „II. Kurjer Codz.” fotografię p. ministra Piłsudskiego, idącego w towarzystwie oficera. Kimże był ten towarzyszący oficer? Nikt inny, jak ów major Mitadowicz, który w dniu 7 sierpnia 1927 r. wozil w aucie generała Zaworskiego z więzienia w Wilnie do Warszawy, i któremu właśnie wtedy generał Zagórski „zaginął”.

„Przedwczoraj na pierwszej stronie tegoż dziennika zamieszczoną była fotografia przedstawicielstwa armji, składającego gratulacje noworoczne na zamku panu prezydentowi Mościckiemu. W pierwszym szeregu tych przedstawicieli armji widniał podpułkownik Ryszanek, były dozorca więźniów w Brześciu nad Bugiem”.

ciąg dalszy akcji rządu lotewskiego

Warszawa, 9. 1. (Tel. wł.) — Z Rygi donoszą, że lotewski rząd ministrów postanowił skrócić subwencje dla teatrów mniejszościowych i szkół rzemieślniczych mniejszości narodowych w budżecie na rok 1932/33. Teatr Polski w Rydze pobierał dotąd subwencję w wysokości 15 tys. latów. Decyzja gabinetu ministrów utrudni istnienie Teatru Polskiego. (w)

Staraniem Obozu Wielkiej Polski

odbędzie się
w niedzielę, dnia 10 stycznia 1932 r., o godzinie 12-ej w południe
w sali Stronictwa Narodowego (św. Marcin 65, I p.)

WIEC PROTESTACYJNY

w sprawie prześladowania ludności polskiej
przez Niemców w Prusiech Wschodnich.
Przemawiać będą: poseł A. B. Lewandowski z Bydgoszczy,
red. Jerzy Herniczek.

W środę wyrok w procesie przeciw posłom „centrolewu“

Warszawa, 9. 1. (Tel. wł.) — Proces b. więźniów brzeskich faktycznie w dniu dzisiejszym się zakończył. Pierwszy przemawiał poseł Kiernik, który mówił szerzej o Brześciu, potem zaś zaczął przemawiać b. poseł Putek. Zaraz jednakże na początku został dwukrotnie przez przewodniczącego przywołany do porządku, a potem

przewodniczący odebrał mu głos. Przewodniczący Hermanowski oświadczył, że wobec wyczerpania przemówień oskarżonych sprawę uważa za zamkniętą i wyznaczył następne posiedzenie na środę 13 stycznia godz. 12, kiedy zostanie ogłoszony wyrok. (w)

Rząd niemiecki domaga się całkowitego skreślenia długów

Konferencja lozańska może wogóle nie dojść do skutku
Londyn, 9. 1. (PAT.) W miarodajnych kołach politycznych londyńskich wielkie wrażenie wywołała otrzymana późnym wieczorem wiadomość z Berlina, że kanclerz Brüning oficjalnie zawiadomił ambasadorów Francji i W. Brytanji w Berlinie, aby uprzedzili swe rządy, że Niemcy nie zgodzą się na żaden kompromis repa-

racyjny w postaci moratorium, lecz żądać będą całkowitego anulowania odškodowań wojennych. Wśród miarodajnych czynników brytyjskich panuje obawa, że stanowisko, zajęte przez rząd niemiecki, wogóle uniemożliwi odbycie konferencji reparacyjnej.

Związek Polaków na Łotwie ostatecznie zamknięty

Dynaburg, 9. 1. (PAT.) Letgalski sąd okręgowy dziś przy drzwiach zamkniętych rozpatrywał odkładaną już kilkakrotnie sprawę zawieszenia Związku Polaków na Łotwie. Po krótkiej

naradzie sąd wydał wyrok, na mocy którego Związek ten zostaje ostatecznie zamknięty. Ogłoszenie całkowitego tekstu wyroku nastąpi 23 b. m.

Interesy Ameryki i Anglii w kwestji mandzurskiej

Rewelacje „Prawdy“ moskiewskiej
Moskwa, 9. 1. (PAT.) Dzisiejsza „Prawda“ p. t.: „Lampson proponuje podział zdobyczy: Mandzuria Japonji, Chiny zaś północne Anglii“, podaje wiadomość o artykule japońskiej gazety Dzi - Dzi w Tokio. Dziennik ten, opierając się na doniesieniach swego mukdeńskiego korespondenta twierdzi, że Czan Sue Ljang ewakuował Czin Czau wskutek obietnicy posła Lampsona, że St. Zjedn. oraz Anglija okażą mu pomoc w przyszłości. Politykę Lampsona tłumaczy „Dzi - Dzi“ chęcią wykorzystania przez Anglię zamieszania w Mandzurji i uczynienia z Chin północnych sfery swoich wpływów. Dzi - Dzi podkreśla daleki fakt, że angielskie poselstwo w Pekinie wystąpiło w swoim czasie dużo oficerów do rejonu Luan Czau, gdzie po opuszczeniu Czin Czau skoncentrowały się oddziały chińskie.
Moskwa, 9. 1. (PAT.) Z Tokio donoszą, że wczoraj w japońskim ministerstwie spraw wojskowych odbyło się posiedzenie rady wojennej, która wniosła szereg rezolucyj w sprawie man-

dzurskiej. Zajęcie Czin - Czou zostało przyjęte przychylnie. Rada opowiedziała się za scentralizowaniem w jednym ręku wszystkich japońskich władz na terytorjum Mandzurji. Akcja japońska w Mandzurji nie powinna pociągnąć za sobą interwencji czynników postronnych dlatego też „rząd japoński musi przeprowadzić swą politykę, nie oglądając się na jakiegokolwiek mieszanie się strony trzeciej“.
Paryż, 9. 1. (PAT.) Wskutek protestu Stanów Zjedn., złożonego w Tokio zaczęły obiegać pogłoski, jakoby Francja i Anglija zdecydowały przyłączyć się do demarche rządu St. Zjd. W związku z tem Ag. Havasa dowiadyje się, że wzmiankowane pogłoski są nieścisłe, albowiem Francja nie może zmienić zajmowanego stanowiska, polegającego na tem, że wszelka akcja w sprawie Mandzurji, o ile dotyczy Francji, nie może się odbywać inaczej, jak za pośrednictwem Ligi Narodów.

Min. Ghika do przedstawicieli prasy

Warszawa, 9. 1. (Tel. wł.) — Rumuński minister spraw zagranicznych Dymitr Ghika przyjął w godzinach południowych przedstawicieli prasy na konferencji w apartamentach Hotelu Europejskiego. Wspominał on o przyjaznych stosunkach pomiędzy Polską a Rumunią, wyrażając się bardzo przychylnie o min. Zaleskim, z którym stykał się w Rzymie i Lidze Narodów i wreszcie napomknął o rokowaniach z Sowietami. Te najbardziej interesującą kwestję p. Ghika obszedł, operując wyłącznie ogólnikami. Wspominał o rokowaniach fran-

cusko - sowieckich, o rokowaniach sowiecko - polskich i wreszcie nadmienil o podjętych świeżo rozmowach w Rydze pomiędzy przedstawicielem Sowietów Stomoniakowem, a chargé d'affaires rumuńskim.

Szereg korespondentów zadawał mu pytania w tej właśnie sprawie, ale Ghika oświadczył, że żadnych dalszych wyjaśnień udzielać nie będzie.

Rokowania w Rydze

Ryga, 9. 1. (PAT.) W piątek rozpoczęły się rokowania między rządem łotewskim a przedstawicielem Rosji sowieckiej.
Ryga, 9. 1. (PAT.) Przedstawiciel Rumunji w Rydze oświadczył przed-

Ukazał się z druku
nr. 1 za styczeń 1932
wznowionego miesięcznika **Młodych**

„AWANGARDA“

Numer zawiera artykuły następujące:
Wydawnictwo do Czytelników:
Ryszard Piestrzyński: Nowe potrzeby — nowe zażania.
Jan Zdzitowiecki: W pięciolecie Obozu Wielkiej Polski.
R. T.: Krzyk rozpacz z Mazur i Warmji.
Stefan Wyrzykowski: Ku doniosłym przemianom (I).
T. B. Syga: Młodzi (wiersz).
Z. W.: „Dziedzictwo“
Uwagi: Gdyby nie było Obozu Wielkiej Polski... — Ataki na Obóz
Feliks Fikus: Gawędy obozowe.
Z życia O. W. P.
Cena egzemplarza 50 gr. Prenumerata roczna 5 zł. półroczna 2 zł 50 gr. najlepiej wpłacać za konto P. K. O. nr. 203351 Adres Redakcji i Administracji: Poznań, św. Marcin 65. I. p.

stawicielem prasy, że w dniu dzisiejszym nawiązany został kontakt z przedstawicielem sowieckim w Rydze. Kontakt ten niewątpliwie doprowadził do rokowań w sprawie paktu o nie-agresji.

Dwaj „Amerykanie“ z Warszawy przytrzymani w Wiedniu.

Wiedeń, 9. 1. (PAT.) Na podstawie poufnego doniesienia policja wiedeńska przeprowadziła w dniu dzisiejszym rewizję u dwóch rzekomych, jak się okazało, Amerykan, zamieszkałych w jednym z większych hoteli. Policja znalazła w ich kuferkach 42 kg. złota w sztabach ze znakami austriack. oraz pewną ilość walut zagranicznych, m. in. 10.000 złotych pol. Ponadto policja przesłuchiwała jeszcze 3 osoby, zamieszkałe w tym hotelu.

Policja podejrzewa, że wymienione osoby usiłowały wywieźć złoto nielegalnie z Austrii. Wczoraj wieczorem mieli rzekomi Amerykanie wyjechać przez Szwajcarię do Francji, i w tym celu zamówili już miejsca w wagonie sypialnym. Jak stwierdzono, obaj aresztowani są mieszkańcami Warszawy, nazwiskiem Greenberg i Springut.

Obfite połowy zimowego lososia i szprotów

Hel, 8. 1. (Tel. wł.) Rybacy helscy łowią obecnie lososie na wędkę (takle). Połowy są bardzo obfite. W ostatnią niedzielę na 15 kutrów, które wystawiły wędkę, wszystkie powróciły z bogatą zdobyczą. Największa ilość na kuter wynosiła 72 sztuki lososi, najmniejsza 16 sztuk. Niektóre lososie mają ponad 15 kg. Jedyną trudnością w połowie lososi jest brak świeżych śledzi, potrzebnych na przynętę. Rybacy helscy radzą sobie w ten sposób, że od rybaków gdyńskich i puckich, łowiących w zatoce, otrzymują śledzie, które zabijają się pomiędzy szprotami. Za lososie płać obecnie w Gdańsku 2,40—3 guld. za kg.
Połów szprot jest ilościowo bardzo wielki, ale nie przynosi dochodu, bo za centnar tych drobnych, srebrzystych rybek uzyskuje się teraz tylko 3 złote. W ubiegłą środę każdy z kutrów łowiących w zatoce, zdobył 100 do 180 centnarów szprot, które prawie wszystkie idą do miejscowych wędzarni. S. B.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 9. 1. 1932 r.
Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była spokojna. Kursy naogół były nieco mocniejsze, jednakże wstrzymano się od zawierania transakcji, częściowo z braku materiału.
Z papierów państwowych poszukiwano w dalszym ciągu 5 proc. pożyczkę konwersyjną, za którą płacono 38.—, również płacono za 4 proc. pożyczkę inwestycyjną 76.50. Z dalszych papierów notowano jedynie 4 proc. listy zastawne konwert., które ofiarowano po 27.50. Pozatem poszukiwano i płacono jednakże bez notowania 8 proc. listy dolarowe stare po 63.— oraz 6 proc. listy żytnie po 13.25 i wyżej.
Akcje bankowe względnie przemysłowe bez obrotu i notowania.
Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominalu):
5% Pożyczka konwersyjna 38% P.
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt 27% O.
(Kurs w złotych)
4% Premjowa Pożyczka Inwest. 76.50 P.
Tendencja spokojna.
Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.90% zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.91 zł.
Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płać dziś za 100

mk. niem. w dewizach 210.90 zł., gotówką 209.85 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.53 do 173.82 zł., gotówką 173.22 zł.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 9. 1. 1932 r.
Warunki: Handel hurtowy, carytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierćlitrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 71.3 kg (121 f w h.); 2) żyta pomorskiego 69.95 kg (119.1 f w h.); 3) pszenicy poznańskiej 74.8 kg (127.1 f w h.); 4) pszenicy pomorskiej 74.35 kg (126.4 f w h.); 5) jęczmienia poznań i pom a) 64 do 66 kg. b) 68 kg.; 6) owsa poznań i pom. 43.55 kg. (74.1 f w h.).

Ceny transakcyjne
Żyto 580 tonn par. Poznań . . . 27.25
Usposobienie spokojne
Pszenica 75 tonn par. Poznań . . . 24.75
Usposobienie spokojne.

Ceny orientacyjne
Jęczmień a) 64—66 kg. . . . . 20.50—21.50
Jęczmień b) 68 kg . . . . . 22.25—23.25
Usposobienie spokojne.
Jęczmień browarowy . . . . . 25.50—27.00
Usposobienie spokojne.
Owies . . . . . 22.25—22.75
Usposobienie słabe.
Maka żytnia 65% wł work. 37.50—38.50
Usposobienie spokojne.
Maka pszen 65% wł work. 36.25—38.25
Usposobienie spokojne.
Otręby żytnie . . . . . 15.75—16.25
Otręby pszenne . . . . . 14.00—15.00
Otręby pszenne (grube) . . . . . 15.00—16.00
Żewak . . . . . 32.00—33.00
Gorzycza . . . . . 33.00—40.00
Groch Victoria . . . . . 24.00—28.00
Groch Foigera . . . . . 29.00—32.00
Ziemiaki fabr za kilo % 0.00—0.20
Ogólne usposobienie spokojne.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 9. 1. 1932 r.
Waluty
Dolary St. Zjedn. tr.: 8.90, sp.: 8.92, kup.: 8.88.

	Dewizy:		
	trans.	sprzeđ.	kup.
Belgja	124.05	124.36	123.74
Holandja	378.15	379.05	357.25
Londyn	30.15	30.60	30.30
Nowy Jork czek	8.921	8.941	8.901
Nowy Jork kabel	8.927	8.947	8.907
Paryz	95.00	95.09	94.91
Szwajcaria	174.10	174.53	173.57
Włochy	45.50	45.72	45.28
Berlin	211.90		

Tendencja przeważnie słabsza.
Papiery wartościowe i obligacje:
3% pożycz. bud. 32.00
4% pożycz. inwest. 31.00
4% pożycz. inw. szt. ser. 30.00
4% premj. Col. 42.50
5% pożycz. konw. 33.15
7% pożycz. stabil. 55.00 53.25
Tendencja utrzymana, z odcieniem mocniejszym.

Akcje w złotych:
Bank Polski . . . . . 0.00—105.00
Tendencja utrzymana.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona olejiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.
Berlin, 9. 1. 1932 r.
Pszenica march 75—76 kg. 222.00—224.00
Tendencja spokojna.
Pszenica jara 77—78 kg. fr. 235.00
Berlin
Tendencja spokojna.
Żyto march 72—73 kg. . . . . 195.00—197.00
Tendencja natychm. załad. mocna, późn. dostawa spokojna.
Jęczmień . . . . . 154.00—165.00
Tendencja stała.
Jęczmień pastewny i przemysłowy . . . . . 148.00—153.00
Tendencja stała.
Owies march . . . . . 134.00—142.00
Tendencja stała.
Maka pszena . . . . . 27.25—31.25
Tendencja spokojna.
Mak: żytnia 70% . . . . . 26.50—28.75
Tendencja mocna.
Ospa pszena . . . . . 9.25—9.75
Tendencja mocna.
Ospa żytnia . . . . . 9.25—9.50
Tendencja mocniejsza.
Groch Victoria . . . . . 21.00—27.50
Groch drchny jałalny . . . . . 21.50—24.00
Groch pastewny . . . . . 15.00—17.00
Peluska . . . . . 14.00—18.00
Bób . . . . . 16.00—16.00
Wyka . . . . . 16.00—19.00
Łubin niebieski . . . . . 10.30—12.00
Łubin złoty . . . . . 14.10—15.50
Seradela nowa . . . . . 22.00—27.00
Kuchy iniane 37% . . . . . 12.30—12.40
Kuchy z orzech. ziemnego 12.10
Kuchy mielone (maczka) 11.80
Wytloki suche carytet Berlin 6.50
Śrót Sycy ekstrahowany 43% loco Hamburg 10.60
Śrót Sycy ekstrahowany 45% loco Szczecin 11.10
Plakki ziemniaczane . . . . . 12.10—12.30
Ogólna tendencja niejednolita.

Przed konferencją rozbrojeniową

2 lutego ma się odbyć konferencja rozbrojeniowa. Nad przygotowaniem tej konferencji pracuje gorączkowo Liga Narodów, aczkolwiek działalność jej napotyka na przeszkody, z których najpoważniejszą jest konflikt japońsko-chiński, w którego toku interwencja Ligi okazała się bezskuteczna i nie przyniosła jej laurów. Wynik wyborów w Anglii i ustąpienie gabinetu Labour Party skomplikowało sytuację o tyle, że Henderson, którego Rada Ligi obrała na przewodniczącego konferencji, ustąpił ze swego stanowiska ministra spraw zagranicznych Wielkiej Brytanii.

Z drugiej zaś strony nie brak było prób i usiłowań inspirowanych przez gabinet berliński w celu odroczenia konferencji rozbrojeniowej i przeniesienia jej terminu na później, tak, aby nie kolidowała ona z konferencją reparacyjną, której obrady rozpoczyna się w Lozannie 18 bm. Niemcom bowiem, których program rozbrojeniowy przeciwstawia się programowi francuskiemu, chodziło raczej o zatwienie przedtem spornych kwestyj, dotyczących reparacji, zależnych, jak wiadomo wyłącznie niemal od Francji. Sytuacja zaś finansowa i gospodarcza Niemiec jest tego rodzaju, że muszą one tak, czy inaczej dojść do porozumienia z Francją, która wyłącznie dysponuje dzisiaj kredytami.

Ale te próbné baloniki pozostały bez efektu. Żadne z mocarstw, biorących udział w konferencji rozbrojeniowej nie chciało podejmować inicjatywy w kwestji tak delikatnej. I termin konferencji został utrzymany, odbędzie się ona 2 lutego, t. j. w czasie kiedy prace konferencji reparacyjnej, rozpoczętej w dniu 18 stycznia, będą jeszcze zapewne w toku. Kwestja obsadzenia stanowiska przewodniczącego konferencji rozbrojeniowej została rozstrzygnięta automatycznie, i ponieważ Henderson nie zgłosił swego ustąpienia, a rząd narodowy

Mac Donalda nie zgłosił sprzeciwu przeciw kandydaturze Hendersona, pozostał on przy swoim mandacie i otworzył obrady konferencji.

Plan obrad nad sprawą rozbrojenia jest już naszkicowany w ogólnych zarysach. Konferencja rozpocznie się ogólną debatą, która ma potrwać, jak twierdzą w kołach genewskich, blisko 2 tygodnie, a mają w niej wziąć udział i przemawiać najwybitniejsi dyplomaci i mężowie stanu. W toku ogólnej dyskusji przewidywana jest zgóra dywersja ze strony przedstawicieli Sowieców i Niemiec, które wysuną koncepcję odłączenia kwestji bezpieczeństwa od kwestji rozbrojenia, oraz wystawią żądania maksymalne.

W następnej fazie obrad dojdą do głosu rzeczoznawcy. Po tych sesjach i debatach, które potrwać zapewne kilka tygodni, nastąpi w kwietniu odroczenie obrad, podczas którego odbędą się wybory do parlamentu francuskiego i do sejmu pruskiego. Następnie podjęte będą nanowo obrady i prace w komisjach ekspertów, co się przeciągnie do połowy lata. W tym momencie stanie się już możliwym powzięcie ostatecznej decyzji i delegaci na konferencję złożą sprawozdanie swym rządów z przebiegu obrad. Stąd wyniknie nowa przerwa i odroczenie konferencji, której ostatni, trzeci akt rozegra się na jesieni, kiedy ministrowie spraw zagranicznych państw obradujących sfinalizują konkluzje i uzgodnią poglądy.

Tak wygląda plan obrad konferencji rozbrojeniowej w ogólnych zarysach. W kołach Ligi przeważa nastrój optymistyczny co do wyniku obrad w przeciwieństwie do prognostyków na temat konferencji reparacyjnej, której nie rokują w Genewie powodzenia ze względu na negatywne stanowisko Stanów Zjednoczonych. Niedaleka przyszłość wskaże, czy optymizm ligowy miał realne podstawy.

E. R.

Nowe nabierania ludzi

Dowódcy różnych oddziałów wojskowych otrzymali przed świętami następujące, nader ciekawe pismo:

Do
Jaśnie Wielmożnego Pana
dowódcy!

Przesyłając nr. 2 czasopisma „Polska Niepodległa”, jako szermierza wielkiej idei wychowania Narodu w duchu Państwowym w myśl szczytnych wskazań Pierwszego Marszałka Polski powołujemy się na pisma ministerstwa spraw wojsk. L. 2980-14 Wysz. z daty 11. XII. 1931, w którym p. generał I. wiceminister zaleca czasopismo „Polska Niepodległa” do zaprenumerowania przez wszystkie podległe sobie czytelnie oficerskie i podoficerskie.

W myśl tego prosimy JWielmożnego Pana Dowódcy, by raczył laskawie: a) zaprenumerować „Polskę Niepodległą” dla dowódcztwa, b) dla czyteln oficerskich i podoficerskich, c) wdrożyć starania w tym kierunku wśród podwładnych pp. oficerów i podoficerów, d) dążyć do rozpowszechnienia pisma na całym podległym mu

terenie, przez zamieszczenie odp. apelu w Rozkazie, c) wskazać nam osobę, która stale byłaby w kontakcie z nami, prowadząc propagandę pism. Druki (blankiety zamówieniowe) każdorazowo w żądanej ilości wysłamy.

Ufając, że Idea głoszona przez nas, wyda także i na podległym JWPanu Dowódcy terenie pomyślne rezultaty, znajdując żywe poparcie i pomoc, prosimy o laskawę rychłe doniesienie nam o wyniku naszej prośby i wdrożonych cennych starań.

Ze swej strony oddajemy JWPanu Dowódcy do laskawej dyspozycji łamy naszego czasopisma, wyrażając gotowość zamieszczenia w niem bezinteresownie wszelkich artykułów, zdjęć fot. i ogłoszeń urzędowych, nadesłanych nam przez JW Pana Dowódcę.

Dziękując zgóry za pomoc i współpracę dla ożywiania Narodu i Wojsko Polskie Idee łączymy wyrazy wysokiego poważania.

Redakcja i Administracja Czasopisma „Polska Niepodległa”.

Okres pomajowy obfituje wprost w różne składki i zbiórki na rozmaite fundusze, księgi pamiątkowe, tablice

itd. Proceder to sprytny i dochodowy, bo obliczony na to, że mało kto ośmieli się odmówić swojej składki w obawie, aby nie stać się „nieprawomyślnym”. Do tego rodzaju prywatnych imprez, nieliczących się zupełnie z ciężkimi czasami, należy również składka na nowe czasopismo wśród wojskowych, dla których zresztą przeznaczone jest już oficjalne pismo „Polska Zbrojna”. Obecnie chce się obarczyć wojsko nową prenumeratą. Należy również zapytać, na jakiej podstawie „Polska Niepodległa” domaga się, aby reklamę jej wydawnictwa umieszczano w rozkazach wojskowych.

Protest Polaków

na wychodźstwie

Od Polaków zamieszkałych w Dives-sur-Mer otrzymała Polska Katolicka Agencja Prasowa następujące pismo:

„My, emigranci polscy w Dives-sur-Mer, jedną wiarą i duchem złączeni z rodakami w kraju, protestujemy razem z nimi przeciwko masońsko-bolszewickiemu projektowi ustawy małżeńskiej, wysuniętemu przez komisję kodyfikacyjną w Polsce. My nie chcemy ślubów cywilnych, żadnych małżeństw na próbę, ni rozwodów! Nie uszczęśliwią one nas, ale zagrzebią w nędzę moralną polskie ogniska domowe. Jesteśmy narodem katolickim i domagamy się poszanowania naszych praw. Wołamy głośno w obronie gniazd rodzinnych i świętości małżeństw! Niechaj ten głos tułaczy wygnañców polskich z dalekiej Francji usłyszą czynnik zabierające się do zmodyfikowania prawa małżeńskiego w Polsce!

W imieniu Polskiej Kolonji w Dives-sur-Mer, dnia 20 grudnia 1931 roku”. Następują podpisy.

Nowość!

Już wyszedł z druku

„Kalendarz Graficzny” na rok 1932

niezbędny informator dla każdego drukarza, introligatora, papiernika i pokrewnych zawodów. z 12690/1

Do nabycia u wydawcy

Drukarnia Polska S. A.
Bydgoszcz, Marszałka Focha 18
Telefon nr. 352

Cena: w oprawie płóciennej tylko 1,— zł, z przesyłką pocztową 1 zł 30 gr po uprzednim wpłaceniu należności na P. K. O. Poznań nr. 203 644

Z różnych stron Polski

25-lecie Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego

W tym roku przypada 25-lecie Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, które przed ćwierć wiekiem powstało w Warszawie i tam też ma swoją główną siedzibę, licząc poza tym cały szereg siostrzanych organizacji po wszystkich zakątkach Polski. Z powodu ciężkich obecnie warunków gospodarczych, Rada Główna Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego postanowiła jednak w tym roku jeszcze nie obchodzić swego jubileuszu, lecz dopiero w następnym na wiosnę albo latem, licząc na to, iż stanie się to w lepszych już warunkach.

Jedynie, organ P. T. K. „Ziemia” poświęcił już swój ostatni numer ku uczczeniu tego jubileuszu. W szeregu artykułów napisanych przez wybitnych członków i sympatyków organizacji, są tam omówione jej powstanie i rozwój, a w szeregu innych znajdujemy wspomnienia z dokonanych wypraw Krajoznawczych, niezawsze mile widzianych w czasach niewoli i stąd niejednokrotnie pilnie śledzonych przez władze państw zaborczych. Numer jubileuszowy „Ziemi” wyszedł poza to oficjalnie ilustrowany, przynosząc podobizny wielu widzenia godnych zabytków i zakątków w Polsce.

Skutki kryzysu gospodarczego w Warszawie

Jak donosi agencja „Iskra” firma wydawnicza M. Arct. jedno z najstarszych przedsiębiorstw tego rodzaju, zgłosiło podanie o nadzór sądowy. Majątek tej spółki istniejący już 95 lat, przewyższa wprawdzie zadłużenie, lecz wskutek trudności finansowych firma nie może podolać wydatkom. Według cyfr ogłoszonych przez wydział

KAŻDE DZIECKO ZAŻYWA CHĘTNIE Biomalz

„NIC DZIWNEGO WSZAK BIOMALZ DAJE DZIECIOM SIŁĘ I ZDROWIE. SZLACHETNY ŚROD JECZMIENNY TWORZY KREW I MIĘŚNIE. A ZAWARTE W BIOMALZU SOLE ODŻYWCZE ROZWIJAJĄ MOZG I NERWY. —

DO NABYCIA WE WSZYSTKICH APTEKACH I DROGERIACH

Pw 10.101-71.144

przemysłowy magistratu warszawskiego, zlikwidowano w stolicy w ciągu ubiegłego roku 510 przedsiębiorstw handlowych. W tym samym czasie otwarto 170 nowych przedsiębiorstw.

Sensacyjna zbrodnia morderstwa we Lwowie

Przed kilkoma dniami mieszkańcy Lwowa zostali zaalarmowani straszną wieścią o zamordowaniu 17-letniej córki znanego architekta A. Zaremby. Zbrodnia została dokonana wśród tajemniczych okoliczności we wspaniałej willi Zaremby w Brzuchowicach, gdzie spędzano właśnie święta i otóż na tem tle wyszły na jaw bardzo pomurze szczegóły, których przedostatkiem ogniwem jest popełniona właśnie zbrodnia, a ostatniem będzie prawdopodobnie wyrok sądu doraźnego.

Architekt Zaremba miał żonę, którą przed kilkoma laty trzeba było umieścić w zakładzie psychiatrycznym w Kulparkowie, gdzie dotąd jeszcze przebywa. Chorobę w niej miała wywołać zdrada małżeńska. Dwoje ich dzieci, Eliza i 14-letni obecnie Stanisław, wychowywało się w Szwajcarii. Zaremba nawiązał później stosunek miłosny z niejaką Ritą Georganową, znaną pięknością we Lwowie, którą jej mąż był porzucił z powodu jej niewierności. Owocem tego stosunku jest 3-letnia obecnie córka Georganowej.

Stosunki w domu architekta Zaremby zaczęły się jednak zaostrzać po powrocie ze Szwajcarii 17-letniej córki Elizy, która wnet zaczęła się stanowczo domagać usunięcia Georganowej z domu. Na tem tle wzmagała się coraz bardziej niechęć wzajemna między obu kobietami a gdy w końcu córkę Elizę znaleziono zamordowaną w czasie snu, odrazu padło podejrzenie na Georganową jako sprawczynię tej zbrodni. Przeprowadzone śledztwo ujawniło ponadto jeszcze tyle ciężkich poszlaków przeciwko niej, że prawdopodobnie już w najbliższych dniach kobieta ta stanie przed sądem doraźnym.

OFIARNOŚĆ NA CELE OŚWIATOWE WZMACNIA POTĘGĘ RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

CHRONĆ WASZE OCZY

STOSUJUCIE ŻARÓWKI PHILIPS ARGENTA

SZCZYT DOSKONAŁOŚCI

REVUE

ZEGAREK

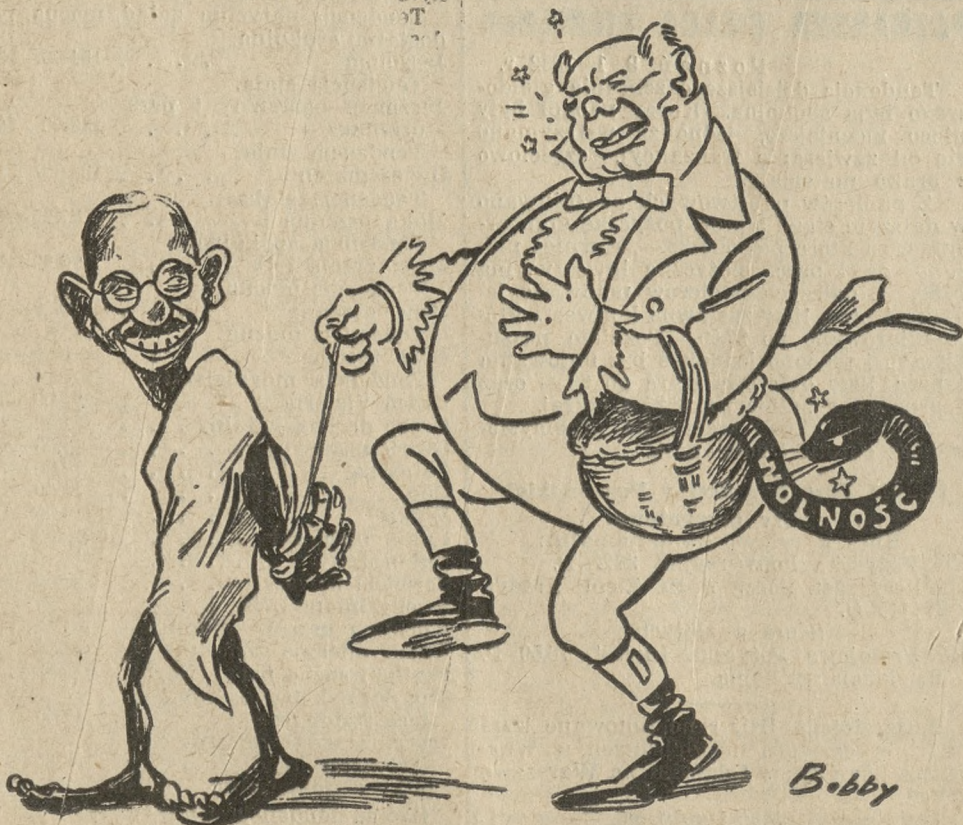
Tw 706

PASTA-ELIKSIR

czyszczy, chroni, biele, zęby

DENTOLAN

nr 8012

Anglja skończyła raz na zawsze z Gandhim.

Czem jest Legion Wielkopolski

Na terenie Wielkopolski, szczególnie w Poznaniu, występuje coraz to częściej b. liczebna organizacja kombatancka, zrzeszająca w sobie narodowe związki b. żołnierzy, powstańców i wojaków, nosząca nazwę Legionu Wielkopolskiego. Ponieważ charakter organizacyjny i cele Legionu, przy równoczesnej, nazwie identyfikowanej często z niepopularnymi i duchem obcemu naszemu społeczeństwu organizacjami sanacyjnymi, nie są przez ogół dostatecznie znane, podajemy kilka informacji i wyjaśnień w sprawie tego związku.

Przedewszystkiem co do nazwy. Nie ma ona nic wspólnego i nie bierze początku od legionowych formacji polskich i jest raczej pochodzenia obcego. Mianowicie, będąc częścią składową Legionu Rzeczypospolitej Polskiej, obejmującego organizacje narodowe na terenie całej Polski, wywodzi swą nazwę, jak i Legion R. P., od podobnych organizacji kombatanckich w innych krajach, jak naprzykład w Ameryce (American Legion) w Anglii (British Legion) itp. należących do międzynarodowego Fidacu. Nawiasem dodajemy, że Legion R. P. powstał w 1923 r. i siedziba jego znajduje się w Warszawie.

Legion Wielkopolski jest pierwszą terytorjalną jednostką, skupiającą w sposób zorganizowany związki kombatanckie na terenie województwa, wyposażoną w szeroką samodzielność wewnętrzną i samoistność organizacyjną, regulując swe życie na podstawie „tymczasowych zasad organizacyjnych”.

Celem Legionu Wielkopolskiego, jako organizacji ponadpartyjnej i ideowej, składającej z kombatanatów wojny światowej i Powstania Wielkopolskiego, jest:

1. stworzenie siły fizycznej, przez złączenie organizacji społecznych kombatanatów i im pokrewnych, zdolnej do stałej gotowości obrony praworządności, czynnego wystąpienia przeciw rewolucji komunistycznej i destrukcji wolnomyślicielskiej oraz obrony naszych granic wobec wroga zewnętrznego, szczególnie w razie zagrożenia naszej granicy zachodniej.
2. Stworzenie ogniska potężnej siły moralnej, by utrzymać rodzinę polską, a temsamem społeczeństwo, w zasadach narodowych i katolickich, by wytworzyć typ Polaka o gorącym sercu, gotowego do poświęcenia siebie i mienia dla celów wyższych (religia, naród, państwo).

Legion Wielkopolski został założony w dniu 9 grudnia 1929 r. i składa się z następujących organizacji:

1. Związek Towarzystw Powstańców i Wojaków w Poznaniu.
2. Związek Hallerczyków Chorągiew Wielkopolska.
3. Związek Uczestników Powstania Wielkopolskiego 1918/19.
4. Związek Podoficerów Rezerwy Ziemi Zachodnich R. P.

Oprócz tego w organizacyjnym kontakcie i współpracy z Legionem Wielkopolskim znajduje się Zw. Tow. Gimnastycznych „Sokół” Dzieńnica Wielkopolska.

Teren, który obejmuje Legion Wielkopolski, nie pokrywa się ściśle z terenem Wielkopolski wzgl. województwa Poznańskiego. Przez fakt bowiem ostatniego złączenia się związków powstańczych terenu D. O. K. VII (Wielkopolska) i terenu D. O. K. VIII (Pomorze) w Związek Towarzystwa Powstańców i Wojaków w Poznaniu, oraz ze względu na to, że Zw. Podof. Rez. Ziemi Zach. R. P. obejmuje swymi kołami całą Polskę Zachodnią — a o bie powyższe organizacje należą do Legionu Wlkp. — wpływy Legionu sięgają poza obręb Wielkopolski, tak na północ, jak i południe.

Władzą Legionu Wlkp. jest Zarząd, składający się z przedstawicieli należących do Legionu organizacji.

Na czele Zarządu, jako prezes Legionu stoi senator dr. Cz. Meissner. Wiceprezsem Legionu jest mec. dr. Stan. Celichowski, sekr. gen. Jerzy Kismanowski.

Siedzibą Legionu jest biuro Związku Tow. Powstańców i Wojaków w Poznaniu, ul. Kozia 8. (O.)

nę z tytułu „uszkodzenia lasu”, oraz wciągnano na listę „podejrzanych”.

Taki oto był przebieg ostatnich świąt Bożego Narodzenia w raju bolszewickim”.

Propaganda za osiedlaniem Żydów na roli

W prasie żydowskiej pojawiają się w ostatnich czasach coraz częściej artykuły, przemawiające za osiedlaniem Żydów na roli. Znane są już powszechnie plany i nadzieje przywódców żydowskich w związku z projektami osuszenia i skolonizowania błot poleskich. Gdy ta rzecz jednak wydaje się jeszcze daleko w polu wobec braku odpowiednich na to środków, wysuwa się ze strony żydowskiej jeszcze inne plany, oparte przedewszystkiem na kryzysie w rolnictwie naszym i niemając obecnie wskutek tego podaży ziemi na sprzedaż.

W jednym ze stołecznych pism żydowskich naprzykład robi się usilną propagandę na rzecz zrealizowania hasła osiedlania Żydów na roli w Polsce. Jako zasadnicze argumenty wysuwa się przytem to, że w handlu i przemysle dzisiaj już żydostwo nie znajduje dostatecznego zabezpieczenia swego bytu, szczególnie odkał pogorszyły się w tych dziedzinach warunki na skutek wzmagającego się kryzysu gospodarczego. W rolnictwie, mówią, kryzys coprawda daje się także we znaki, ale ziemia szerokim masom żydowskim dałaby jednak pewniejsze oparcie, zapewniając im chociażby tylko skromne wyżywienie i dach nad głową.

Pismo to wywodzi dalej, że zainteresowanie się Żydów rolnictwem jest wskazane i ze względów na konieczność wytworzenia w kraju produktywnej żydowskiej klasy rolniczej, której brak dotychczas odbijał się ujemnie „na strukturze narodu żydowskiego”. A więc osadzenie Żydów na roli miałoby służyć nie tylko do zapewnienia im chleba i dachu nad głową, ale także do wzmocnienia żywiołu żydowskiego w Polsce, czującego się coraz więcej narodem w narodzie.

Wspomniane pismo stwierdza, że już dzisiaj około dwóch milionów (!) morgów ziemi w Polsce znajduje się w rękach żydowskich. Gdyby więc choćby tylko tę ilość skolonizować po 15—20 morgów na jednostkę, to możnaby osiedlić kilkanaście tysięcy rodzin żydowskich na roli. Pomocy finansowej na taki cel, pisze dalej, nie odmówiliby z pewnością Żydzi amerykańscy, a zresztą znalazłoby się odpowiednio fundusze na to obecnie i w kraju. Tylko, nie zwlekając, należy zawiązać odpowiednie towarzystwo i uzyskać na kolonizację zezwolenie rządu. To ostatnie zaś wymienia tak „jakoby z tej strony chyba nie

KRYZYS A NERWY.

Nie zdajemy sobie sprawy z tego, jak fatalnie odbiło się ciągle borykanie z kryzysem gospodarczym na naszym systemie nerwowym, naszej energii i zdolności do pracy. Gdy czujemy przemęczenie podniecamy się herbatą, kawą, alkoholem. Chwilowo odczuwamy świeży napływ energii, który jednak szybko przechodzi w depresję. Wyprzedzili nas pod tym względem dzikusy w Afryce Centralnej i Arabii. Znamem im jest od wieków cudowne działanie orzechów Kola. W razie silnego zmęczenia spożywają oni orzechy Kola, a skutek jest natychmiastowy i wybitnie dodatni. U nas ekstrakt z orzechów Kola jest do nabycia w każdej aptece w postaci Tabletek Kola „Erbe”. w pudełkach à 40 szt. w cenie zł 2.—. Tabletki Kola wzmacniają osłabione nerwy, wywołują apetyt, ożywiają cały organizm, a po zażyciu 1—2 pastylek wywołują reakcję objawiającą się w dopływie świeżych sił i pamięci. Tabletki Kola „Erbe” są wskazane dla każdego, gdy jest zmęczony, zdenerwowany i osłabiony, a czeka go jeszcze wysiłek umysłowy lub fizyczny. Pw 9 845-51,28

należało się spodziewać żadnych przeszkód.

W taki oto sposób robi się propagandę na rzecz osiedlania Żydów w Polsce na roli, licząc w tym względzie na pomoc rozmaitych czynników. Natomiast, że stać musiałyby się to kosztem wielu tysięcy rolniczej ludności polskiej, która z tej ziemi żywi się oddawna i dla której jest ona jedyną podstawą bytu, tem się Żydzi wcale nie przejmują, nie ich to kłopot.

Znamienny program masonskich łóż niemieckich

(KAP.) „Le Bulletin de l'Association maçonnique internationale” (nr. 38, 1931) podaje wskazania łóży pruskiej „Zur Freundschaft”, należące do obowiązków masonskich. Czytamy tam m. in.:

„Należec można tylko do tych partij politycznych, które na podstawie swego programu zwalczają odszkodowania wojenne, jak również Traktat Wersalski i żądają dla Niemiec prawa organizowania obrony, dopóki inne narody nie dadzą solennych zobowiązań co do rozbrojenia.

„Nie wyjeżdżać zagranicę, jak tylko raz jeden na trzy lata.

„Nie mówić innym językiem, jak tylko niemieckim.

„Poświęcać co najmniej 1 proc. ze swych dochodów na cele narodowe”... i t. d.

Podobnie jak socjalizm niemiecki tak i łoże pruskie hasła braterstwa i i pacyfizmu mają dla swych „braci” zagranicznych, dla siebie zaś mają program niewiele różniący się od programu Hitlera.

Święta Bożego Narodzenia w „raju bolszewickim”

Bolszewicki szal antyreligijny wybuchnął z siłą jakoby zdwojoną w okresie ostatnich świąt Bożego Narodzenia. To naprzykład, co się działo w samej Moskwie przekracza wręcz granice najdzikszej fantazji.

W nielicznych otwartych jeszcze kościołach w różnych miastach sowieckich nie radość panowała jasna w wili i pierwsze święto, lecz żałoba. Przy ograbionych z wszystkiego ołtarzach odprowadzali się msze pokutne, a w mrokach nieoświetlonych naw zarysowały się gromadki wiernych, którzy pełni lęku i chyłkiem przekradali się do świątyni. Żałoba odnosiła się do dnia 5 grudnia zeszłego roku, kiedy to dyktator Stalin wysadzić kazał w powietrze wspaniałą katedrę Zbawiciela, największą świętość Moskwy.

A jednocześnie na ulicach rozgrywały się przez całą noc z 24 na 25 sceny niesamowite, poprostu piekielne. Sfory szatanów — zda się — wydostały się na ulice Moskwy, by urządzić orgje pochodów karnawałowych, zwróconych przeciwko Chrystusowi i religji. Jakiś młody komunista, w przebraniu i charakterystyce papieża Piusa XI, zataczając się, z pianą na ustach ryczał bez przerwy: „Jam jest papież rzymski i na śniadanie piję tylko krew robotnika!”. Na rzęście oświetlonych ślizgawkach młodzi bezbożnicy obojętnej płci z dzikimi wraskami i plugawymi wyzwiskami harowali z chocholami, mającymi wyobrazić Boga Ojca, Ducha św., Chrystusa, dwunastu apostołów i Najśw. Pannie. A otaczała ich rozwydrzona tłuszcza, rycząc najplugawsze piosenki ulicznic. To znowu ciągnie ulicami Moskwy coś w rodzaju tłumnej procesji. Pod wysokim baldachimem niosą duże szklane pudła z końskim nawozem i gnatami skopowemi. Heroldowie przy dźwiękach fanfar i łoskocie bebnów owieszczają, pijackim głosem, że to „relikwie świętych” z klasztoru pieczarskiego w Kijowie! Na placach, w salach domów robotniczych, w teatrach i kinach specjalni agitatorzy, członkowie „wojujących bezbożników” wygłaszali bez przerwy bluźniercze mowy propagandowe. W kinach

zaś wyświetlano, do godz. 3 nad ranem.

Bezwstydne i bluźniercze filmy, wyszydzające żywot Chrystusa i instytucję Kościoła. Taka była noc Bożego Narodzenia...

W miejsce zbankrutowanego pięciodniowego tygodnia wprowadzono niedawne w Sowietach tygodnie ściedniowy. I dzięki temu złożyło się, że właśnie ów szósty dzień, świąteczny, przypadł właśnie na 24 grudnia. Wobec tego główny komitet wykonawczy wszechwładnej partji bolszewickiej wymyślił chytry plan. Mianowicie postanowiono zmusić robotników i wszelkich pracowników do „jednomysłnej i dobrowolnej” uchwały, uznającej dzień 24 grudnia jako „dzień pracy dobrowolnej i bezpłatnej na rzecz rozbudowy socjalistycznej”, a dalej wydano rozkaz: kto w dniach 24, 25 oraz 26 grudnia wstrzyma się od pracy, tego ogłosi się jako „zdracę nowego porządku” i wciągnie na „czarną listę”. Co oczywiście jest równoznaczne z pozbawieniem wszelkiej pracy i z śmiercią głodową. Lecz nie koniec na tem: Ażeby przeszkodzić urzędom po dniu pracy prywatnych w kółku rodzinnem uroczystości gwiazdkowych, zabroniono wypłaty, choćby częściowej, zarobków przed Bożem Narodzeniem.

Uchwały te przeprowadzono z całą skrupulatnością, dzięki czemu znikoma tylko część ludności mogła była obchodzić w skrytości wili i święta Bożego Narodzenia. Ogół zaś zmuszony był w wili pracować cały dzień „dobrowolnie” za darmo. Przyczem wspomnieć należy, że akurat w ostatnich tygodniach podskoczyły ceny gwałtownie na wszelkie środki żywnościowe i artykuły pierwszej potrzeby. Czyli, że robotnik jak i wogóle ludność — przynajmniej w miastach — skazana była w święta Bożego Narodzenia na głodowanie.

Jak w latach poprzednich, tak i w 1931 wydano surowy zakaz wycinania oraz sprzedaży choinek. Nawet gałązek świerkowych nie wolno było nabywać. Jeśli przyłapano kogo na posiadaniu bodaj gałązki świerkowej, tego skazywano bezapelacyjnie na wysoką grzyw-

W sprawie pomnika Mickiewicza

W sprawie tej otrzymujemy uwagi następujące:

Tuż obok kościoła św. Marcina, w zacisznym i ukrytym kąciuku, stoi na bardzo starym cmentarzu świętomarcjańskim, otoczony wokół murami, pomnik naszego wieszczki narodowego Adama Mickiewicza. Jest to odlew pomnika wielkości naturalnej, wykonanego z kamienia przez artystę-rzeźbiarza Władysława Oleszczyńskiego z Paryża. Nim wspomnę o obowiązku obywatelstwa miasta Poznania względem tego pomnika, pragnę wspomnieć choć krótko dzieje pomnika.

Tuż po śmierci Adama Mickiewicza społeczeństwo poznańskie urządziło uroczysty obchód żałobny za duszę wielkiego Polaka w początkach stycznia 1856 roku. Uroczystość ta odbyła się w kościele św. Marcina przy udziale niezliczonych tłumów, tak z miasta jak i prowincji. Udział w nabożeństwie wzięli osobście ks. arcybiskup Przytuński, kazanie wygłosił znany i słynny kaznodzieja ks. Aleksy Prusiniowski. Okazała uroczystość przyczyniła się do tego, że powstała myśl postawienia wieszczowi pomnika w Poznaniu, którą to sprawą zajęli się bardzo dr. Matecki, zasłużony lekarz poznański, ks. Kamiński, proboszcz przy kościele św. Marcina i literat poznański Kazimierz Jarochocki.

Utworzony komitet z dr. Matekim na czele, jako prezesem, zamówił u wyżej wspomnianego rzeźbiarza, osobistego przyjaciela poety, pomnik, który miał w myśl uchwał komitetu stanąć na publicznym miejscu. Skoro pomnik nadszedł z Paryża, nastąpił utrudnienie ze strony rządu pruskiego, który na publiczne ustawienie pomnika nie

chciał pozwolić. Przeszło trzy lata starano się w rozmaity sposób o uzyskanie zezwolenia. Odstąpienia pomnika na gruncie należącym do kościoła św. Marcina dokonano 9 maja 1859 roku.

W końcu XIX w., dzięki pomocy finansowej obywatela poznańskiego Plewkwicza, został dokonany odlew i ustawiony wraz z nową podstawą pomnika, a pomnik pierwotny, wykuty z kamienia, oddany Towarzystwu Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Figury chłopca i dziewczęcia, które zdobią dzisiejszy pomnik poety, są dłuta artysty-rzeźbiarza Władysława Marcinkowskiego.

Pomnik wieszka naszego był świadkiem szeregu demonstracji narodowych ludności polskiej w czasach niewoli, i dlatego też powinien być ceniony, a tem bardziej jeszcze, że był pierwszym pomnikiem poety na ziemiach Polski.

Jakie obowiązki ma zatem społeczeństwo miasta Poznania, względem pomnika? Wyszukać okazalsze miejsce publiczne, na którym należałoby postawić pomnik, gdzie miejsce dotychczasowe ukrywa zupełnie statwę. Sądzę zaś, że znajdzie się okazalsze, widoczniejsze miejsce, gdzie pomnik lepiej się zaprezentuje i będzie służył nadal jako symbol odzyskania niepodległości.

Marjan Kokociński.

Zwycięstwa wojsk japońskich

Moskwa, 9. 1. (PAT.) Jak donoszą korespondenci sowieccy, wojska japońskie zajęły Czang-Chaj-Guan.

Moskwa, 9. 1. (PAT.) Japońska agencja Finban-Ranengo potwierdza wiadomość o zajęciu przez wojska japońskie Sin-Czunu na pld. od Czin-Czou, jak również miasta Czin-Si.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Ostatnia deska ratunku

Przed wielką licytacją w lombardzie — Ogromny natłok — Magazyny są formalnie zawalone — Ludzie przeważnie prolongują zastawy

Dnia 12 bm. rozpoczyna się w wielkiej sali p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej 8 licytacja zastawionych w lombardzie miejskim, a niewykupionych przedmiotów. Licytowane będą zastawy do nr. 71303 oraz niezalatowane prolongaty do nr. 118485. Licytacje te z braku miejsca odbywają się od pewnego czasu u p. Jarockiej.

W obecnych ciężkich czasach cieszy się stale nasz lombard powodzeniem. Zwłaszcza na krótko przed licytacją panuje w nim przez cały niemal dzień niebywały wprost ścis. Obok robotnika staje tam zubożały inteligent, widać panie, pamiętające lepsze dla nich czasy, zrujnowanych kupców, rzemieślników itd. Nie brak również rozmaitych podejrzanych typków, które rozglądają się pilnie i węszą, czy nie uda im się zrobić jakiś... interes.

Personel lombardu nie może skarżyć się na brak pracy, a często, zwłaszcza w okresie przed licytacją, wprost rady sobie dać nie może. To też zwykle w tym czasie zarząd lombardu dodatkowo jeszcze zatrudnia siły biurowe. Ciężka ta orka trwa od rana do późnego wieczora. Ludzie na parę godzin jeszcze przed licytacją przynoszą pożyczoną gdzieś z trudem gotówkę i przeważnie zastawy prolongują, bowiem nie stać ich na wykupienie.

Kierownicy lombardu informują nas, że obecnie zastawiają już wszystkie sfery, kryzys bowiem daje się wszystkim we znaki. Robotnicy, rzemieślnicy, urzędnicy, wojsko, ziemiaństwo, kupiectwo, inteligencja, słowem niemal wszyscy szukają choć chwilowego ratunku w lombardzie. Ale wielu ludzi nie ma już nawet co zastawiać. Przed rokiem jeszcze niejednemu uszkała za zastawę 200 lub 300 zł, a dziś zadowolony, gdy otrzyma 10 zł, czy 30 zł.

Każda poświęteczna licytacja jest specjalnie ożywiona, bowiem ludzie,

wyzbyszy się gotówki na święta, potrzebują gwałtownie pieniędzy, dlatego też nieraz nawet cenna rodzinna pamiątka wędruje na stół licytacyjny. Tak też jest i obecnie. Zastawów, przeznaczonych na licytację, ma lombard bardzo wiele, a wśród nich biżuterję, złoto, srebro, odzież, rowery, maszyny do szycia, sztućce, pościel, maszyny do pisania, aparaty radiowe, gramofony itd. Ostatnie trzy dni przed licytacją urzędnicy zatławiają dziennie do 1500 pożyczek.

Biura i obszerne magazyny, jak zdołaliśmy nauce przekonać się, są urządzone według najnowszych wymogów. Każdy przedmiot jest należycie zarejestrowany, opakowany i tak umieszczony, że natychmiast można go odnaleźć. W obszernych i wygodnych przechowalniach znajdują się długie szeregi maszyn do szycia; w innym dziale nagromadzono niezliczoną ilość rowerów, które nie stoją, lecz są zawieszane na specjalnych przyrządach. Dalej podziwiamy stopy pościeli zaszyte w worki, to znów w szeregach stoją różnej wielkości walizki, a w osobnym magazynie wiszą rzędami zastawione ubrania i płaszcze oraz futra. Tam znów piętrzą się stopy maszyn do pisania różnych typów itd. Wreszcie dochodzimy do skarbcia, w którym przechowuje się kosztowności, przeważnie biżuterję, złoto, srebro i kamienie czystej wody. Wartość nagromadzonych tu przedmiotów przekracza milion złotych.

Mimo, że lombard znacznie powiększył swoje wspaniałe magazyny, niektóre działy są zatłoczone zastawami. Dowodzi to, że ludzie znoszą przedmioty, lecz ich nie wykupują, a tylko prolongują. W myśl uchwały magistratu dyrekcja lombardu, o ile to tylko jest możliwym, uwzględni prolongaty, ratując tem samem niejednego od ruiny. (z)

Jeżyce: Apteka „Pod Gwiazdą“, ul. Kraszewskiego 12.
Lazarz: Apteka „Przy parku Wilsona“, ul. Marsz. Focha 47.
W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

OSOBISTE

— **Złoty jubileusz pracy** obchodził w ub. niedzielę p. Aleksander Dandelski, kierownik Policji obyczajowej. Na intencję Jubilata odbyła się w kościele Farnym msza św. podczas której chor. męski Kolegijaty Farny, którego Jubilat jest długoletnim członkiem, odśpiewał mszę Moliera i kolendy.

— **Odniesienie z tytułu 25-lecia pracy zawodowej.** W związku z uroczystością wręczenia dyplomu osobom zastępowym dla spraw kupiectwa polskiego oraz seniorom Korporacji Kupców Chrześcijańskich wręczył Zarząd Związku Towarzystw Kupieckich w Poznaniu dyplomy uznania 25-lecia samodzielnej pracy zawodowej pp. Mieczysławowi Malinowskiemu oraz Władysławowi Ziętkowi z Poznania.

— **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Dyplom i tytuł magistra nauk ekonomiczno-politycznych uzyskał p. Grzegorz Zdzienicki z Sączowa w wojew. kieleckim.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Oddz. Piw. T. S. „Unja“** zwołuje zebranie miesięczne na wtorek, dnia 12 stycznia r. b. o godz. 20 w lokalu p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8.

— **Związek b. Uczennic Uczelni im. Dąbrowski** urządza dnia 2 lutego r. b. zjazd koleżeńcki. Msza św. o godz. 10,30 w kaplicy pp. Skórzewskich (pl. Nowomiejski). O godz. 11 walne zebranie w Uczelni im. Dąbrowski. O godz. 5 po poł. herbata w Bazarze.

— **Z Korporacji Kupców Chrześcijańskich.** W poniedziałek, 11 bm. o godz. 20,15 odbędzie się w sali „Domu Kupiectwa Polskiego“, ul. Zwierzyniecka nr. 12 zebranie ogólne, na którym wygłosi referat p. inż. Czarnecki na temat „Rozbudowa miasta Poznania a interesy kupiectwa poznańskiego“. Zwracając uwagę na powyższe zebranie, uprzejmie prosimy PP. Korporantów o łaskawe liczne przybycie. Zarząd.

— **Wolny Cech Krawiecki w Poznaniu** odbędzie swe walne zebranie roczne we wtorek 12 bm. o godz. 20 w lokalu przy ul. Romana Szymańskiego 10. Porządek obrad: Sprawozdanie roczne, uchwalenie budżetu na 1932 r. i wybór 5 członków zarządu.

ŻYCIE SOKOLE

— **„Sokol“ Poznań IV, św. Łazarz.** Roczne walne zebranie odbędzie się 10 bm. o godz. 17 w sali Zjedn. Polsk. Kolejowców, ul. Spokojna 24.

— **„Sokol“ Zabikowo.** Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę 10 bm. o godzinie 14 w lokalu p. Chmieleckiego w Zabikowie.

— **Tow. Gimn. „Sokol“ Poznań XI.** Rataje, gniazdo żeńskie. Roczne walne zebranie odbędzie się 13 bm. w sokolni. O liczny udział prosi Zarząd.

WIECZORY, KONCERTY

— **Ogłoszenia i uwiadomienia o balach, wieczorkach tanecznych, zabawach karnawałowych, herbatkach i bridgeach z tańcami oraz wszelkich tym podobnych przedsięwzięciach kierować należy do administracji pisma naszego, a nie do redakcji.**

— **Wszystkie te doniesienia podawać będziemy stale w dziale „Kronika towarzyska“.** Punktualne zamieszczenie ich poręczymy tylko w tych wypadkach, gdy nastąpi poprzednie porozumienie się między organizatorami odnośnych przedsięwzięciach zabawowych a naszą administracją.

— **Przy nadsyłaniu tych doniesień na drodze listowej podać należy dokładny adres i numer telefonu tej osoby, z którą administracja nasza mogłaby porozumieć się co do bliższych szczegółów, odnoszących się do zamieszczenia nadesłanego uwiadomienia.**

— **Cieniom bohaterów powstańców.** Poranek muzyczny w teatrze świetlnym „Słońce“, który się odbędzie w niedzielę, dnia 10 bm. o godz. 12,15 w południe, zapowiada się świetnie. Z powodu bardzo wielkiego zainteresowania odbywa się przedsprzedaż biletów w firmie Szrebrowski, ul. Gwarna 20, w ożywionem tempie. Społeczeństwo docenia wielkie zasługi powstańców wielkopolskich i spieszy netyliko podziwiać piękne utwory naszych najznakomitszych polskich kompozytorów, ale tem samem przyczynia się do ostarcia leż zubożałym wdowom i sierotom po powstańcach. Zatem w niedzielę 10 stycznia w południe o godz. 12,15 wszyscy pospieszą do „Słońca“ na poranek muzyczny.

— **Zespół Amatorski Pracowników Kolejowych w Poznaniu** urządza w dniu 10 bm. o godz. 18,30 w Kasyńce Gł. Warsztatów Kolej i Kl. w Poznaniu przedstawienie amatorskie i wystawia sztukę p. t. „Królowa przedmieścia“, wiodem w 5 aktach. O godzinie 14 generalna próba dla młodzieży.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Zwiedzanie m. Poznania.** Jak nadzwyczajną popularnością cieszą się wycieczki Polskiego Tow. Krajoznawczego, świadczy może ostatnia wycieczka z dnia 6 bm., w której wzięło udział 175 osób. Program niedzielnej (10 bm.) wycieczki obejmuje: kościół Farny, zbor ewangelicki przy pl. Świętokrzyskim, gołtyka basztę przy ul. Podgórznej, pozostałość z średniowiecznych fortyfikacji miejskich i stary, romantycznie położony ewangelicki cmentarz przy ul. Półwiejskiej. Zbiórka na cmentarzu przy ulicy Półwiejskiej o godz. 11. — **Sobotni odczyt z cyklu odczytów krajoznawczych** nie odbędzie się.

— **Tow. Śpiew. „Akord“ Poznań-Jeżyce.** Staraniem Tow. Śpiew. „Akord“ P. J. odbyło się w święto 3 Króli w sali Ogrodu Zoologicznego po raz trzeci piękne misterium Bożego Narodzenia w trzech obrazach p. prof. Świerzyńskiego. Należą się pełne słowa uznania Tow. i dyrektorowi p. Matuszewskiemu za pięknie odśpiewane kolendy, harmonijną grę aktorów oraz orkiestrze Bratniej Pomocy Zakładów Miejskich.

KRONIKA WYPADKÓW

— **Zatrucie mięsem.** Przy pl. Bernardyńskim 4 zachorowała nagle rodzina pp. Jedwabskich. Przywołany lekarz gotowia ratunkowego stwierdził u p. Bronisławy Jedwabskiej, córki jej Stefanji i syna Edwarda zatrucie mięsem. P. Jedwabska kupiła mięso, które następnie spożyto w domu, w jednym ze straganów na Wolnicy. (k)

— **Pociąg najechał na wóz.** Na torze kolejowym Szamotuły — Wronki pociąg najechał na jadący do Szamotuł wóz meblowy p. Michała Puki z Chojna. Pociąg rozbił tylną część wozu ze znajdującymi się wewnątrz meblami. Wóznicza Czesław Hellmann odniósł lekkie obrażenia. (k)

— **Pożary.** W Jeziorach Małych w powiecie mogileńskim w zabudowaniach p. Wojciecha Mańkowskiego, dzierżawionych przez rolnika p. Józefa Jabłońskiego, spłonął chlew, stodoła, zboże i narzędzia rolnicze. Straty ocenia się na 17 tysięcy złotych. Przyczyną pożaru nie stwierdzono. — W Jankowie Dolnym z niestwierdzonej przyczyny wybuchł groźny pożar w zabudowaniach rolnika p. Kunkela. Pastwa płomieni padły zabudowania gospodarskie z wyjątkiem domu mieszkalnego. Ponadto spalił się martwy inwentarz i świnia. (k)

— **Nieszczęśliwy wypadek przy pracy.** Teren rzeźni miejskiej był w ub. po-

Prawidłowe trawienie i zdrowa krew osiąga się przez codzienne używanie po pół szklanki naturalnej wody gorzkiej „Franciszka - Józefa“. Żądać w aptekach i drogerjach. nw 8 008

niedzielał widownią nieszczęśliwego wypadku. Przy oddziale rzeźni końskiej wyładowywano konia, przeznaczonego dla tut. rzeźnictwa końskiego p. St. Galkowskiego. Oporne zwierzę kopnęło niespodzianie w tył wozu i pomost, służący do sprowadzania konia z wozu na ziemię, przysięgnął całym ciężarem woźnicę Feliksa Weyla, który runął na ziemię, tracąc przytomność i zalewając się krwią. Inspektorat rzeźni miejskiej przywołał pogotowie lekarskie (55-55), które po udzieleniu pierwszej pomocy przewiozło potluczonego w poważnym stanie do domu przy ul. Zaulek św. Wojciecha.

KRONIKA POLICYJNA

— **Zajście podczas samowolnej eksmisji.** Wielkie zbiegowisko powstało w piątek po południu na ulicy Żydowskiej. W domu pod liczbą 9 jego właścicielka p. Michałina Szulce usiłowała samowolnie eksmitować swą lokatorkę p. Mróz. Interwenjowała policja, która p. Mróz wprowadziła ponownie do mieszkania. (k)

— **Ucieczka więźnia.** Podczas przeprowadzania więźnia Kazimierza Pożęgi z poznańskiego więzienia sądowego na dworzec w celu przewiezienia go do zakładu wychowawczego w Cerekwicy, Pożęga zbiegł eksportującemu go dozorcę p. Michałowi Boguszyńskiemu. Za zbiegiem wszczęto natychmiastowy pościg. (k)

— **Stodoła schroniskiem złodziei.** W okolicy Ostrowa grasowała od dłuższego czasu szajka złodziei dopuszczających się drobniejszych kradzieży. Liczne były też kradzieże drobiu. W ostatnich dniach w stodołę na terenie cegielni p. Krysinińskiej w Ostrowie, którą też okradziono, policja wykryła schronisko złodziei. Aresztowano 11 młocianych złodziei obojga płci, którzy przechowywali w stodole różne skradzione przedmioty. (k)

— **Rozbicie skrzynki pocztowej.** Na stacji kolejowej w Kościńcu włamano się do skrytki, w której przechowywane były przesyłki pocztowe. Złodziej zabrał kilka paczek i kilka listów. (k)

KRONIKA SĄDOWA

— **Pod zarzutem oszustwa.** Do prokuratury w Poznaniu wpłynęło doniesienie o oszustwo przeciw firmie parcelacyjnej, prowadzonej pod godłem Koncesjonowane Biuro Parcelacyjne Stanisław Juracki i Spółka, przy Al. Marcinkowskiego 13. Firma ta zachwiała się ubiegłego roku, a wskutek wniosku o nadzór sądowy podczas sprawdzania wierzytelności wykazało się, że firma jest zadłużona ponad miarę. Poszkodowani mają być właściciele ziemski, powierzający tej firmie parcelację majątków i nabywcy działek parcelacyjnych, którym grozi obecnie eksmisja. Kierownictwu firmy zarzuca się uprawianie niedozwolonych manipulacji pieniędzmi. Władze wdrożyły dochodzenia, a w kołach wtajemniczonych mówi się o aferze dochodzącej miliona złotych. (k)

Z WIELKOPOLSKI

— **Murowana Goślina.** (Z działalności K. Sp. „Concordia“.) W drugie święto Bożego Narodzenia Klub Sportowy „Concordia“ urządził na sali p. Bajera przedstawienie amatorskie. Odegrane były „Zemsta cygana“ oraz „Teodolinda“. Amatorzy z swego zadania wywiązały się bardzo dobrze. Po przedstawieniu odbyła się zabawa taneczna.

— (Z S. M. P.) Ostatnio tutejsze Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej w obecności licznie zebranych członków patronatu, rodziców i młodzieży urządziło tradycyjny obchód łamania opłatka. Członkowie patronatu dawali młodzieży wskazówki i zachęty do dalszej pracy. Wśród godziwej rozrywki spędzono kilka miłych godzin. (wg)

— **Oborniki.** (Rocznica powstania.) Z inicjatywą Tow. Powstańców i Wojaków w Chłudowie urządzono w dniu 27 ub. m. patriotyczną uroczystość. Na czele własnej orkiestry udano się o godz. 10 na uroczyste nabożeństwo. Potem odbyła się w lokalu p. Łowickiego uroczysta akademia. Referat na temat „Powstanie Wielkopolskie“ wygłosił prezes p. Antoni Witkowski. O godz. 13 rozpoczęło się tradycyjne strzelanie o nagrody.

— (Wykład dla rolników.) Wykład pouczający dla rolników członków Kółka Rolniczego pow. obornickiego odbył się dnia 4 bm. na sali p. Narożyńskiego. Omawiano obecne trudne położenie gospodarstwa i wysokie świadczenia społeczne. Poza tem wyświetlono bardzo pouczający film.

— (Teatr.) Warszawska opera objazdowa pod dyrekcją dr. Tad Wierzbickiego wystąpiła w Obornikach na sali p. Kłosowej dnia 5 bm. z operą dla dzieci „Jas i Małgosia“.

— (Z życia inwalidów.) Miesięczne zebranie Tow. Inwalidów Wojennych odbyło się dnia 3 bm. w lokalu p. Kłosowej pod przewodnictwem prezesa p. Mierzyńskiego. Zebraniem pojęano do wiado-

Samobójstwo w parku

Pchnął się nożem w serce.

Dziś w godzinach porannych w Parku Marcinkowskiego popełnił samobójstwo około 40-letni Czesław Nowicki. Zmarły był z zawodu fryzjerem i mieszkał doniedawna przy ul. Stromej 8, a w ostatnich dniach w Żegrzu. Nowicki pchnął się długim i ostrym nożem kuchennym w serce, raniąc się tak niebezpiecznie, iż wkrótce nastąpiła śmierć.

Przy samobójcy znaleziono w kieszeni nowy pasek, z czego wysnuwa się wniosek, iż zamierzał powiesić się, wybrał jednak później tak niezwykle sposób pozabawienia się życia. W ostatnim czasie tragicznie zmarły był bez pracy i żył w separacji z żoną. Dokładnej przyczyny samobójstwa niestwierdzono. (k)

KALENDARZYK

Sobota, 9 stycznia 1932.

Słońce: wschód 8,01 — zachód 15,57 — długość dnia 7 godzin 56 min.

Księżyc: wschód 9,30 — zachód 17,26 — po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana 0 st. C. — Pochmurno. — Wiatr zachodni. — Ciśnienie atmosferyczne niskie 747 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 5 st. Cels., najniższa 0 st. Cels.

Przepowiednia pogody na niedzielę: Mglisto, w ciągu dnia chłodniej, poza tem naogół pogodnie.

Kal. rzk.: Marcjanna — jutro Agaton. Kal. słow.: Władimir — jutro Dobrosław.

Lekarska Poradnia Przedślubna Polskiego Tow. Eugenicznego, św. Marcin nr. 59, 1 p. udziela porad bezpłatnie. — **Kobiety:** w poniedziałki od godz. 17—18; mężczyźni: we wtorki od godz. 17—18.

Nocna służba aptek

Sródmieście: Apteka „Pod Złotym Lwem“, Stary Rynek 75. — Apteka Sapiężyńska pl. Sapiężyński 1. — Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo 76. — Apteka „Pod Eskulapem“, pl. Wolności 13. Wilda: Apteka „Pod Koroną“, Górna Wilda nr. 61.

mości o utworzeniu w Poznaniu bezpłatnej poradni lekarskiej dla członków oraz, że delegacja Wydziału Wojewódzkiego interwenjowała w ministerstwie komunikacji w sprawie zwalniania inwalidów wojennych z służby kolejowej.

— (Ze „Zgody“.) Zebranie członków „Zgody“, filii w Obornikach, odbyło się dnia 3 bm. na sali p. Kłosowej pod przewodnictwem p. Sieradzkiego z Poznania. Zebraniem podano do wiadomości sprawozdania za ostatni rok gospodarczy oraz przystąpiono do wyboru delegatów na przyszłe walne zgromadzenie. W skład delegatów wchodzi pp. Skrzetuski, rektor em. i Pospiech, jako zastępca p. Nowaczyk, wszyscy z Obornik (KKK).

— * Rogoźno. (Z Rady Miejskiej.) Na ostatnim zebraniu nastąpiło wprowadzenie w urzęd radnego z listy niemieckiej p. Meissnera, który wszedł w skład Rady na miejsce śp. Pirschera. Na przewodniczącą rady na rok 1932 wybrane p. Likowskiego, dotychczasowego przewodniczącego, jako zastępcę przewodniczącego p. W. Dzierżgowskiego. Komisje miejskie pozostały w dotychczasowym składzie z drobnymi zmianami. Do rady kasy oszczędności wybrano pp. Krzyżaniaka i K. Fruka. Rada uchwaliła budżet gazonny na rok 1932-33 w wydatkach i dochodach zwyczajnych w wysokości 99 750 złotych, zaś w wydatkach i dochodach nadzwyczajnych w wysokości 30 tysięcy zł. — Poza tem zatwierdziło zebranie uchwałę magistratu, przyznającą zapomogę dla ośrodka zdrowia na uruchomienie stacji dentystycznej dla dzieci szkolnych, w sumie 300 zł. Poza tem rozpatrzone kilka spraw drobniejszych i interpelacji.

— (Bezrobotnie.) Wskutek pogorszenia się warunków rodzin robotniczych, postanowił podkomitet pomocy bezrobotnym w wakacjach świątecznych w szkole powszechnej wydawać dla dzieci śniadania, składające się z bułek i mleka. Z powodu wielkiej liczby dzieci, akcja dożywiania nastrocza wiele trudności. Komitet powiatowy dożywia obecnie około 170 rodzin bezrobotnych, poza tem taka liczba korzysta z zasiłków z Funduszu Bezrobocia. Ostatnio przez Tow. Robotników Katolickich przeprowadzona kwesta uliczna na rzecz bezrobotnych przyniosła 54 zł. Po domach zbiera komitet co miesiąc około 250 zł. Wpływy te są bardzo niskie i jedynie dzięki skoordynowaniu akcji pomocy bezrobotnym w komitecie powiatowym, realizuje się tak ważne i niełatwe zadanie, jakim jest pomoc bezrobotnym. (aka)

— * Modrze, powiat poznański. (Z życia parafii.) W pierwsze święto Łozego Narodzenia odbyło się w tutejszym kościele parafjalnym sześć mszy św. Na pasterkę, która odprawiona została o godzinie 24. a tak samo na wszystkich mszach św. udział wiernych był bardzo liczny, tak, że kościół mógł ledwo pomieścić wszystkich. Podczas pasterki i sumy śpiewał miejscowy chór kolendy. W pierwsze święto po sumie odbyło się na sali parafjalnej zebranie dziesiętników Pap. Dzieła Rozkrzewiania Wiary, a w drugie święto również po sumie zebranie dzieci należących do Dzieła Dzieciactwa Jezusowego. — Oba towarzystwa misyjne wykazują w parafii bardzo ożywioną działalność na rzecz misyj wśród pogan.

— (Z życia S. M. P.) W pierwsze święto po niesporach urządziły tutejsze S. M. P. na sali parafjalnej tradycyjny wieczór gwiazdkowy. Na uroczystość przybyli liczni goście i stowarzyszona młodzież żeńska i męska z ks. protektorem prob. Dzierżkiewiczem i ks. patronem Romelskim. Zebranych gości powitał ks. Patron. Następnie odpiewała młodzież kilka kolend i wygłoszono liczne deklamacje. W imieniu młodzieży przemówił prezes Okręgu, druh Jakubowski. Ks. protektor przemówił do wszystkich w serdecznych słowach i przy śpiewie kolendy „Bóg się rodzi“ podzielił się z obecnymi opłatkiem. W końcu odegrano wyjątki z jasełek ludowych.

— (Z Tow. katolickich Robotników.) W drugie święto B. N. urządziło tutejsze Towarzystwo Katolickich Robotników obchód gwiazdkowy. Powitał wszystkich patron ks. prob. Dzierżkiewicz i podzielił się tradycyjnym opłatkiem. Potem przemówił prezes Tow. p. Leńniczak. Następnie wygłoszono kilka deklamacji i odśpiewano kilka kolend. Referat o zwyczajach i obrzędach gwiazdkowych oraz o znaczeniu obchodu gwiazdkowego wygłosił p. Józef Jakubowski. Wielką radością i niespodzianką był dla milusińskich naszych członków gwiazdor, który obdarował dzieci wszystkich członków Tow. Robotników oraz inne dzieci podarkami, ofiarowanymi przez miejscowe obywatelstwo. C wielkiej ofiarności świadczą to, że obdarowano około 120 dzieci. Piękną uroczystość zakończono 3 pięknymi żywymi obrazami.

— * Czarnków. (Nieszczęśliwy wypadek.) W tych dniach zdarzył się nieszczęśliwy wypadek w Hutce w zagrodzie gospodarza Cyrylika. W czaste miódki dostał się w transmisję od manetu syn p. C. Kazimierz. Licząc lat 13, przyczem został tak sinnie poturbowany, że niebawem wyzionął ducha.

— (Teatr) Państw. Seminarjum Naucz. i „Harmonja“ urządzają wspólnie w dniu 10 bm. w ogrodzie Browarnym przedstawienie misterjum ludowego p t „Boże Narodzenie“ M. Świrynskiego. Dzieło to wykonane będzie po raz pierwszy.

— (Z Towarzystwa św. Wincentego a Paulo.) Od lat blisko 25 opiekuje się Tow. św. Wincentego a Paulo biednymi naszymi miastami. Nie zawiodło towarzystwo i w

roku bieżącym, mimo nadzwyczaj trudnych warunków. Im cięższe czasy, tem większa zaradność i zapobiegliwość pań Wincentek. W ostatnim tygodniu przedgwiazdkowym urządziło towarzystwo bazar w salce parafjalnej. Bazar przysporzył towarzystwu 1300 zł czystego zysku, z tej sumy przeznaczono 200 zł na rzecz bezpłatnej kuchni przy komitecie niesienia pomocy biednym, 200 zł miejskiemu komitetowi dla spraw bezrobocia. Pamiętał o towarzystwie p. Bajerski z Los Angeles w Ameryce, który od szeregu lat wysokimi datkami wspiera Stowarzyszenie. W roku bieżącym przesał towarzystwu 100 dolarów. Suma ta ma służyć jako fundusz żelazny, a odsetki mają być zużyte na cele dobroczynne. Prócz tego przesał p. Bajerski 6 dolarów, przeznaczając je dla biednych dzieci. Gwiazdkę urządziło towarzystwo w środę po południu o godz. 4 na salce parafjalnej. Serdecznymi słowami wspomnieli ks. kanonik Swinarski o ofiarodawcy p. Bajerskim, składając mu jak i ubogim przybyłym życzenia świąteczne. Przy blasku choinki śpiewali dzieci kolendy i deklamowały. Obdarzono hojnie dzieci i licznie przybyłych ubogich na uroczystość gwiazdkową. (cn)

— * Gasawa. (Zebranie.) W niedzielę 3 bm. odbyło się w lokalu p. Kowalika roczne walne zebranie Towarzystwa Rolników. Jako przewodniczącą walnego zebrania wybrano p. Karola Gramsego z Gasawy. Prezes p. Michalski wygłosił sprawozdanie. Następnie odbył się wybór komisji rewizyjnej, w skład której weszli pp. Ant. Pogorzał, Jan Wiczorek z Szecińskiego, oraz Stefan Marosz z Gasawy. — Prezes p. Michalski wygłosił referat o pożyczkach krótkoterminowych (wekslowych), zaznaczając, że pożyczki wekslowe — to ruina rolnictwa, gdyż procent, kosztu manipulacyjnego i t. d. dochodzą do 20 proc., co w obecnym kryzysie nie da się wykalkulować. Nad referatem wywiązała się dłuższa dyskusja.

— (Ukaranie malwersanta.) Na ławie oskarżonych przed bydgoskim sądem okręgowym zasiadł w końcu grudnia Józef Szczeciński, obrońca prywatny z Gasawy, oskarżony o sprzeniewierzenie 900 złotych. Oskarżony, wiedząc, że robotnik Marcin Puzio z Obudna ma złożone w banku w Żninie 900 zł, namówił go, aby pieniądze wycofał, a on ulokuje je w banku w Poznaniu na wyższy procent. Puzio na propozycję się zgodził, odebrał pieniądze z banku i oddał je oskarżonemu, który całą gotówkę 900 zł przywłaszczył sobie. Sąd skazał Szczecińskiego na 9 miesięcy więzienia z utratą praw obywatelskich na 5 lat.

— (Wieczorek.) Z okazji powitania Nowego Roku urządziło Towarzystwo Śpiewu Kościelnego w lokalu p. Walczaka wieczorek dla członków, połączone z zabawą taneczną oraz rozmaitemi niespodziankami.

— (Przedstawienie.) W niedzielę, dn. 10 b. m. urządziła Towarzystwo Śpiewu Świeckiego na sali p. Kowalika przedstawienie amatorskie. Odegrane będą dwie sztuki: „Pan Chciwski“ i „Adam i Ewa“. Po przedstawieniu zabawa z tańcami. (cg)

— * Ostrzeszów. („Betlejem Polskie“.) Chór męski „Dzwon“ w Ostrzeszowie wystawia w niedzielę, dnia 10 b. m., w sali „Strzechy“ arcydzieło Rydia pod tyt. „Betlejem Polskie“.

— * Kepno. (Odczyt.) W restauracji w Donaborowie wygłosi 10 bm. p. dr. Madej, lekarz powiatowy z Kepna, odczyt o szpeczeniach zapobiegawczych i chorobach zakaźnych. Po odczycie nastąpi bezpłatne szpeczenie przeciw durowi brzuszemu. Odczyt rozpocznie się o godzinie 1 w południe.

— (Stan bezrobocia.) W ub. tygodniu zarejestrowanych było w Państwowym Urzędzie Pośrednictwa Pracy w Kepnie ogółem 1860 osób. W ciągu tygodnia powiększyła się liczba bezrobotnych o 33 osoby i wynosi obecnie 1893. Zasiłek z funduszu bezrobocia pobrano z powiatu kepińskiego 243 bezrobotnych a z powiatu ostrzeszowskiego 148 bezrobotnych, czyli razem 391 osób.

— (Elektryfikacja wsi.) Po wstępnych pertraktacjach, przeprowadzonych przez mieszkańców gminy Laski z zarządem majątności Laski, doszło ostatnio do porozumienia, na mocy którego gmina otrzyma z majątku prad elektryczny, celem zaprowadzenia w gminie światła elektrycznego. Po dokonaniu niezbędnych formalności, rozpoczyna się prace instalacyjne, tak, że z początkiem lutego sieć będzie można oddać do użytku. Będzie to wielkiem dobrodziejstwem dla mieszkańców gminy. Prace techniczne poruczone firmie „Franpol“ z Poznania.

— (Przedstawienie amatorskie.) Ochotnicza Straż Pożarna w Laskach (powiat Kepno) wystawiała w tych dniach z powodzeniem Bałuckiego „Grube ryby“. Dochód przeznaczono na potrzeby straży.

— (Gwiazdka w szkole.) Z inicjatywy kierownika szkoły powszechnej w Laskach urządziła gwiazdkę dla biednych dzieci. Obdarzono hojnie zgóra 284 dzieci.

— (Z Ochotniczej Straży Poż.) W Laskach odbyło się dnia 3 bm. walne zebranie Ochotniczej Straży Pożarnej, na którym m. i. dokonano wyboru zarządu, w skład którego weszli pp.: Stupianek Wojciech — naczelnik, Jokiel Leon — zast., Sikora Michał — sekretarz, Podejma Jan — skarbnik, Steżały Roch — gospodarz, oraz Adamek Stanisław i Skomudek Franciszek — lawnicy.

W szkole powszechnej w Niedźwiedziu odbyło się walne zebranie Ochotniczej

Straży Pożarnej, na którym wybrano nowe władze w składzie: Antoni Łopatka — prezes, Wiktor Greinert — zast., Jan Szyszka — naczelnik, Michał Drogi — sekretarz i Eryk Gasiorek, skarbnik. (ck)

Z POMORZA

— * Gdynia. (Opłatek „Sokoła“.) W niedzielę, dn. 3 bm. w sali p. Wojewskiego miejscowy „Sokół“ urządził bardzo okazały „opłatek“. Zebraniu przewodniczył kapelan „Sokoła“ ks. proboszcz Turzyński, honorowy prezes dr. Skowroński i prezes placówki, mecenas Zawodny.

— (Wniosek o nadzór sądowy.) Gdynskie Tow. Handlowe „Geteha“, jedno z najpoważniejszych tutejszych przedsiębiorstw branży żelaznej, zgłosiło wniosek o nadzór sądowy. Bilans towarzystwa jest dobry, ale aktywa są nie płynne z powodu ogólnego zastoj. Właściciele firmy przypuszczają, że po upływie martwego sezonu zdolają przywrócić regularność wypłat.

— (Likwidacja oddziału „Elibora“.) Tutejszy oddział „Elibora“ ma być przejęty przez pewną grupę osób, na czele której stoi dotychczasowy kierownik tej placówki Koncesja rządowa w porcie i spedycja węgla mają być przejęte przez nową firmę. (S. B.)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: K. G. z pokorną prośbą do Serca Jezusowego o posadę, 1,50 zł; — N. N. z podziękowaniem za otrzymanie łaski, z prośbą o zmianę na lepsze, 1,50 zł; — H. D. z prośbą o zdrowie 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 895,45 zł.

Na dom sierót na Śródcie: Z. M. 40 zł. Na Tow. „Caritas“: Bolesław Jaworski zamiast podziękowań za liczne życzenia, kwiaty i upominki, odebrane z okazji 25-tej rocznicy pracy w firmie Dr. Roman May Sp. Akc. w Poznaniu, dla biednych do dyspozycji „Caritasu“ 50 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 907 zł.

Na ochronkę im. Dzieciątka Jezus na terenach P. W. K.: Zamiast kwiatów na trumnę śp. inż. Witolda Preysa, Eug. Wardejnowie 30 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 257,50 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Marta Pogorzelska, służąca, 19 l. Marja Gawrońska 7 godz. Stefanja Ziętkiewiczowa z d. Pionka, 53 l. Franciszka Laskowska, nauczycielka, 83 l. Feliks Stoiński, bez zawodu, 23 l. Marja Szyplowska, opiekunka misji dworcowej, 54 l. Władysława Stoeckerowa z d. Paszkówna, 47 lat.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— K. S. „Sparta“. Roczne walne zebranie odbędzie się w sobotę, dnia 9 bm. o godz. 20 w lokalu p. Tomikowskiego, przy ul. Szamarzewskiego 18 a.

— Tow. b. żołnierzy 1 pułku Strzelców Wielkopolskich. Walne zebranie odbędzie się w sobotę 9 bm. o godz. 20 w świetlicy Strzelniczej Małokalibrowej, ul. Fr. Ratajczaka.

— Kółko Wyciecz. - Muzyczne im. „Mozarta“. Lekcja odbędzie się w sobotę, dn. 9 bm. o godz. 20 w lokalu klubowym przy ul. Masztalarskiej 7. Po lekcji zebranie plenarne.

— „Canaria“, Tow. Hodowców Kanarków i Och. Ptaków Leśnych w Poznaniu. Roczne walne zebranie w niedzielę, dnia 10 stycznia rb., o godz. 10-tej przed poł., w lokalu p. Jarockiej ul. Masztalarska 8. Udział wszystkich członków pożądan.

— Tow. Hodow. Gołębi Poczł. „Wesoła Nowina“ Poznań - Jeżyce. Zebranie odbędzie się 10 bm. o godz. 10 w lokalu p. Jaszka ul. Kraszewskiego 16.

— Stow. Panien „Oświata“ Poznań-Jeżyce urządzi w niedzielę 10 bm. o godzinie 18 uroczystość ku czci św. Rodziny z bardzo urozmaiconym programem, na sali Amarantowej P. K. E. przy ulicy Słowackiego.

— Tow. Obywateli Polaków z Obczyzny. Zebranie połączone z uroczystym obchodem 11 rocznicy odbędzie się w niedzielę 10 bm. o godz. 16 u p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8 a.

— Koło Przyjaciół Harcerzy XIII i XIV Druż. Harc. Walne zebranie odbędzie się w niedzielę 10 bm. o godz. 16 w szkole przy ul. Koszyńskiej 10.

— Poznański Klub Bokserki. Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, 11 bm. o godz. 20 w sali Strzelniczej Małokalibrowej, ul. Fr. Ratajczaka. Na zebraniu nastąpi rozdanie świadectw kursistom.

— Kat. Tow. Rzemieślników Polskich w Poznaniu. Zebranie odbędzie się w poniedziałek 11 bm. o godzinie 20 na sali Domu Królowej Jadwigi. Na porządku obrad przyjęcie budżetu na rok 1932. — Biblioteka otwarta w niedzielę od godziny 12 do 13. Wejście z ul. Szewskiej.

— Tow. Cech. Czeladzi szewskiej zwołuje roczne walne zebranie na 11 bm. godz. 20 w lokalu p. Ograbowicza, ulica Ślusarska 6.

— Koło Absolwentek II Szkoły Wych. Zebranie Kółka Literackiego odbędzie się w poniedziałek 11 bm. o godz. 19. Utworzono przy Kole Sekcję „Ping-Pongowa“; pierwsza schadzka w czwartek 14 bm. o godz. 19.

— Sekcja gier pokojowych „I. K. A.“ przy I szkole wydziałowej im. Działyńskich urządziła turniej wewnętrzny ping-pongowy, który rozpoczyna się 11 bm. Gry przeprowadza się codziennie od godziny 17 do 21.

— Związek Rzeźników w Poznaniu odbędzie swe plenarne zebranie w poniedziałek 11 bm. o godz. 18 w lokalu p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8 a.

— Stow. Młodzieży Obywatelskiej Poznań - Śródmieście. W poniedziałek dn. 11 bm. o godz. 20 w sali posiedzeń przy Al. Marcinkowskiego 26, odbędzie się dalszy ciąg nadzwyczajnego walnego zebrania.

— „Harmonja“. Zebranie roczne walne odbędzie się w poniedziałek 11 bm. o godzinie 19 w sali Stowarzyszenia Techników św. Marcin 21.

— Koło Tow. Rękodzielników w Poznaniu. Zebranie informacyjne w sprawie walnego zebrania odbędzie się w wtorek 12 bm. o godzinie 19,30 w lokalu zebrania, Nowy Rynek 4. — W kaste pośmiertnej platny jest wypadek 103.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— „Małoletni lotnik“ winien się zgłosić do najbliższego oddziału przysposobienia wojskowego. Po przejściu kursu ogólnego może przez Aeroklub być przedstawionym do przysposobienia wojskowego lotniczego. To jest sposób najtańszy, dostępny jednak tylko dla uzdolnionych. Można się poza tem wyszkolić w Aeroklubie Poznańskim, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 18, pod pewnymi warunkami, i za opłatą. (AKO)

— O. S. Poznań. Zasadniczo z mocy ustawy gospodarz jest zobowiązany na koszt własny wykonywać wszelkie prace, które są konieczne do utrzymania mieszkania w stanie zamieszkalności. Jednakże kontrakty poznańskie przeważnie nakładają obowiązek wykonywania renowacji na własny koszt lokatora i takie postanowienie jest prawnie skuteczne. Należy więc przedewszystkiem zbadać kontrakt w tym kierunku. Jeżeli tak jest, to remonty musi wykonywać Pani na swój koszt, natomiast inwestycje, t. j. urządzenia nowe, lub zastąpienie urządzeń zużytych zupełnie nowymi, musi wykonać właściciel domu. (AKO)

— Ius. W. B. Oczywiście dzierżawę płacić musi, a ew. proces przegrałby bez najmniejszej wątpliwości. Może tylko wezwać właściciela nieruchomości do usunięcia wady, a po stawieniu mu czasokresu, o ile naprawa nie nastąpi, może kazać zrobić ją na własny koszt, rachunek zapłacić, a potem może żądać zwrotu ew. potrącić sobie rachunek z czynszu, o ile potrącenie takie, jak to często bywa, w kontrakcie nie jest wykluczone. (AK)

— 02518 Dolna. Obliczenie jest prawidłowe. (AK)

— S. K. I. Zdaniem naszym nie musi wypłacać pensji personelowi. Pracownicy są tylko uprzywilejowani w postępowaniu upadłościowym, zatrzymują więc nadal pretensje do właściciela. Jeżeli konkursu z braku masy robić nie można, to pracownicy muszą uważać wybory swe za stracone. (AK)

— P. Ludwik Jędrzejczak, Krotoszyn. Można bez żadnych trudności. Wystarczy testament zabrać z sądu (za przedłożeniem kwitu depozytowego) i zniszczyć go. (AK)

— K. Z. Gn. Owszem, na podstawie art. 22 rozp. Prez. Rzplitej o ubezpieczeniu pracowników umysłowych. (AK)

Teatr Polski

DZIŚ — „Bądź moim stryjem“. Niedziela, 10. 1. o godz. 15 „Hulla di Bulla“ Niedziela, 10. 1. o godzinie 20 „Bądź moim stryjem“.

Poniedziałek, 11. 1. „Jch synowa“. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety wcześniej do nabycia w kaste Teatru Polskiego.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Awantura w raj“. Niedziela, 10. 1. o godz. 3,30 po poł. „Kot w butach“ — bajka dla dzieci. Niedziela, 10. 1. o godzinie 8 wiecz. „Awantura w raj“. Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr „Uśmiech“

DZIŚ — „Białe mazur“ (Premjera. — Nowość). Niedziela, 10. 1. o godzinie 3 po południu „Jaś i Małgosia“.

Niedziela, 10. 1. o godzinie 8 wieczorem „Białe mazur“. Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Objazdowy

pod kierownictwem Wł Brackiego „Kajzer“ — Macieja Wierzbickiego

DZIŚ — Barcin. Niedziela — Pakość. Poniedziałek — Łabiszyn. Wtorek — Nakło. Środa — Wyrzysk. Czwartek — Golańcz. Piątek — Margonin. Sobota — Szamocin. Niedziela — Ujście.

Teatr Wielki — Koncerty symfoniczne

Niedziela, 10. 1. XIII koncert symfoniczny — Solista: Alfred Hoehn — dyr. F. Nowowiejski.

Środa, 13. 1. Wielki Koncert Symfoniczny. Dyrigent: Br Wolfstał — solistka Gertr. Konatkowska.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

W MUZYCZNYM POZNANIU GO USŁYSZYMY W NIEDZIELE?

Jutrzejszy koncert symfoniczny w Teatrze Wielkim przynosi Mozarta uwerturę do „Zauberfloete”. Nie wiem dla czego tytuł tej opery przetłumaczono na „Flet zaczarowany”, skoro to słowo niemieckie oznacza konkretnie „Flet czarodziejski”. Potwierdza to libretto opery; flet, który czaruje, odgrywa decydującą rolę w rozwiązaniu węzła dramatycznego. „Flet czarodziejski” powstał w r. 1791 do tekstu niemieckiego poety Emanuela Schikanedera. Bałbym się twierdzić wyraźnie, że jest to pierwsza opera niemiecka; raczej pierwsza opera do słów niemieckich, reszta utrzymana w stylu oper włoskich. Uwertura, należy do najcenniejszego typu montury operowej i kończy się fugą.

Mozart napisał dwadzieścia pięć koncertów fortepianowych. Jest to cyfra b wysoka, zwłaszcza jeśli się zważy, że nie wchodzi w rachubę koncerty na dwa i trzy fortepiany. Z tej przebogatej spuścizny najwięcej znane są koncerty A-dur, C-dur, B-dur, D-dur, wreszcie c-moll, który wykoną w niedzielę Alfred Hoehn, koncerty Mozarta stoją pod silnym wpływem muzyki Filipa Emanuela Bacha, syna wielkiego Jana Sebastjana. Bach-syn, wywarł głęboki wpływ na całą późniejszą generację muzyki, zwłaszcza w dziedzinie muzyki fortepianowej, w której był niezrównanym mistrzem. Nie przeczy temu sam Mozart, który się miał raz wyrazić, że „Filip Emanuel Bach jest ojcem, my zaś jego dziećmi. Kto z nas coś umie — u niego się nauczył, a kto nie chce się do tego przyznać, ten jest...”. Orkiestra w koncertach fortepianowych Mozarta gra rolę pierwszorzędną, chociaż nigdy nie dominującą (jak n. p. u Brahmsa), fortepian pozostaje zawsze naczelnym solowym instrumentem służącym dla śpiewu. Bo nie ulega wątpliwości, że ze śpiewu zrodziła się muzyka Mozarta; instrumenty do Mozarta są głosem ludzkim, wydobyłym jedynie na innej zasadzie akustycznej.

„Burleska” Ryszarda Straussa na orkiestrę i fortepian powstała w zimie 1885/86 r. Poświęcona jest pianście Eugeniuszowi d'Albertowi, znanemu autorowi oper „Niziny” i „Zamarle oczy”. Pierwsze wykonanie odbyło się 21 czerwca 1890 w Eisenach pod dyrykcją Straussa; partię fortepianową wykonał D'Albert. Skład orkiestry jest o tyle interesujący, że wymaga czterech kotłów obowiązkowo. „Burleska” jest dość rzadko grywana dla swych dużych trudności technicznych.

Zygmunt Stojowski (ur. 1869) uczeń Żeleńskiego następnie Delibeg'a i Masseneta posiada w dorobku kompozytorskim szereg utworów na fortepian, pisanych pod pewnym wpływem Chopina i Liszta. Z ważniejszych prac wymienić należy koncert fortepianowy fis-moll, Sonatę op. 18 itd. Szczytowy punkt jego twórczości przejawia się w Symfonji d-moll op. 21, napisanej w 1898 r. Dzieło to uzyskało nagrodę na konkursie w Lipsku. Najciekawszą częścią jest niezawodnie Scherzo, napisane z dużym rozmachem wirtuozostwa orkiestralnego. Stojowski jest równocześnie pianistą. Przebywa stale w Ameryce. D. T. S.

Pisma nadesłane

„Moje Pisemko”. Nr. 1. Treść: „1932” — M. Buyno-Arciowa: „Trzy kamienie” — S. Monar: „Los de la Guelionów” — „Zyczymy wam” — Jagmin: „Niespodziewane odwiedziny” — „Nasza nowa służąca” — „Nasza okolica i nasz dom” — „Nasi ulubieńcy” — Adres Red: Foksal 14 — 8.

„Mysł Narodowa”. Nr. 1. Treść: R. Rybarski: „Czy można przewidzieć przyszłość gospodarczą?” — S. Stroński: „Francja i Rosja” — M. Piszczkowski: „O trzech Boy'ach i jednym Zeleńskim” — „O zadaniach propagandy polskiej w Anglii” (streszczenie odczytu G. K. Chesterona). — J. Rembieliński: „Na widowni” — Głosy. — M. W.: „Konfidenci i prowokatorzy” — Nauka i literatura — W. P.: „Ze świata sztuki”. — W.: „Teatr”. — A. Nowaczyński: „Ofensywa”. — Na marginesie. — Adr. Red. Marszałkowska 153.

„Polska Flota Narodowa”. Nr. 19. Treść: M. Zamski: „Rzut oka wstecz” — S. Thun: „Szkoła łowienia wiatru”. — E. R. Hahnig: „Władanie morzem”. — S. M. Saliński: „Zbrodnia Evansa”. — Kronika. — Kpt. I. Ren: „Rozwój marynarki żaglowej”. — Co pisać prasa? — T. Ros: „Awio - matka”. — Inż. J. Plebański: „Nowoczesne urządzenia radiowe na okrętach”. — Życie emigracyjne. — Bonzio ma głos... — Dział rozrywkowy umysłowych. — Adr. Red. Warszawa, Senatorska 14.

PRAWO RIPOLINU CZYLI SOLON Z CANOSSY

Miłość do niepokalanej bieli — Ripolin jako prokurator — Mroźna fala — Mieszkania i szpitale — Co na to lekarze? — W Canossie — „Klawiatura barw” — Barwy i radość życia — Tęcza u Homera — Jak za czasów pani Pompadour — Niby ogień i woda...

W roku 1925, z okazji Wystawy Sztuki Dekoracyjnej w Paryżu, wydał Le Corbusier książkę p. t. „L'art décoratif d'aujourd'hui”. W jednym z rozdziałów, noszącym zagadkowy tytuł: „Le lait de chaux”, pisał, mniej więcej jak następuje:

Gdybyż się znalazł nowożytny Solon co by nadal ludzkości „prawo ripolinu i pobiałki wapiennej”? Zastużyłby się podwójnie, gdyż nauczyłby kochać piękno niepokalanej bieli i stworzyłby podstawę właściwego osądu formy i rzeczy. Jakież skutki pociągnęłyby za sobą takie prawo! Każdy obywatel musiałby wyrzucić precz obicia, makaty, kilimy, tapety, zastępując je białą powłoką ripolinu. Zaprowadziłby czystość wokół siebie zniweczywszy ciemne, ponure, brudne kąty i zakamarki sprawiłby, że każda rzecz przedstawiała by się taką, jaką jest. W następstwie okalająca go nieskazitelna biel czystości przeniknęłaby w głąb jego psyche. Czystość i białość zewnętrzna zharmonizowałaby się z wewnętrzną. Począłby wystrzegać się wszystkiego, co nie jest jasne, oczywiste, zrozumiałe. Gdy cień czai się po kątach, tracimy poczucie pewności jaką daje świadomość przebywania u siebie *) Wybielmy ściany! Wyzbijmy się podstępnych złowrożnych nastrojów. Zawładnijmy otoczeniem! Zawładnijmy sobą! Zaprowadźmy ład. Myślimy jasno, śmiało i trzeźwo. Na ostrym prokurator-skim tle ripolinu przedmioty zużyte tracą wszelki sens istnienia odrzucając je precz! Natomiast żyjąc poza „pra-rem ripolinu” czcimy bezwzględnie przedmioty zmierzchnie, minione, bezpołodne, zużyte i bezcelowe... pamiętki... Duch nasz zamiat działać — strzeże! Myślimy kategoriami kustosza. Dlaczegoż nie twórcy?

A teraz już całkiem dosłownie, nie tylko tokiem myśli i wyrażen:

„Jeśli dom jest całkowicie biały, rysunek rzeczy znaczy się w nim z najwyższą ścisłością. Bryły tłomacza się jasno. Barwy przedmiotów — we właściwym walorze. Biel wapienna jest absolutna. Wszystko w niej i na niej jest takie, jakie jest! to lojalne i to szczerze... w tej atmosferze przedmiot brudny, sznety bię w oczy, woła o pomstę do nieba. Tło białe to promienie „X” dla piękna. To rada nieustająca. Oko prawdy! „Pobiałka wapienna jest zbytkiem biedaka i cnota bogacza. Jest dla świata tem, czem chleb mleko i woda dla niewolnika i króla...”

Le Corbusier już wtedy cieszył się znacznym posłuchem nie tylko w Europie. Dzisiaj wpływ ten urosł jeszcze bardziej. Toteż poczynając od 65 roku poszła fala mroźnej klinicznej białości i docierała wszędzie tam, gdzie biedacy pragnęli luksusu a bogacze... cnoty. Obojętne w tej chwili będą obserwacje lekarzy obu półkul, którzy stwierdzili w międzyczasie, że kliniczna białość sal szpitalnych ujemnie działa na psychikę chorych. Wynikły stąd zalecenia malowania ścian na kolory weselsze. Radę nieustającą, nolens volens trzeba było zastąpić w szpitalach nieustającą pomocą kolorów błękitnych.

Przypuszczam, że Le Corbusier, oświecając o bieli wapiennej szczerze myślał to, co wypowiadał z taką emfazą. Jest on po równi architektem, malarzem i pisarzem. Napisał traktat o architekturze i traktat o malarstwie. Nie dziwi więc, że emocje barwne przeżywał wówczas poza problematami architektury, tembardziej, że barwność w architekturze jest jakgdyby etapem dalszym. Należało się spodziewać, że i u niego jak po wszystkiekasy upomni się ona o swe prawa. Było to tylko kwestją czasu.

W najbliższym sezonie budowlanym, znana w całym świecie szwajcarska fabryka obić papierowych „Salubra” rzuci na rynek nową kolekcję tapet skomponowaną przez „Solona z Canossy”, Le Corbusiera.

Kolekcja nazywa się „Klawiatura barw”. Corbusier-malarz zestawiał „klawiaturę”, Corbusier-architekt, zaadoptował. Corbusier-pisarz zaanonsował w sposób następujący:

W naturze człowieka leży reagowanie na barwy. Każdy człowiek szuka tej lub innej harmonii, gdyż tego potrzebuje jego wewnętrzna istota. Chodzi jedynie o to, by każdy mógł sam siebie rozpoznać w barwach.

*) Polak by powiedział wręcz przeciwnie: na swoich śmieciach!

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Zapis dla Uniwersytetu Wileńskiego. Z Wilna pisał nam: Autor znanej monografii o Uniwersytecie Stefana Batorego, dr. Józef Bieliński, umierając zapisał całe swe mienie na rzecz niezamożnych studentów naszej uczelni. Zmarła niedawno jego małżonka nie tylko oddała zgodnie z wolą męża cały jego majątek ale też swoją własność zapisała w testamentie na ten sam cel. Uzyskana ze sprzedaży nieruchomości oraz precjozów kwota, przeszło 8 tysięcy złotych, została przez wykonawców testamentu przekazana J. M. Rektorowi Uniwersytetu. Utworzony z niej zostanie fundusz stypendyjny dla niezamożnych słuchaczy naszego Uniwersytetu. (np)

OCHRONA PRZYRODY

Zniszczony smrek. Ostatnie „Wierchy” przynoszą szczegóły o zniszczeniu przez jakiegoś barbarzyńcę cennego pomnika przyrody w Tatrach. Przy ścieżce z Hali Gasienicowej do Czarnego Stawu rosi wielki smrek, wznoszący się niedaleko miejsca zgonu Mieczysława Karłowicza. Znali to wspaniałe stare drzewo tatarnicy i wszyscy miłośnicy gór, fotografowano je tysiące razy na tle przepysznego krajobrazu Kościelca i Kozich Wierchów. Obecnie stoi „odysiały”, gdyż ktoś obrabiał mu gałęzie. I co za korzyść odniósł stąd sprawca? Dostał kilka gałęzi... Nie ma istotnie słów na napiętnowanie podobnego zdziczenia. (j. ml.)

OCHRONA ZABYTKÓW

Bernardo Merettini w Polsce. Z Krakowa pisał nam: Zasięgiem działalności Merettiniego, jednego z najwybitniejszych architektów, pracujących w Polsce za panowania dynastji saskiej, było miasto Lwów i ziemie, wchodzące dziś w skład Małopolski Wschodniej. Szczytem jego rozwoju artystycznego jest grecko-katolicka katedra św. Jura we Lwowie. Zbudowana w latach 1748—1764. Na ostatnim posiedzeniu Komisji Historji Sztuki Polskiej Akademji Umiejętności dr. Zbigniew Hornung omówił szczegółowiej dzieło znakomitego architekta, streszczając swą pracę pod tytułem „Bernardo Merettini i jego główne dzieła”. Do znanych już przedtem utworów Merettiniego dodał referent, na podstawie relacji stylistycznych, kościół pomisjonarski w Horodence i ratusz buczacki, fundowany przez starostę kaniowskiego, Mikołaja Potockiego. Dopiero porównanie tych dzieł architektonicznych z metropolitalną cerkwią świętojurską dają całkowity pogląd na rozwój talentu artysty i pozwalają ocenić jego spuściznę. Kościół horodeński, budowany w latach 1743—1760 był pierwszą, niezupełnie udaną próbą Merettiniego w zakresie budownictwa monumentalnego. Znaczny postęp wykazuje ratusz w Buczaczu, wzniesiony około roku 1750. Katedra św. Jura jest dziełem skończonym, nawskroś — mimo zapożyczeń — oryginalnym, a w porównaniu z architekturą zachodnią, stanowi jeden z szczytowych punktów rokokowego budownictwa kościelnego nie tylko w Polsce, ale i w Europie. To dzieło architektoniczne wystarczy, aby imię jego twórcy zajaśniało na kartach historii budownictwa. Z genialną inwencją i śmiałością zrywa tu Merettini krepujące pęta tradycji i zdobywa się na własny, samodzielny czyn, łączący w sobie wszelkie dążenia epoki i rozproszone indywidualne wysiłki. Analizując dzieła Merettiniego dochodzi referent do wniosku, że artysta wykształcił się na pograniczu tyrolsko-austriackim. Szczególnie znaczenie dla jego twórczości zdają się posiadać kościół kolejański w Salzburgu J. B. Fischera von Erlach oraz kościół w Spital am Pyhrn J. M. Prunera. (pa)

JAK SIĘ ODBUDUJE KAZIMIERZ?

Z Warszawy pisał nam: Oczywiście idzie o odbudowę Kazimierza nad Wisłą, zwanego dzisiaj Kazimierz Dolny, dla odróżnienia od innego miasteczka tej samej nazwy, które — nawiasem mówiąc — nie posiada ani jednego Żyda, czego o Kazimierzu Dolnym by powiedzieć nie można, jak o Kazimierzu krakowskim, gdzie znów niema prawdopodobnie ani jednego chrześcijanina. Oóż Kazimierz Dolny został zniszczony w czasie wojny i trzeba go odbudować, idzie zaś o to, aby nie zeszpecił jego przepięknie zabytkowego charakteru jakimi szkaradziestwami. Ma zresztą Kazimierz swe Towarzystwo Przyjaciół, które wespół z urzędem konserwatorskim nad tem czuwać powinno. Na razie każdy plan nowej budowy musi być zatwierdzony przez władzę. Prof. Karol Siciński wystawił obecnie w „Zachęcie” projekty, wskazujące jak możnaby odbudować rynek kazimierski w sposób artystyczny i zgodny z charakterem miasteczka. Jest tych rozwiązań trzy. Warto, aby wszczęła się nad niemi dyskusja fachowa, do której nie zbraknie ani materiału, ani rozprawiających, bo Kazimierz Dolny jest już od lat kolonią wakacyjną naszych artystów, z prof. T. Pruszkowskim na czele. Rozkochali się oni w pięknie tej uroczej miejsciny i pewnie dorzucą niejedną cenną uwagę. T. W.

Oto powód zastosowania „klawiatury barw”. Istotnie, w naturze człowieka leży spostrzeganie barw. Jest to proces fizjologiczny. Le Corbusier cytuje nawet Fernanda Léger który powiada, że „dla życia ludzkiego kolory są tak samo niezbędne jak ogień i woda”.

Słabo powiedziane. Kolory można wydrzeć człowiekowi, tylko razem z oczyma. Dopóki widzimy światło dnia białego, dopóty musimy widzieć wszystkie inne kolory. Le Corbusier wybiera z nich 43, „choćby mógłby przyjąć ich znacznie więcej”, układa według pewnej dowolnej kolejności (kompozycji) i nazywa ten zespół „klawiaturą”.

Czyżby nie wiedział co oznacza słowo „klawiatura”? A może posiłkuje się niem ze względów fonetycznych, dla tego że mile wpada w ucho?

Wybrał tylko 43 kolory bo stanął na gruncie „architektury”. Ale dlaczego tylko 43 kolory, albo dlaczego aż 43 kolory? Czy dlatego, że „jego osobiste upodobania zgodne są z upodobaniami przeciętnej człowieka, który od początku świata niezależnie od rasy i kultury ciążył ku wielobarwności, okazując w ten sposób radość życia”?

Grecy czasów homeryckich nie posuwali się w swych klasyfikacjach barwnych poza określenia „jasny” i „ciemny”. Homer, mówiąc o tęczy, określa ją jako jednobarwną, czerwona lub purpurową. Arystoteles dostrzeżga w niej już trzy barwy. Ale dopiero Newton utworzył naukowe podstawy jej barwności.

Tak mi się coś zdaje, że to właśnie tęcza jest tą klawiaturą o której mówi Le Corbusier. Dzisiejsza wiedza klasyfikuje barwy metodycznie i ściśle. Skala Ostwalda obejmuje 760 barw ułożonych wedle jasności i nasycenia. Barwy te są ponumerowane, omyka w klasyfikacji wykluczona. Skala ta obejmuje tylko barwy widma słonecznego. Dodać należy skalę odcieni światła białego, która wedle Königa liczy 660 tonów dostrzeżanych przez oko ludzkie. Tischebn oblicza, że jesteśmy w stanie rozróżnić około 35 000 kolorów i odcieni.

Nie miejsce tutaj na wykład psychologiczny. Chciałem tylko odwołać się do autorytetu specjalistów aby wykażać, że Le Corbusier układając swą „klawiaturę architektoniczną” lekceważy dorobek epoki, który tak wysoko zazwyczaj cenil. On, który bezzwyciecznemu pięknu antyków przeciwstawił demonstracyjnie celowy luksus najintymniejszych urządzeń toaletowych, on ironizujący na temat „Ludwików X, Y, Z... „nagle, jak za dotknięciem różdżki czarodziejskiej, nie tylko porzuca „zwierciadło prawdy” aby poddać się w zupełności „wewnętrznej istocie”, ale ponadto wynajduje, dla rozgrzeszonych przez siebie, kolorów snobistyczne nazwy w rodzaju: „przestrzeń”, „piasek”, „ściana”, „aksamit”, „niebo”...

To przecież w czasach pani Pompadour mówiono o kolorze błękitnym: „bleu d'azur après la pluie...”

Gdybym był złośliwy, to posunąłbym się do twierdzenia, że określenie ówczesne było ściślejse.

Z powyższego wyłania się jakaś zagadka. Niedomówienie. Niewątpliwie Le Corbusier wycofuje się z dotychczasowego stanowiska. Ale, o ile przedtem na poparcie koloru białego wysuwał argumenty, obecnie, lansując 43 ułaskawione i sankcjonowane na rynku modernistycznym kolory, tłumaczy się upodobaniem, które „jest zgodne z upodobaniem przeciętnej człowieka”, które „pobudza osobistą inicjatywę, a jak mu się zdaje może się stać narzędziem dokładnej i wydajnej pracy, która pozwoli na racjonalne wprowadzenie do nowoczesnych mieszkań ściśle architektonicznych polichromij zgodnej z naturą i wewnętrznymi potrzebami każdego człowieka”.

A więc nawrót do indywidualnego „home”?

„Salubra” może sobie powinszować. Po siedmiu latach chudych „mleka wapiennego”, kiedy to tapeta była symbolem zgnitego passeizmu, nastąpią lata tłuste „olejnej farby w rulonach” która jest człowiekowi niezbędna „jak ogień i woda”...

Dr. Lech Niemojewski.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Nieco statystyki

Warto czasami urządzić wycieczkę w krainę cyfr, do statystyki. Zazwyczaj zużywa się sporo słów, by wysłowić to, co znajdzie najprostszym wyrazem w kilku cyfrach porównawczych. Chcąc np. zobrazować pogorszenie sytuacji w ciągu ubiegłego roku, wystarczy sięgnąć do danych statystycznych, ilustrujących przebieg konjunktury w działach, szczególnie interesujących życie gospodarcze.

Zacniemy naszą wycieczkę od dziedziny pieniądza. Wprawdzie od listopada ub. r. rezerwy Banku Polskiego stopniały o 180 milj. zł (z 988,7 do 808,6 milj. zł), ale niewiele więcej równomiernie skurczył się również obieg pieniężny z 1.570,3 milj. do 1.449,1 milj. zł. Charakterystyczny jest fakt, że o stopniu rezerw Banku Polskiego nie zdecydował ubytek złota, lecz odpływ walut i dewiz: złota w skarbcu Banku Polskiego nawet przybyło (zapas od XI 1930 do XI 1931 wzrósł z 562,1 do 597,7 milj. zł), natomiast walut i dewiz ubyło sporo, gdyż zapas ich spadł z 426,6 do 210,9 milionów.

To zjawisko kurczenia się rezerw Banku Polskiego znajduje częściowe wytłumaczenie w redukcji zobowiązań naszych banków wobec banków zagranicznych: suma tych zobowiązań została zredukowana w ciągu ub. roku z 555 milionów do 385 milionów, czyli o 170 milj.

Na krajowym rynku pieniężnym proces deflacji rozwinął się w całej pełni, jak o tem świadczy spadek dyskonta weksli w bankach z 1.410 (XI 1930) do 1.042 milj. zł (X 1931). W tym samym czasie wkłady w bankach zmniejszyły się z 3.113 do 2.766 milj. zł. Odsetek weksli protestowanych wzrósł pokaznie: z 10,8 proc. do 10,9 proc. (XI 1931) w stosunku do ogólnej, przybliżonej sumy weksli płatnych w danym miesiącu. Wskaźnik kursów akcji przemysłowych opada w dalszym ciągu, osiągając w końcu listopada poziom 20,9 (przy podstawie 1927 r. = 100). To jest bodajże najniższy symptomat naszych czasów: akcje posiadają obecnie zaledwie jedną piątą wartości rynkowej z 1927 roku!...

Działalność inwestycyjna zamarlała niemal całkowicie. Produkcja dóbr wytwórczych wynosi niewiele więcej połowę cyfr z r. 1928. Import maszyn, który w r. 1929 stanowiąc 25 milj. zł przeciętnie na miesiąc, nie osiągnął w listopadzie 6 milionów...

Bardzo ciekawe są dane dot. wskaźników cen i upływu cen na stan konsumpcji. A więc: wskaźnik ogólny cen hurtowych, przyjmujący r. 1928 = 100, stał w listopadzie ub. roku na poziomie 71,3, co znaczy, że ceny od r. 1928 do końca ub. roku spadły o przeszło jedną czwartą. Ale ten spadek cen nie był równomierny. Zasadniczo powiedzieć można, że tam, gdzie kartel rządzi, tam ceny bądź utrzymały się, bądź nawet wzrosły, jak to ma np. miejsce w odniesieniu do węgla (wskaźnik = 111,1). Natomiast ceny produktów nieskartelizowanych spadły b. znacznie. Na przykład, w odniesieniu do a) surowców: drewno surowe — 47,5, surowce włókiennicze — 37,1, skóry surowe 37,0; b) do półfabrykatów: drewno obrabiane — 56,1, przędza — 52,4, skóry wyprawione — 63,6; c) do wyrobów gotowych: urządzenia domowe — 94,4, tkaniny — 76,2, obuwie — 77,2. Cyfry powyższe dowodzą, że im więcej pracy ludzkiej dany produkt zużywał, tem słabszy był spadek cen. Nic w tem dziwnego: ciężary generalne, ciężące na produkcji, nie uległy zmniejszeniu, a raczej zwiększeniu.

Na koniec jedna jeszcze uwaga: spożycie cofnęło się b. znacznie w odniesieniu do takich towarów skartelizowanych jak cukier, spirytus, tytoń, naczynia emaljowane itp., których ceny nie spadły. Natomiast wzrosło (!) spożycie dóbr konsumcyjnych o trwałym charakterze (np. mebli!), ludzie bowiem wolą przekształcać pieniądze na dobra rzeczowe.

Krótkie informacje gospodarcze

— Deficyt budżetowy Stanów Zjednoczonych na dzień 31 grudnia ub. r. wyniósł 1354 000 000 dolarów. Na dzień 31 grudnia 1930 r. budżet Stanów Zjednoczonych dał nadwyżkę w wysokości 66 000 000 dolarów.

— W dniu 28 grudnia 1931 r. uchwytne zapasy pszenicy w Stanach Zjednoczonych wynosiły 282 milionów bushli. gdy przed rokiem równały się 236 milj. b.

Międzynarodowa sytuacja walutowa

W ostatnim numerze „La Situation Economique et Financière” ukazał się artykuł wstępny, zasługujący na szczególną uwagę, w którym autor stwierdza, że międzynarodowa sytuacja walutowa przedstawia się w dalszym ciągu niejasno. Ostatnio Japonia wydała zakaz wywozu złota zagranicę, co niewątpliwie wpłynie na zmniejszenie się eksportu Stanów Zjednoczonych do Azji, oraz podkopie na Dalekim Wschodzie mocną pozycję towarów angielskich, które wskutek niskiego kursu funta szterlinga znalazły się w wyjątkowo pomyślnym położeniu. Zniesienie parytetu złota w Japonii i równoczesne obniżenie się kursu jena otwiera towarom japońskim drogę do Indii, gdzie niewątpliwie osiągną one zwycięstwo nad towarem angielskim, bojkotowanym przez tamtejszą ludność.

Mimo niewątpliwych korzyści, jakie narazie daje Japonii zniżenie parytetu złota, fakt ten, brany pod uwagę ze stanowiska międzynarodowego kryzysu ekonomicznego, w niczem nie przyczynia się do zmniejszenia się kryzysu zaufania, lecz przeciwnie, potęguje go. Znamy dobrze niszczyielskie przejawy kryzysu zaufania — owe masowe wędrowki kapitałów, — owolane bądź wypowiedzeniem kredytów zagranicznych, bądź też ucieczką funduszy narodowych z kraju. Kraj, dotknięty kryzysem zaufania staje po kilku tygodniach w obliczu zupełnej katastrofy. Wyczerpawszy wszystkie rezerwy, zużytkowawszy wszystkie dewizy, rządy poszczególnych państw starają się za wszelką cenę zbyć towary krajowe. Powoduje to dalszą zniżkę cen towarów na rynkach międzynarodowych, a zatem nowe zaognienie kryzysu gospodarczego w poszczególnych dziedzinach przemysłu i handlu.

Zjawiska te ze szczególną wyrazistością wystąpiły w Niemczech oraz w krajach Europy Środkowej. Obserwujemy je ponadto w takich krajach, jak Stany Zjednoczone i Holandia, które pod względem finansowym uważane były zawsze za ośrodki najzupełniej pewne i godne największego zaufania. Ucieczka kapitałów z banków Amsterdamu i New York stała się w dużej mierze przyczyną przesilenia gospodarczego w obu krajach.

Aby uniknąć tych niepotrzebnych wędrowek kapitału, należy przede wszystkim dążyć do utrzymania we wszystkich krajach parytetu złota. Wielka Brytania, zawieszając we wrześniu podstawę złotową funta, po-

pełniła błąd nieobliczalny w skutkach i przyczyniła się w wysokim stopniu do zaostrenia międzynarodowego kryzysu zaufania. Stany Zjednoczone prowadzą politykę bardziej ostrożną i bez porównania śmielszą jednocześnie, gdyż pomimo utraty 700 milionów dolarów w zlocie, spowodowanej wędrowką międzynarodowych kapitałów do Francji, Stany Zjednoczone, dążące do utrzymania parytetu złota za wszelką cenę, przelamaly kryzys zaufania względem dolara. Dziś jesteśmy świadkami wzrostu zaufania do dolara Stanów Zjednoczonych, wiernych mimo wszystko złota, najdoskonalszemu ze znanych nam podstaw i norm wartości pieniężnej.

W nadzwyczaj ciekawej formie przejawia się kryzys zaufania w krajach niedotkniętych masową ucieczką złota, a więc przede wszystkim we Francji, która gości dzisiaj w swych skarbcach wielkie kapitały wędrujące z New Yorku, z Amsterdamu, z Londynu i t. d. Nigdy jeszcze w dziejach Francji zapasy złota nie były tak ogromne, jak w chwili obecnej, a mimo, iż wskutek tego istnieją rozległe możliwości udzielania kredytu przez Francję coraz wyraźniej zaznacza się w tamtejszych sferach finansowych niechęć do angażowania większych kapitałów w pożyczkach długoterminowych. Niechęć ta — to właśnie objaw kryzysu zaufania, który występuje we Francji pod postacią lęku o złoto. Nadmiar złota w bankach paryskich nie jest własnością Francji, właściciele tego złota — kapitaliści zagraniczni, mogą każdej chwili upomnieć się o swą własność, tak jak upominali się przed kilku miesiącami w New Yorku, czy Londynie. Obfitująca w złoto Francja pragnie być każdej chwili gotową do zwrotu obcych depozytów. Mimo, że nic nie wskazuje dzisiaj na możliwości dalszych wędrowek złota z Francji do innych krajów, to jednak możliwości tych spodziewać się można każdej chwili. Angażując obce kapitały w długoterminowych pożyczkach, Francja kopałaby grób dla siebie samej.

Zanim będzie mogła być mowa o poważniejszych kredytach długoterminowych — uciszyć się muszą animozje polityczne, zniknąć muszą niepotrzebne granice celne, a jednostki monetarne poszczególnych państw powrócić muszą do wspólnej podstawy i do wspólnej normy — do złota.

J. K.

W sprawie produkcji jęczmienia browarnego

Jęczmień typu browarnego jest zbożem, za które rolnicy nasi osiągają ceny wyższe od cen wszystkich innych zbóż. Przyczyną tego jest stosunkowo dobra konjunktura na jęczmień browarny, pochodzący z Polski, na rynku światowym. Jednakże konjunktura ta może w najbliższych latach ulec pogorszeniu, gdyż inne kraje produkujące jęczmień typu browarnego (Czechosłowacja, Dania, Argentyna, Australia, Turcja itd.) stale usprawniają i ulepszają produkcję tego zboża, mogą się stać groźnymi konkurentami dla Polski w niedalekiej przyszłości.

Chcąc temu zapobiec rolnicy polscy muszą dążyć wszelkimi siłami do tego, aby jęczmień przez nich wyprodukowany, nie tylko w niczem nie ustępował pod względem jakości jęczmieniu innych krajów, lecz nawet je przewyższał. Stwierdzić należy, że osiągnięcie tego celu jest możliwe, szczególnie u nas w zachodnich województwach, gdzie klimat, warunki glebowe, wyższa kultura rolna pozwalają na wyprodukowanie jęczmienia browarnego pierwszorzędnej jakości, lepszych aniżeli niejedne zagraniczne.

Z tego też względu rolnicy nasi winni jaknajprędzej przystąpić do pracy, mającej na celu udoskonalenie i ujednolicenie produkcji jęczmienia browarnego w Wielkopolsce i na Pomorzu. Tylko bowiem jęczmień browarny wysokiej jakości w większych jednolitych gatunkowo partjach dostarczany na rynek, odpowiadający ściśle wymaganiom odbiorców może liczyć w przyszłości na zbyt i korzystną cenę.

Pragnąc, aby praca w tym kierunku dała realne wyniki rolnicy nasi muszą działać solidarnie i zbiorowo według ściśle określonego planu. Tego rodzaju praca prowadzona jest w ramach Związku Wytwórców Jęczmienia Browarnego Zachodniej Polski w Poznaniu, obejmującego swą działalnością Wielkopolskę i Pomorze. Związek ten będąc organizacją zawodowo-rolniczą, a nie prowadząc żadnych operacji handlowych i finansowych ma na celu polepszyć i ujednolicić produkcję jęczmienia i doprowadzić do tego, aby przeszerzeń w nim rolnicy dostarczali na sprzedaż standaryzowanego należącego i doczyszczanego i segregowanego jęczmienia browarnego.

Akcję w tym kierunku prowadzi Związek za pośrednictwem kół lokalnych wytwórców jęczmienia browarnego, składających się każde z kilku gospodarstw rolnych produkujących łącznie minimum 1000 morgów jęczmienia jednakowej odmiany.

Obecnie Związek przystąpił do zorganizowania tych kół. W związku z tem zwraca się Związek do wszystkich pp. rolników, produkujących jęczmień typu browarnego z apelem, aby we własnym interesie niezwłocznie przystąpili do tworzenia kół lokalnych, gdyż w ciągu miesiąca stycznia akcja ta winna być przeprowadzona.

Związek, chcąc przyjść z pomocą zrzeszonym w nim wytwórcom jęczmienia, zwrócił się do rządu z wnioskiem o udzielenie im poczynaniom poparcia w formie udzielenia za pośrednictwem Związku kredytów siewnych na zakup zaleconego przez Związek ziarna, obniżenia taryfy kolejowej na przewóz zakwalifikowanego przez Związek jęczmienia do browarów i zagranicę, uruchomienia odpowiedniego kredytu pod zastaw jęczmienia celem uchronienia rolników od zbywania tego zboża w okresie niekorzystnych cen, podwyższenia premij wywozowych itp. Poza tem Związek urządzać będzie jesienią każdego roku targi na jęczmień browarny celem ułatwienia zbytu członkom swoim i zapoznania odbiorców z jakością naszego jęczmienia.

Składka na rzecz Związku, uchwalona na walnym zgromadzeniu członków, jest minimalna, gdyż wynosi rocznie tylko 5 groszy od morgi obsianej jęczmieniem w 1932 r.

Wszelkich informacji co do zakładania kół lokalnych, przystąpienia do Związku oraz jego działalności udziela Zarząd Związku Wytwórców Jęczmienia Browarnego Zachodniej Polski, Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego 7, III. p. pokój nr 38, tel. 30-84 oraz Wielkopolska i Pomorska Izby Rolnicze.

nia. Ruch portowy w Królewcu wykazuje również zmniejszenie.

Z WYDAWNICTW

(w) **Katalog uznanych ziemniaków-sadzeniaków.** Wielkopolska Izba Rolnicza podaje do wiadomości zainteresowanych sfer rolniczych i handlowych, że wyszedł z druku katalog zakwalifikowanych przez Izbę w r. 1931 ziemniaków-sadzeniaków w języku polskim i francuskim. Katalog ten, oprócz spisu gospodarstw posiadających dane odmiany, zawiera także opis odmian, a więc ich użyteczność, czas dojrzewania, wymagania glebowe oraz cechy rozpoznawcze. Katalog można nabyć w Wielkopolskiej Izbie Rolniczej, wdział nasennym — Poznań, ul. Mickiewicza 33, pokój 20, parter.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Zwolnienie giełdowych transakcji ziemniakami od podatku obrotowego.** Ułgi podatkowe, przewidziane w okólniku Ministerstwa Skarbu z dnia 23 października 1930 r., dotyczące zwolnienia giełdowych transakcji zbożem od podatku przemysłowego od obrotu, na mocy ustawy z dnia 19 grudnia 1931 r. (Dz. Ust. Nr. 112) poz. 881 art. 6 p. 16 rozszerzone zostały z dniem 1 stycznia 1932 roku na wszystkie ziemniaki. Obecnie więc podlegają zwolnieniu od podatku obrotowego giełdowe transakcje, uskuteczniiane zbożami: chlebowymi, strączkowymi, nasionami, pastewnymi, wszelkiego rodzaju nasionami, okopowymi itp. Zwolnienie od podatku obrotowego powyższych transakcji, uwarunkowane jest tylko prawidłowym prowadzeniem ksiąg handlowych oraz udowodnieniem każdej transakcji giełdową kartą umowy, spisana przez przysięgłego maklera giełdowego.

Z KRAJU

(k) **Przywóz do Polski w grudniu 1931 r.** Według tymczasowych obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego dotyczących handlu zagranicznego Rzeczypospolitej Polskiej i W. m. Gdańska, przywóz w miesiącu grudniu 1931 r. wyniósł w wadze 220321 tonn, w wartości 91.076 zł. W porównaniu z listopadem przywóz zmniejszył się w wadze o 13540 tonn w wartości o 5960 zł.

(k) **Kontrola obrotów uszlachetniających Gdańska.** W Gdańsku praktykowany jest obrót uszlachetniający, który ministerstwo skarbu nie uznaje za obrót legalny. Wobec tego musi być zarządzona kontrola, aby towary, pochodzące z tego obrotu nie przedostawały się do Polski. Są to następujące towary: 1. armatury z metali gotowe i półgotowe, 2. biżuterja i wyroby bursztynowe, 3. cukier, syrop, melasa i wyroby zawierające cukier, 4. futra damskie i męskie, czapki i kapelusze futrzane, 5. maszyny wszelkiego rodzaju i części maszyn, 6. miedź i stopy miedzi w blokach, surowe odlewy z miedzi i blachy

miedzianej, 7. odlewy żelazne i metalowe, 8. odzież damska, męska, dziecięca i zawodowa, 9. przędza z lnu i konopi, 10. rury i blachy z ołowiu, 11. rury mosiężne, 12. skóry garbowane i lakierowane, 13. skóry futrzane wszelkiego rodzaju wyprawione, 14. tkaniny bawełniane, jutowe z konopi, lniane, wełniane, jedwabne i ze sztucznego jedwabiu, 15. wyroby jubilerskie wszelkiego rodzaju ze srebra i złota. Od odbiorców tych towarów w Polsce będzie żądane przedstawienie dowodu prawidłowego ocenienia każdej przesyłki. Przesyłki pochodzące od przedsiębiorstw gdańskich, które poddadzą się polskiemu przepisom i będą mogły udowodnić legalny obrót, nie będą podlegały wskazanemu wyżej rygorowi. Wymienione przedsiębiorstwa mogą poza innymi dowodami przedkładać również odpowiednie zaświadczenia inspektoratu cel w Gdańsku.

Z ZAGRANICY

(z) **Strajk w porcie londyńskim.** Strajk na Tamizie spowodował dotąd tylko nieznaczne trudności przy wyładowywaniu statków w porcie londyńskim. Niewyladowane pozostają statki i barki na rzece, natomiast wyładowywanie statków w dokach odbywa się ęnaogół bez przeszkód ograniczając się co prawda do wyładowywania z wyżności oraz materiałów łatwosuszących się. Bekony polskie które przywozi przybywający z Gdyni statek „United Baltic Line”, zostaną wyladowane natychmiast, natomiast drzewo i inne niepsujące się materiały pozostaną niewyladowane do czasu zakończenia strajku, którego likwidacja spodziewana jest w najbliższych dniach. Mimo usiłowań komunistów rozszerzenia strajku próby te spełzły na niczem; np. w Liverpoolu, gdzie wywołanie strajku w porcie nie udało się.

(z) **Kryzys w Prusach Wschodnich zaostza się.** W swem sprawozdaniu za miesiąc grudzień stwierdza Izba Handlowa w Królewcu dalsze znaczne zaostrenie się kryzysu gospodarczego w Prusach Wschodnich. Położenie wszystkich gałęzi życia gospodarczego doznało pogorszenia.

W pogoni za złotem

W prasie angielskiej podano ostatnio wiadomość, według której — można powtórzyć — głupich nigdy nie zabraknie. Oto przed kilku tygodniami pojawił się prospekt nowego tworzącego się towarzystwa akcyjnego. Prospekt to był najosobliwszy z wszystkich, jakie kiedykolwiek się pojawiły. Polecał bowiem akcje na projekt „powołania do życia przedsiębiorstwa, które odrzucać będzie olbrzymie zyski, jakkolwiek nikt jeszcze nie wie, o co właściwie idzie. Mimo tak niepewnych i mglistych objaśnień prospektu, zaczęto akcje kupować i — pomysłowy autor prospektu zdobył tą drogą dwa tysiące funtów szterlingów, z którymi oczywiście zawnęcza i bez śladu się ułotnił.

Pisma londyńskie opisując tę aferę, przypominają szereg dawniejszych afier oszukańczych t. zw. Tow. akcyjnych, spekulujących z powodzeniem na głupocie ludzkiej i wrodzonej żądzy łatwej zdobyczy fortuny. I tak pewne Tow. akcyjne powstało w celu wydobycia złota z... pianki morskiej. Nawiwni wykupili tysiące akcji, w błogie nadziei, że maluczko a zostaną milionerami z pianki morskiej. W rezultacie milionerami coprawda nie zostali, ale za to usta ich pokryły się prawdziwą pianą wściekłości z powodu utraty wszelkich w niejednym wypadku oszczędności.

Podobnie lukratywne były widoki innego „przedsiębiorstwa akcyjnego“, które reklamowało „najnowszy wynalazek“: wydobywanie ciepła z ogórków. Ogórkowe promienie ciepłe miały być przechowywane w zalakowanych butelkach, które, otarte w porze zimowej, zastąpić miały piec. — Inne znów „Tow. akcyjne“ wypuściło przed niedawnym czasem piękne ak-

cje na bagatelną sumę 50 tysięcy funtów szterlingów, ażeby przy pomocy tego kapitału umożliwić londyńczykom codzienną kąpiel w wodzie morskiej. „Sporządzenie“ owej wody morskiej z Brightonu miało być uskuteczniane codziennie rano przy pomocy jakiegoś nadzwyczajnego gigantycznego systemu transportowego. Inne Towarzystwo obiecywało londyńczykom dostawę „świeżego powietrza wiejskiego“ za pośrednictwem podziemnych rur. „Tow. akcyjne“, które postawiły sobie za zadanie wydobycie skarbów zatopionych, znajdowały prawie zawsze licznych nabywców na swe akcje. A im romantyczniejszy i fantastyczniejszy projekt przedsięwzięcia, tem pewniejsze i większe powodzenie finansowe... oczywiście „przedsiębiorstwa“. Tak na przykład pewne przedsiębiorstwo obiecywało wydobyć statki, zatopione w bitwie morskiej pod Abukirem (1799), a zawierające podobno olbrzymie skarby.

W okolicznościach odpowiednio pomysłowych wyrastają Tow. akcyjne jak grzyby po deszczu. I tak naprzykład w roku 1897 tuż przed diamentowym jubileuszem rządów Królowej Wiktorji powstało nie mniej nie więcej, tylko dwadzieścia spółek, zajmujących się wyłącznie sprzedażą miejsc na czas uroczystego pochodu jubileuszowego. Oczywiście większa część tych „Spółek“ oparte były na zasadach najpospolitszego oszustwa, a „najlepsze miejsca obserwacyjne“, sprzedane po olbrzymiej cenie, wcale nie istniały.

Jak więc z tego wynika, oszustów pomysłowych nigdzie nie brak, lecz naiwnych jest bez porównania więcej. (Kw)

Zabójcze promienie kosmiczne

Znany całemu światu naukowemu laureat Nobla, prof. dr. Millikan ogłosił niedawno wyniki swych szczegółowych badań nad promieniami kosmicznymi, które nazwano „promieniami Millikana“, lub też promieniami ultra-X.

W pracy swej prof. Millikan stwierdza, że jak ziemia, tak i wszystkie inne ciała niebieskie znajdują się stale pod wpływem tajemniczych promieni kosmicznych, które przychodzą do nas aż z poza Drogi Mlecznej z jakiegoś olbrzymiego źródła energii, prawdopodobnie elektrycznej, którego napięcie wynosi około 50 milionów volt. Promienie te mają charakter energetyczny i mogą z łatwością rozbić atomy wszelkiej materji.

Promienie kosmiczne cechuje niewiarygodnie wielka częstotliwość drgań skutkiem czego posiadają one zdolność przenikania wszystkiego. Są one przeszło sto razy twardsze od najtwardszych promieni X-rodu, które, jak wiadomo, są zabójcze dla organizmu ludzkiego. Promienie ultra-X przenikają nawet płyty ołowiane dwumetrowej grubości i dopiero na głębokości 200 metrów pod powierzchnią wody zamiera ich działanie.

Prof. Millikan wykonał cały szereg niezmiernie ciekawych doświadczeń i ustalił między innymi, że natężenie promieni kosmicznych było niezależne od pory dnia. — Wynikało stąd, że nie pochodzą one od słońca. Zauważono natomiast, że natężenie promieni wzrasta, gdy pewne okolice Drogi Mlecznej znajdują się pod widnokresem. Zwłaszcza Wielka Mgławica konstelacji Andromedy musiała wysłać duże ilości promieni millikanskich.

Zdaniem prof. Hess'a, gwiazdy - olbrzymy oprócz promieni świetlnych, wysyłają w przestrzeń międzyplanetarną promienie kosmiczne Millikana, które docierają również i do ziemi i jedynie grubej warstwie naszej atmosfery (60 klm.) zawdzięczamy, że padają one na powierzchnię naszego globu znacznie osłabione — Gdyby bowiem powietrze nie hamowało natężenia tych zabójczych promieni — na ziemi zamarłoby wszelkie życie.

W związku z tem odkryciem fizyków powstało pytanie, czy istnieje obawa, że siła promieni Millikana nie wzrośnie i czy w miarę zbliżania się naszego układu planetarnego do którejś z gwiazd olbrzymów, natężenie promieni Millikana nie będzie wzmacniać się równocześnie? Teoretycznie obliczono, że gdy któraś z gwiazd olbrzymów zbliży się o połowę dzisiejszej odległości od ziemi — promienie Millikana zabiją wszelkie życie na naszym globie.

Jednocześnie prof. Hess omawia w związku z odkryciem morderczych promieni problem podróży międzyplanetarnej. Twierdzi on, że gdy po przebyciu warstwy atmosfery ziemskiej promienie Millikana nie są zabójcze lecz niewątpliwie szkodliwe, to w przestrzeniach międzyplanetarnych są dziesięciokrotnie silniejsze. A więc amator podróży na księżyc czy na inną planetę, gdyby nawet zdołał przedostać się poza rubież naszej atmosfery, zostałby niezwłocznie wraz ze

swym wehkułem przez promienie kosmiczne rozłożony na atomy!

Stąd wniosek że siła najwyższa, która powołała do życia wszechświat, strzeż: z zdróżnie swej tajemnicy. Niedosć na tem że stwarzając prawa powszechnego ciążenia uwięzła nas na naszym globie lecz zabezpieczyła się również przed zenjuszem rozumu ludzkiego, wypełniając przestrzenie międzyplanetarne morderczymi promieniami.

Taniec a małżeństwo

Zagadnienie zdobycia męża wzgl. żony jest tak stare jak świat, a romantyczne i fantastyczne są nieraz drogi przypadku, który w kojarzeniu małżeństw tak dziwną często odgrywa rolę. Czasy dzisiejsze posiadają liczne i skuteczne środki, by przypadkowi przyjść z pomocą. Bardzo rozpowszechnionym środkiem jest inseerat matrymonjalny, za pomocą którego w sposób zrozumiały wypowiedzieć można swe wymagania i warunki. Wielką rolę odgrywają także instytucje, zajmujące się kojarzeniem małżeństw.

Lecz najpopularniejszym środkiem zbliżenia się pici do siebie jest i pozostanie po wsze czasy taniec. Żadna inna sytuacja nie daje tyle sposobności wzajemnego poznania i zharmonizowania się partnerów jak właśnie taniec. Jeden z najwybitniejszych badaczy seksualnych przestrzega kobietę przed poślubieniem mężczyzny, z którym nie chętnie tańczy. Doświadczenie wykazuje istotnie, że małżonkowie, którzy z sobą niechętnie tańczą, na ogół mało się rozumieją w pożytku małżeńskim. Znamiennym dla tego rodzaju wypadków jest wrodzona niejako kobiecie niechęć do poddawania się podczas tańca kierownictwu męża. Ciężenie młodszych roczników do parkietu ma zatem swoje głębsze uzasadnienie, słusznie tedy czas karnawałowy uważany być może za czas torowania drogi do kojarzenia się małżeństw.

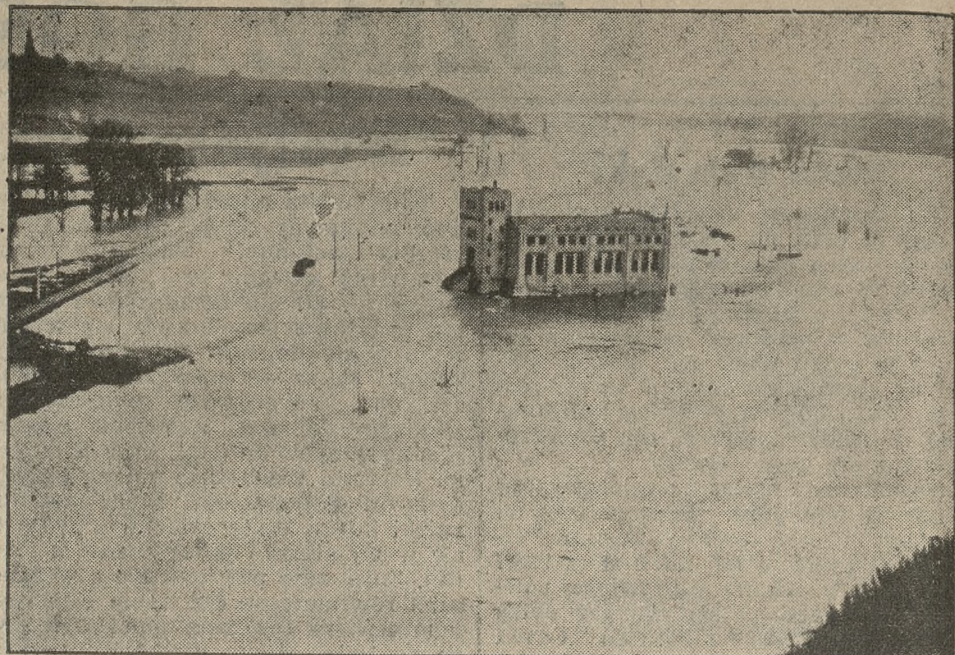
Niezmiernie ciekawa jest pod tym względem ankieta, przeprowadzona przez Akademię mistrzów sztuki tanecznej w Paryżu.

W cyrkularzu, wystosowanym do wszystkich wybitniejszych nauczycieli tańca, wezwano ich do zapytania swych uczniów, przy jakiej sposobności poznali swoją narzeczoną wzgl. żonę. Wynik tej ankiety dostarczył niezbitego dowodu decydującego oddziaływania tańca na wykreślną zawartych małżeństw. Niemniej jak 75 proc. zapytanych osób odpowiedziało, że poznały swe narzeczone wzgl. żony na prywatnych i publicznych zabawach lub na lekcjach tańca. Z pomiędzy nauczycieli tańca nie mniej niż 90 proc. zdobyło swe żony tańcząc.

W. I. P.

„Trader Horn“ i „Biała bogini“

Film reżyserowany z mauserem w rękę. Reżyser Van Dyke nie zadowolili się „zwykłym“ sfilmowaniem fantastycznych niebezpieczeństw czarnego ładu afrykańskiego. Twórca „Poganina“ postanowił na-

Z Niemiec donoszono w ostatnich dniach o wielkich powodziach, spowodowanych odwilżą i wylewaniami potoków oraz rzeczek górskich. Na zdjęciu widzimy okolicę dotkniętą powodzią.

te swych rewelacyjnych zdjęć dać również prawdziwy dramat, do którego treścią posłużyła mu autentyczna historia o ukradzionej przez Isorgów córce misjonarza. Ninie Wils, która wychowana przez nich została „białą boginią“ ludźców. Te właśnie „biała boginię“ odnalezioną przez najsłynniejszego myśliciela Afryki — Horna, odtwarza młoda artystka Edwina Booth, odkryta przez reżysera Van Dyke'a. Wychowana w Afryce piękna dziewczyna, doskonale władała swego czasu narzeczem Swahili, jednym z 274 języków plemion afrykańskich. Rolą jej w magi ukazywania się przez cały czas nago. Białe ciało pięknej, nagiej dziewczyny, przemawiającej nadomiar do dzikich w ich własnym języku, budziło zabobny lęk w duszach najodważniejszych czarnych, którzy czcili ją, jak prawdziwe bóstwo.

To też, gdy Trader Horn porywał ją, dzicy rzeczywiście zaczęli tak głośnie następować nań, że trzeba było uciec do grochy użycia broni!

Jest to jedyny wypadek w kinematografji, kiedy reżyser zmusił swych artystów do posłuchu przy pomocy mausera.

Czy wiecie, że...

— 70 proc. kursujących w Czechosłowacji aut osobowych wyszło z fabryk krajowych, co oznacza wzrost o 8 proc. w porównaniu z rokiem 1928.

— 11 hm stanie do lotu na linii New York — Miami (U. S. A.) 40 samolotów pilotowanych przez lotników amatorów, przy czem długość trasy w linii powietrznej wynosi 1200 mil ang.

— Ministrowie hiszpańscy żądni są laureów scenicznych, gdyż premier hiszpański Azana wystawił w Barcelonie sztukę p. t. „Korona“, która zyskała uznanie publiczności.

— Najwyższy komin fabryczny w Europie posiada elektrownia miejska w Lipsku, liczy on 137 $\frac{1}{2}$ metra wysokości.

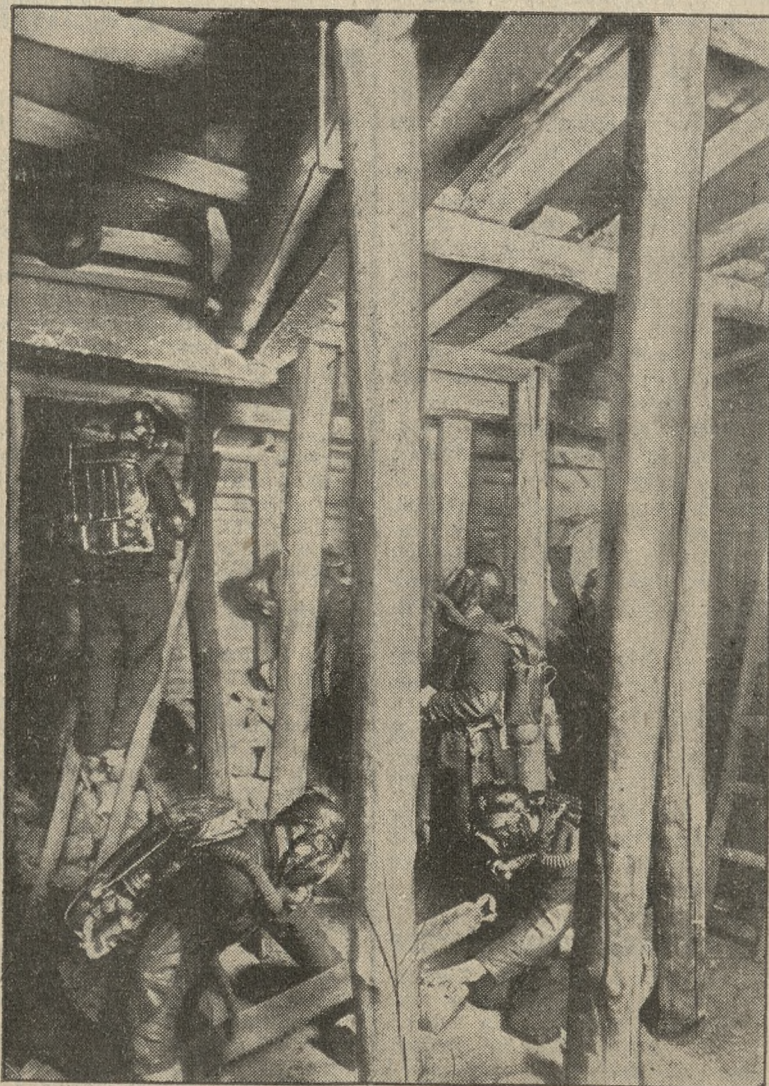
Jutrzejszy koncert symfoniczny

Zapowiedź jutrzejszego koncertu symfonicznego w Teatrze Wielkim wywołała wielkie zainteresowanie wśród naszych melomanów, a to z powodu udziału wybitnego pianisty Alfreda Hoehna, który odegra piękny koncert c-moll Mozarta i efektowną Burleskę Ryszarda Straussa. Koncert niedzielny, którym dyryguje prof. Feliks Nowowiejski, rozpocznie się uwerturą do opery „Zaczarowany flet“ Mozarta — Kasa Teatru Wielkiego otwarta w niedzielę od 12 do 2 i od godz. 6 wieczór.

Premjera „Białego mazura“

Dzisiaj oczekiwana z ogromnem zainteresowaniem premjera nowej operetki Lehara „Biały mazur“, w której po raz pierwszy w Poznaniu wystąpi uroczą gwiazdą warszawską, świetną primadonna operetki stołecznej p. Hanka Wańska, oraz najlepsza siła tak ulubionego przez naszą publiczność zespołu, z niezrównaną Fontanką, Sendeckim, Wiśniewskim, Warchalewskim i innymi na czele. Wielkie divertissement baletowe w akcie III. układu i ze współudziałem baletmistrza K. Ostrowskiego, Igi Dix i A. Sendeckiego, będzie jedną z największych atrakcyj scenicznych tej przemiej i melodyjnej operetki, opartej na najpiękniejszych ludowych motywach muzyki rodzimej.

Pozostałe bilety do nabycia przy kasie teatru.

Na jednej z kopalń węgla pod Bytomiem, po stronie niemieckiej zdarzyła się w tych dniach katastrofa, której ofiarą padło 14 górników. Część owej kopalni widzimy na powyższym zdjęciu.

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Steimachowskiej.

M. odzież uniwersytecka a obchód „gwiazdkowy” na „Wesołem Miasteczku”

W okresie gwiazdkowym czyta się wiele opisów obchodów wigilijnych, słyszy się niejedno o tem, jak społeczeństwo stara się przeciwdziałać nędzy bezrobotnych i bezdomnych obdarzając ich w tym dniu przynajmniej chojniami, ażeby choć w części ulżyć ich doli. Akcent pada tu naturalnie przede wszystkim na stronę materialną na kwestję przyodziania i aprowizacji.

Do spraw tych nieco odmiennie, może z większym idealizmem, może z większą bezpośredniością odniosła się żeńska młodzież uniwersytecka, opiekująca się ubogimi dziewczętami z t. zw. „Wesołego Miasteczka”. Kierownictwo „Strażnicy” składające się z członkini akad. Koła Harcerskiego i „Ogniwa”, a łączące w specjalną organizację dziewczęta rodzin zamieszkujących tereny wystawowe urządziło dla swoich druch, przedewszystkiem dla t. zw. „Zastępu Iskier” specjalny obchód wigilijny z choinką, opłatkiem, kolacją, podarkami.

Specjalny urok tej uroczystości polegał na owym, charakterystycznym dla „Strażnicy” siostrzanym ustosunkowaniu się starszych druch, to znaczy młodzieży uniwersyteckiej do młodszych druch, czyli do ubogich dziewcząt. Chodziło więc o to, żeby obchodowi nadać charakter jak największego, serdecznego zblżenia. Z tej przyczyny w wysoce etycznym ujęciu problemu kierowniczkę postarały się o to, żeby pewien podstawowy fundusz potrzebny dla urządzenia Gwiazdki lotarszczonej był przez same, ubogie dziewczęta. One to więc, nauczone przez starsze druchny wykonały w okresie przedgwiazdkowym pewną ilość kompletów ozdób choinkowych, które następnie rozsprzedane — przyniosły pewien dochód, za który zakupiono różne drobne, praktyczne przedmioty, jak ciepłe rękawiczki itp. Prócz tego dziewczęta obdarowywały się nawzajem „koszyczkami szczęścia” zawierającymi dowcipne niespodzianki, co wnosiło do uroczystości element wesela i śmiechu. Ponieważ jednak młodzież potrafiła zaangażować także wśród starszego społeczeństwa na rzecz Gwiazdki w „Strażnicy”, zna-

ły się i dary rozmaite, np. firma Czepczyński ofiarowała pokazną ilość mydła i proszku do prania, Goplana wystąpiła z pięknymi „batonami” czekoladowymi, zakupiono także torty i ciastka na kolację, chleb, wyroby mięsne, jabłka i pierniki.

W wilę Wilji o godz. 7 wieczorem w jednej z klas XXVI szkoły Powsz. u wylotu ulicy Spokojnej zebrali się druchny i goście. Przybył więc ksiądz proboszcz Gorgolewski z parafii św. Łazarza, rektor Gorgolewski z żoną, p. Berkanówna i Juszczykówna, do których przemówiła, dziękując za przybycie dowódczyni „Strażnicy” p. Janina Świdarska. Z kolei zabrał głos ks. proboszcz Gorgolewski, zwracając uwagę na doniosłość przeżywanego chwili, na to, że Boże Narodzenie będąc świętem pokoju i zgody powinno wzbudzać we wszystkich nastroje wzajemnego wyrozumienia i miłości, a prócz tego dziewczęta winne otaczać szczerą wdzięcznością i uczuciem opiekujące się nimi kierowniczkę i ułatwiać im pracę okazywaniem pełnej dobrej woli, pilności i ochoty. Ostatnia przemawiała p. Berkanówna, która w dłuższej prelekcji rozprawiała myśl krzewienia przez dziewczęta wszystkiego dobra jakie zaczerpną na wieczornicach i pogadankach „Strażnicy”, następnie w domach własnych wśród rodziny i znajomych. Powinny więc zarówno nabyte wiadomości praktyczne, a w pierwszym rzędzie zamilowanie do czystości i porządku przyszczać na grunt własnego otoczenia, a dalej propagować poza swoją organizacją wysłuchane wskazania moralne i wiadomości naukowe.

Jako pierwszy dzielił się ksiądz proboszcz ze wszystkimi opłatkiem, informując się o stosunki w poszczególnych rodzinach bezrobotnych, poczem wszystkie druchny utworzyły wielkie kolo na środku sali, a kierowniczkę obchodząc każdą z kolei druchną, dzieliły się opłatkiem i ściskając sobie wzajem ręce życzyły sobie wszystkiego dobrego. W chwili tej zdawało się, że zanikły wszelkie różnice socjalne, a królował tylko opłatek w gronie polskiej, serdecznej młodzieży.

Z chwilą tą nastrój stał się radosny, dobry, pogodny, tak, jak gdyby nie istniała bieda i nędza i bezrobocie, przy świetle rozżarzonej choinki uderzyły pod sufit rozgłosne i skoczne tony koledy. Potem wszyscy zasiedli do

wspólnej wieczerzy wigilijnej przy wielkim stole i na ławkach szkolnych pod ścianami, a po nasyceniu głodnych z nieklamana ciekawością przystąpiono do rozdzielania podarków.

I znów koledy, i znów radość wszystkich wśród gwaru i śmiechu. Na końcu uroczystości czekała kierowniczkę niespodzianka. Oto w tajemnicy przed „starszymi druchnymi” dziewczęta przygotowały przemówienie i piosenkę. Przemówiła jedna z dziewcząt, Zofia Stolecka rymowaną prozą, ze serca dając wyraz uczuciu przenikającemu całą gromadę, poczem wszystkie zaśpiewały w takt oryginalnej melodii następującą, skomponowaną przez bezrobotne dziewczęta piosenkę:

Oto wieczerz wigilijny,
Z życzeniami przybiegnijmy
Druchnom naszym podziękować
Za ich trudy i za pracę.
Więc niech żyją wespół nas
Nasze druchny długi czas!
Podarunków nie składamy
Za to chęć serca oddamy
W zdrowiu, szczęściu by nam żyły
Dalsze trudy poświęciły.
Więc niech żyją wespół nas
Nasze druchny długi czas!

Uzupełnienie

W uzupełnieniu artykułu z dnia 19 bm w „Dziale Kobiecym” Kurjera Poznańskiego pod tytułem „Strażnica” Związek Dziewcząt Pozaszkolnych z „Wesołego Miasteczka” — podnieść należy czynną współpracę przy organizowaniu „Strażnicy” panny Kazimierzy Berkanówny. Podała ona ideę moralnej opieki społecznej na „Wesołym Miasteczku” opracowała wytyczne programu pracy oświatowej, oraz wystarała się o stały fundusz dla „Strażnicy” (składki współpracowników firmy „Silesia”).

Za Kierownictwo „Strażnicy”
(—) Halina Evert-Krzemieniewska
(—) Janina Świdarska.

Międzynarodowa Unja Kobiet Katolickich o narod. kobiety zamężnej

Międzynarodowa Unja Katolickich Związków Kobięcych, reprezentująca 25 milionów zorganizowanych katoliczek, w osobie swej prezydentki, pani F. Steenberghe-Engeringh oraz pp. dr. F. Dalmazzo i dr. M. Altling von Gen-

sau, złożyła dnia 20 sierpnia ub. r. sekretarzowi gen. L. Narodów, sir Erykowi Drummondowi, memorandum w którym uznając konieczność przedkier reformy obecnego nieustalonego stanowiska państwowego kobiet zamężnych, prosi o zabezpieczenie w nowym prawie jedności rodziny, jako że zasada ta pokrywa się w zupełności ze szczęściem społecznym i moralnym nie tylko oddzielnie wziętych narodów, ale całej ludzkości. Mając przekonanie, że w sprawie tej większe ma znaczenie „jedność rodziny”, niżeli emancypacja kobiety — M. Unja Kat. Zw. Kob. domaga się:

1. Aby równa dla wszystkich krajów forma prawna, regulująca kwestję narodowości kobiety zamężnej, oparta była na podstawie jedności rodziny i aby zabezpieczono ją przeciwko wszelkim nadużyciom.

Aby w oczekiwaniu uprawnomożenia takiego międzynarodowego porozumienia, ustalono międzynarodową formę rozstrzygnięcia konfliktów, w szczególności dla zapobieżenia temu, by kobieta nie została z powodu małżeństwa pozbawiona ojczyzny i zapewniona miała obronę przeciwko wszelkim arbitralnym zakusom zmiany narodowości ze strony swego męża.

W rezultacie kwestja narodowościowa kobiet pozostała otwarta. Raport I. komisji przy XII. Zgrom. L. N. wzywa wszystkie rządy do wyrażenia swej opinii włącznie swych zapatorywań co do Konwencji haskiej, aby kwestja ta mogła być zbadana na nowo przez XIII. Zgrom. L. Narodów, któremu przedstawione zostaną obserwacje rzeczzonego komitetu.

Przed katolickimi organizacjami kobiecemi leży zadanie niemałej wagi, wykorzystania tego zwycięstwa. Od ich aktywności zależy, czy sprawa ostatecznie rozstrzygnięta zostanie sprawiedliwie i w myśl zasad, które stanowią podstawę ideową katolickich zrzeszeń kobiecych. St. K. o.

Z ruchu kobiecego zagranicą

Kobiety prawniczki.

Anglja. Roczny raport Rady Narodowej Kobiet angielskich wykazuje wzrost liczby kobiet prawniczek. W jednym roku liczba ta z 1,600 wzrosła do 1961.

Stany Zjednoczone. Dwie kobiety mianowane zostały sędziami Izby sądowej w Massachusetts.

Ruch kobiecy w Polsce w XIX wieku

Fala reakcji

Po najżywiotszym wybuchu kwestji kobiecej nie osłabły w dążeniach jej zwolennicy, jednak wraz z powrotną falą konserwatyzmu, wraz z przeżywaniem się czolowych haseł pozytywizmu, który kwestję kobiecą wciągnął do swego programu, wzmagali się na siłach przeciwnicy. Nie ugasili wprawdzie raz roznieconych płomieni, niemniej w kwestji kobiecej zaznacza się silniejszy głos reakcji.

Głównym ogniskiem ruchu kobiecego nadal była Warszawa. Grupował się on dokoła „postępowych”: „Kurjera Codziennego”, „Przeglądu Tygodniowego”, „Ateneum”, czasopisma założonego w roku 1881, redagowanego przez A. Świętochowskiego i „Świt”, pisma dla kobiet, założonego w roku 1884 pod redakcją Konopnickiej, później zaś Marrené-Morkowskiej. Inne pisma były albo wrogo nastawione, np. „Kurjer Warszawski”, albo zajmowały stanowisko pośrednie np. pisma dla kobiet „Bluszcz” i „Tygodnik Mód” zamieszczające zresztą artykuły szermierzy ruchu kobiecego.

Najbardziej żywym — i najgorliwszym był „Świt”. W piórnym artykule wstępnym w pierwszym numerze pisma Konopnicka zapowiadała bezwzględna walkę o równoprawność. Współpracownicy składali się przeważnie z jego zaprzysiężonych zwolenników, a byli wśród nich tak wybitni, jak Jeż, Orzeszkowa, Chmielowski, J. Wł. Dawid, Paulina Reinschmit-Rosław i inni. Tu wychodziły studia o kobietach-autorkach Chmielowskiego, J. Wł. drukował w roczniku 1886 pracę pt. „Kobieta wobec prawa”, tu Paulina Reinschmit-Rosław, autorka podręczników „Szwetwo” i „Poradnik dla pracujących kobiet”, umieszczała artykuły z zakresu rzemieślniczej pracy kobiet. Doskonałe korespondencje ze wszystkich dzielnic

Polski (nawt ze Śląska!) i z zagranicy orjentowały czytelników w aktualnych sprawach ze specjalnym uwzględnieniem kwestji kobiecej.

Ruch kobiecy raz rozpoczęty szedł już siłą swojej ciężkości i zupełnie zahamować się nie dał. Powstawał na terenie Polski cały szereg stowarzyszeń przeważnie o charakterze dobroczynnym, lub samopomocowym; inne natrafiały jeszcze na trudności, np. w r. 1886 władze nie udzieliły wioślarkom warszawskim zezwolenia na utworzenie własnego towarzystwa („Świt”, nr. 107, z 1886). Mnożyły się licznie szkoły zawodowe dla dziewcząt. Upadła wprawdzie pierwsza szkoła rzemiosł dla kobiet w Warszawie, założona w roku 1869 przez p. Schmidt (Dobieszewska 136, Dzieduszycka Kilka m. 28). Później jednak pojawił się tam zakład przemysłowo-rękodzielniczy hr. C. Zyberk - Plater (1883), a w roku 1886 powstaje bezpłatna szkoła rzemiosł („Świt” nr. 101 i 119 z roku 1886), we Lwowie słyszymy o kursach handlowych dla kobiet (tamże nr. 130 z 1886 roku), w Bydgoszczy istnieje szkoła szewstwa, introligatorstwa i krawiectwa (Bronikowski, Emancypacja i równoprawnienie, str. 140) i szkoła gospodarza w Kórniku („Dwutygodnik dla kobiet” nr. 7 z roku 1886). Kilka lekarzek w zaborze rosyjskim stara się z trudem o pozwolenie na praktykę („Świt”, nr. 141 z 1886 roku), podobne usiłowania czynią pierwsza aptekarka i dentystka („Świt”, nr. 112 i 126 z roku 1886). To też drukowana w r. 1886 w „Świecie” statystyka warszawianek notuje znaczny wzrost pracy kobiet w zawodach.

Mimo jednak pewnego powodzenia w rozszerzeniu zakresu pracy kobiet ruch kobiecy zwalczać musiał nową falę reakcji. Narzeka na nią w r. 1886 redakcja „Świt” (nr 140). Twierdzą jej jest konserwatywny Kraków. Jak wpływ odżywiający konserwatyzmu oddział na kwestję kobiecą świadczą bodaj znacznie zmodyfikowane pojęcia wypowiedziane w r. 1881 w „Księdze

młodej kobiety” przez dawniej tak śmiałą przedstawicielkę arystokracji, Anastazję Dzieduszycką. Drugiem ogniskiem nieprzychylnym ruchowi kobiecemu jest Poznań, ten sam Poznań, który pierwszy ujął w formy organizacyjne pomoc społeczeństwa dla dziewcząt w zdobywaniu wiedzy. Jedna strona praw kobiety w Poznańskim łatwo zdobyła uznanie, zgodnie z ekonomicznym wyrobieniem tej dzielnicy, a to konieczność pracy zawodowej kobiet, co w kilkanaście lat później znalazło wyraz w utworzeniu Związku Kobiet Pracujących. Znaczenie trudniejszo z umysłowem i prawem równoprawnieniem.

Wyrazem opinii Poznańskiego w sprawie kobiecej był wychodzący w latach 1880—1885 „Dwutygodnik dla kobiet”, pismo naukowe i beletrystyczne oraz drukowane w Poznaniu w r. 1877 nakładem czcigodnego nestora księgarzy poznańskich, J. Leitgebra, książka St. Bronikowskiego p. t. „Emancypacja i równoprawnienie kobiet”. Namietnie sprzeciwia się Bronikowski usamodzielnieniu kobiety, operując najróżnorodniejszemi argumentami. Za powstanie emancypacji czyni odpowiedzialnym materializm i stworzoną przez niego ekonomję polityczną (str. 53). Rozróżnia zresztą dwa rodzaje emancypacji „bezwzględna”, t. j. równoprawnienie z mężczyzną, którą potępia i „rozsądna”, uznana przez Libelta i niemieckiego antyfeministę Reicha, którą przyjmuje (str. 65); polega ona na udzieleniu kobiecie pewnej szerszej dozy wiedzy i dopuszczeniu — w razie konieczności — do pracy zarobkowej. Stoi na stanowisku, że „ustrój duchowy kobiety jest tak samo słabszym od męskiego jak jej organizm fizyczny” (str. 175), i że „krew nie tak ciśnie na mózg kobiety, jak u mężczyzny, a dla czego kobiety też mniej zdolne są do głębszego myślenia (str. 185), a tam, gdzie kobiety żądają praw politycznych, „w krajach, w których kobieta najbliższej stoi publicznego życia, liczba obłąkanych

kobiet i samobójczyń do niesłychanych dochodzi rozmiarów” (str. 107). Tak to chce autor zdeglustować kobiety do marzeń o samodzielnności. Bronikowski chce widzieć w kobiecie aniota, a nie „tylko człowieka” (strona 119) jak zwolennicy usamodzielnienia kobiety którzy zresztą tego w niej nie znajdują: „Ostudź jej serce nauk twoim chłodem, zrób z niej filozofa, stoika, z innego pracy niewolnika — ale wtedy nie szukaj w niej już człowieka, bo znajdziesz tylko karykaturę — chórą na umyśle, lub upadłą” (str. 121).

Jak widzimy, Bronikowski nie szczędził usiłowań, aby obrzydzić kobiecie zachcianki emancypacyjne. Podobny program zakreślił sobie dwutygodnik dla kobiet redagowany przez Teresę Radońską „drukem J. I. Kraszewskiego” (który przysyłał też piśmu ciekawe listy z zagranicy). W pierwszym numerze pisma redakcja tak określa swoje credo: „Wysokie nakreślenie stanowisko kobiecie polskiej... Nie w tem szukamy dla niej pola działania co z natury rzeczy mężczyźnie przypadło w udziale. Gdy niewiasta na to wnieśli się pole zawsze anormalna zostanie”. Poleca kobiecie natomiast oprócz gospodarstwa domowego i wychowania dzieci, dawanie natchnień mężczyźnie. Powinna ona zostać tem, czem ją „poważny obyczaj przodków urobił i mieć chce” pełną zalet, „zadowoloną kółkiem domowym, a zdolną zdobyć najpierwsze salony (nr. 20).

Pismo przynosiło obfite korespondencje, głównie z Warszawy i Lwowa, omawiało aktualne zagadnienia kobiece, przeważnie odnoszące się do wychowania, propagując myśl, że córki również przysposobiacz trzeba do pracy zarobkowej (nr. 2 i 4).

Opisana wyżej fala reakcji stanowi pewną ramę dla okresu ruchu kobiecego w dobie pozytywizmu; nie kończy się wszak wraz z nią nasze zagadnienie we wieku XIX.

Dr. Maria Wojciechowska.

Spełnij swój obowiązek!

Czy jesteś członkiem P. C. K.?

Obowiązkiem społeczeństwa w nowoczesnym państwie jest nie tylko przygotować należycie obronę kraju, lecz i zorganizować sprawna służbę sanitarną na wypadek wojny, która krwawsza będzie w miarę rozwoju środków walki. Uczestnikiem wojny nie będzie tylko obywatel umundurowany, biorący czynny udział w walce, lecz i ludność cywilna, której zagrożenie będą na każdym kroku nieprzyjacielskie lotnictwo i wojna gazowa.

Wszędzie tam, na tych rozszerzonych odcinkach, stanąć musi w sprężystym pogotowiu Polski Czerwony Krzyż — on to będzie niósł ulgi w cierpieniach i ratunek w niebezpieczeństwie życia i mienia. Zrozumienie tego wymaga od każdego obywatela uświadomienia być członkiem Polskiego Czerwonego Krzyża.

Zapisać się — znacząco zabezpieczyć się na wypadek wojny!

Zbieranie składek członkowskich na rok 1932 rozpoczęto z dniem 7 stycznia r. b. Kursorzy zaopatrzeni w odpowiednie legitymacje osobiste z fotografją uwierzytelnioną własnoręcznym podpisem są upoważnieni do podejmowania wszelkich datków pieniężnych: składek oraz ofiar na cele P. C. K. Kursor albo kursorka zobowiązani są wydać przy odbiorze każdej kwoty pieniężnej kwit numerowany z pieczęcią P. C. K., stwierdzając odbiór datku własnoręcznym podpisem.

Nadmienia się, że zapisy na członków P. C. K. przyjmuje również biuro plac Wolności 17 II p.

Pomóż Polskiemu Czerwonemu Krzyżowi ratować Ciebie, zapisz się na członka!

Organizacja buchalterów w Poznaniu

Otrzymujemy poniższy artykuł z prośbą o umieszczenie:

Zycie gospodarcze Polski wymaga należytego uporządkowania nie tylko pod względem zewnętrznym, lecz przede wszystkim wewnętrznym, do czego w pierwszym rzędzie powołany jest zawód buchaltera, jako statystyka analityka i kontrolera wyników działalności poszczególnych jednostek gospodarczych. Zawód buchaltera w Polsce do niedawna nie był należycie zrozumiany nie tylko przez sferę państwową, społeczne, gospodarcze, lecz nawet przez samych buchalterów, którzy nie potrafili stworzyć poważnej organizacji zawodowej, zmierzającej do podniesienia ich zawodu na poziom należyty tak pod względem wiadomości fachowych, jak i zrozumienia doniosłości swoich prac. Obowiązujące prawo akcyjne przewiduje przecież konieczność rewidowania bilansów spółek akcyjnych, do czego powołani będą przede wszystkim buchalterzy-rzeczoznawcy. Tak samo dział eksperzy sądowo-buchalteryjnych wymaga przygotowania odpowiednich kadr.

Wobec odczuwania poważnych braków w tej dziedzinie i celem usankcjonowania prawnego zawodu buchaltera polskiego z inicjatywą p. Antoniego Juliana Szyllera powstał w r. 1927 w Warszawie „Polski związek zawodowy buchalterów-rzeczoznawców, buchalterów-bilansistów i ich pomocników w Rzeczypospolitej Polskiej” (Warszawa, ul. Ś-to-Krzyska nr. 17). Związek ten niedługo w gronie swoim buchalterów wszystkich stopni, od buchaltera-rzeczoznawcy począwszy aż do pomocnika buchaltera włącznie; członkami jego są wyłącznie buchalterzy-Polacy, chrześcijanie. Związek wydaje od 1928 r. miesięcznik własny pod tyt. „Buchalter Polski”.

Przez czteroletni okres działalności swojej zdolano zorganizować najpoważniejszych fachowców buchalteryjnych w Polsce, zwolano trzy zjazdy, uzyskano w stolicy lokal reprezentacyjny i zorganizowano dwuletnie kursy wyższej rachunkowości dla buchalterów. Ostatnio przez wspomniany Związek wysunięta została konieczność uchwalenia ustawy o buchalterach dyplomowanych, zmierzającej w kierunku ochrony prawnej tytułu i zawodu buchaltera w Polsce oraz wydania prawa, aby bilanse przedsiębiorstw były podpisywane przez osoby, mające tytuł buchaltera dyplomowanego. Dopiero po kilkoletniej praktyce na stanowisku buchaltera dyplomowanego i po złożeniu odpowiednich egzaminów ustanawiani byłiby w przyszłości zaprzysiężeni buchalterzy-rzeczoznawcy. Tym sposobem wspomniany Związek zamierza uregulować zawód buchaltera.

Na ostatnim VII międzynarodowym kongresie rachunkowości, odbytym we wrześniu 1931 r. w Bukareszcie, do komitetu honorowego kongresu zaproszono z Polski prezesa Związku p. A. J. Szyllera, znanego z „kwadransów buchaltera”, wygłaszanych ze studja „Polskiego Radja” w Warszawie i redaktora „Buchaltera Polskiego”.

Na gruncie poznańskim otwarty został przed paroma miesiącami oddział tegoż Związku z siedzibą przy ul. Skarbowej 8, m. 10 (tel. 33-55). Na czele Komitetu Oddziału Poznańskiego, stoją: jako przewodniczący p. Krysiński Florjan, buchalter główny i prokurent fabryki „Luboń” wiceprzewodniczący p. Machoń Jan, główny buchalter Krajowego Ubezpieczenia Ogniowego w Poznaniu, jako sekretarz p. Rogowski Feliks, główny buchalter fabryki kartotek metalowych „Karto-Index” oraz skarbnik p. Fundament Mieczysław, buchalter Poznańskiej Kolei Elektrycznej w Poznaniu.

W nadchodzącą niedzielę, 10. b. m., o godz. 11 przed południem odbędzie się w salce Amarantowej P. C. K. przy ul. Słowackiego 19/21 zebranie informacyjne dla wszystkich buchalterów-Polaków zamieszkałych w Poznaniu, zarówno należących do tego Związku jak i dotychczas nie zorganizowanych. Na zebranie to przybędą z Warszawy: prezes powyższego Związku p. A. J. Szyller, wiceprezes p. Stanisław Lipiński, b. wicedyrektor departamentu obrotu pieniężnego w min. skarbu, znany autor wielu dzieł fachowych, członek komisji rewizyjnej Banku Polskiego i wielu instytucji finansowych, oraz członek Zarządu Związku p. Stefan Wojciechowski. Pożądane jest, aby na zebranie to przybyli wszyscy bez wyjątku buchalterzy-Polacy.

Od Redakcji: Nadmienić wypada, że słowo „buchalter” w nazwie organizacji, jako obce, należałoby konieczniej zastąpić stosownym określeniem polskim.

Walne zebrania

Tow. Uczestników Powstania Wlkp. 1918-19 na Wildzie

Obrady odbyły się w sali p. Zawadki na Górnej Wildzie. Zagaił je długoletni prezes p. Jan Kruszczyński przy udziale około 120 członków i po uczczeniu zmarłego członka towarzysza s. p. Romana Konopińskiego komendant towarzysza p. Książkiewicz zdał następnie sprawę z obchodu rocznicy powstania wlkp. Zakończyła się dekoracją krzyżem związkowym członka Towarzystwa p. Michała Wałkowiaka i odznaczenie żetonami zwycięskich zawodników w strzelaniu. Otrzymał żetony pp.: Walenty Świderski, Franciszek Wierzbński i Wacław Powicki. Należy podkreślić, że zwycięska ta grupa zawodników zdobyła po raz trzeci z rzędu na własność T. U. P. Wilda puhar, fundowany przez byłego prezesa Okręgu I, T. U. P. p. Jana Kocha i po raz pierwszy puhar, fundowany przez prezesa Związku T. U. P. p. sen dr. Cz. Meissnera jako nagrodę związkową. Dalej referował p. prezes Kruszczyński. Zarząd T. U. P. Wilda złożył na fundusz budowy grotty Matki Boskiej przy kościele Zmarłych wstania Pańskiego sumę 500 zł i gromadzi w dalszym ciągu na ten cel fundusze.

Obradom ścisłego walnego zebrania przewodniczył p. dyr. Grandkowski. Członkowie zarządu przedłożyli wyczerpujące sprawozdanie z czynności rocznej, które przyjęli zebrani jednomyślnym udzieleniem pokwitowania, na wniosek członków komisji rewizyjnej pp. Surdyka i Nogaja. Zarządowi wyrażono duże uznanie za ofiarną i pełną inicjatywę działalność. W wyborach uzupełniających weszli do zarządu ustępujący członkowie. Obecny zarząd jest zatem następujący pp.: Jan Kruszczyński — prezes, Wucharski — wiceprezes, Janicki — sekretarz, Florczak — skarbnik, Książkiewicz — komendant, Hoffmannowa — bibliotekarka, oraz Maksymilian Hoffman i Powicki jako członkowie. Ponadto dokonano wyboru członków komisji rewizyjnej, delegatów na zjazd związkowy i okręgowy.

W lecie b. r. przypada 10-lecie Towarzystwa; uroczysty obchód odbędzie się w lipcu. Wybrano komisję, która ma się zająć organizacją i przygotowaniem obchodu. Weszli do niej m. in. pp.: Krzesiński, Świderski, Dykczak, Kubicki, Jeske, Olek, Sadecki i Stanisław Grzegorzewicz (k)

Międzynarodowa wystawa kinowa we Florencji.

W maju roku 1932 odbędzie się we Florencji wystawa kinowa, w której przystąpią wziąć udział liczne wytwórnie zagraniczne.

Kobiety marynarzami

W Szwecji obchodzą niedawno 10-letni jubileusz „Związek kobiet marynarzy”. Przy tej okazji stwierdzono, iż w Szwecji blisko 4000 kobiet zajmuje stałe stanowisko w marynarce nie tylko jako stewardzi, kucharki, służące, lecz również i wyższe szczeble, np. pomocnika kapitana, mieczmana etc.

SFORT

Motocyklizm

Na międzynarodowe wyścigi w Zakopanem, które odbędą się w dniach 9 i 10 bm. na zimowym torze, wyjeżdżają z „Unji” poznańskiej: zeszlarczy z wycieczką — Nagenast (Rudge 500ccm), Ziolkowski (Rudge 500), Czerniak (Raleigh 350), Weyl (Hudson 250), Nowaczyk (Royal En. 500 z przyczepką). (wz)

Piłka nożna

Roczne walne zebranie oddz. piłki nożnej „Unji” odbyło się pod przewodnictwem p. Krugielki. Po odczytaniu protokołu przystąpiono do sprawozdań. Sportowe sprawozdanie złożył p. Harasymowicz podając, iż drużyna weszła do B-klasy, rozegrała 18 meczy mistrzowskich i 14 towarzyskich wygrywając 21, 4 remisując i 7 przegrywając, osiągając stosunek bramek 89:45. Najlepszym strzelcem był Świderski — 24, Cieśliewicz L. — 14 bramek. Po uchwaleniu absolutorjum, przystąpiono do wyborów, które dały następujące wyniki pp.: prezes — Strzałkowski, w. prezes — A. Bieńkowski, sekretarz — L. Cieśliewicz, zast. — Zamojński, skarbnik — Lunowski, gospodarz — Blecha, przewodniczący gier — T. Cieśliewicz, radni — Kleczewski i W. Bieńkowski, kom. rew. — Molewski, Fabrowski i Stachowicz. Przy oddziale utworzono sekcję ping-ponga.

Roczne walne zebranie POZPN, które odbędzie się jutro zapowiada się b. interesująco. Z programu obrad zasługują na specjalne uwzględnienie dwa wnioski, zmierzające do zwiększenia ilości klubów, A-klasowych, a mianowicie „Polonji” poznańskiej która wniosła o podniesienie tej ilości do 14 klubów i dalej idący „Ligi”, która pragnie, aby w A klasie było 16 towarzystw i w B — 24 lub 26, przyczem proponuje również zmianę systemu dotychczasowych rozgrywek, przez podział na dwie grupy — prowincjonalną i poznańską. Ponadto program zebrania przewiduje szereg zmian statutowych, poprawek i wniosków zarządu, oraz jak się dowiadujemy, nawet specjalnie opracowany przez reformatorów rozgrywek mistrzowskich zmniejszony budżet, w charakterze kontropropozycji. Jak zebranie ustosunkuje się do wszystkiego — trudno przewidzieć. Zdania, jak dotąd, są podzielone.

Pięściarstwo

Przed walnym zebraniem W. O. Z. B. Zarząd między PZB a zarządem WOZB doprowadził do rozwiązania tego ostatniego i zwolania nadzwyczajnego walnego zebrania, które odbędzie się w Warszawie w niedzielę. Jedną z najważniejszych spraw, o co poszło, to 50 proc. z mistrzostw Polski, urządzonych przez Warszawę w roku ub. Do roku 1930 okręg, który podjął się urządzenia mistrzostw, wpłacał stale do kasy PZB połowę czystego dochodu, tak, że stało się to niejako zwyczajowym prawem, respektowanym przez PZB i przez wszystkie okręgi. Uchwała walnego zebrania PZB mówiła, że mistrzostwa urządziła Warszawa na własne ryzyko, odnosiła się oczywiście wyłącznie tylko do tej połowy czystego dochodu, która miała przypaść Warszawskiemu OZB. Ponieważ zarząd WOZB odmówił kategorycznie wpłacenia tej sumy PZB pozostała tylko jedna droga do załatwienia tej sprawy, t. j. poddanie jej tzw. referendum. Paragraf 23 statutu PZB wyraźnie mówi, że: „Zarząd PZB może, o ile uzna to za konieczne pewne sprawy, należące do zakresu walnego zgromadzenia PZB oddać pod głosowanie per referendum podległym mu OZB”. Referendum jest decyzją, wydaną przez wszystkie okręgi, a więc również ważną, jak uchwała walnego zgromadzenia. Mimo zadecydowania sprawy przez referendum na korzyść stanowiska PZB zarząd Warszawskiego OZB w dalszym ciągu wzbrańcał się wpłacić sporną sumę, co musiało w konsekwencji doprowadzić do rozwiązania tego zarządu. Wynika więc jasno, że słusznym w tym całym sporze jest stanowisko zarządu PZB. Mamy nadzieję, że nowy zarząd WOZB wybrany przez walne zebranie, nie pójdzie w ślady swego poprzednika, i że wreszcie zakończy się ten przykre spór między naczelną władzą sportu pięściarskiego w Polsce, a jednym z najruchliwszych okręgów, spór, przynoszący tyle szkód całokształtowi prac w P. B. B.

Drugą sprawą sporną, dla której został rozwiązany zarząd WOZB jest kwestja dwu procent od wszystkich imprez. Zarząd PZB pozbawiony z chwilą przeniesienia się do Poznania wszelkiej subwencji z PUWP i innych, był zmuszony poddać pod głosowanie per referendum wniosek, na mocy którego od wszystkich imprez w Polsce dwa proc. brutto idzie na PZB. Na podstawie statutu zarząd mógł to zrobić, a referendum wydało prawomocną uchwałę potwierdzającą stanowisko władz PZB. I znów, mimo formalnego załatwienia całej sprawy, zarząd WOZB nie uważał za stosowne uchylić czoła przed powszechnym głosowaniem wszystkich okręgów.

KRONIKA TOWARZYSKA

Stowarzyszenie Młodych Polek im. św. Jadwigi, Poznań-Lazarz, urządziła w niedzielę, dnia 10 b. m., na sali „Wiktorja” przy Rynku Łazarzkim 18, wieczornicę z bardzo urozmaiconym programem, na który składają się: arcywesoła krotoczwila „Po kolendzie” i czteroaktowa komedia „Pan Chciwski”, poatem deklamacja i monolog. Początek o godz. 16.30 i 19.30. Bilety w cenie 50 gr., 1 — zł i 1.50 zł przy kasie. zw 12 739/40

— Dziś i jutro odbędą się w sali Czerwonego Krzyża, plac Wolności 14 a, herbalki z tańcami, cieszące się dotąd wielkimi powodzeniami licznej i wesołej publiczności młodzieży. Początek w sobotę o godz. 19, w niedzielę o godz. 17. Dochód przeznaczony na cele sanitarne Polskiego Czerwonego Krzyża. zw 15 753/4

Bal Sędziów, Prokuratorów i Adwokatów w Poznaniu odbędzie się w sobotę, 23 stycznia, na Białej Sali Bazarowej. dw 2 487

Zarząd PZB zdyskwalifikował na okres 6 miesięcy pp.: Stanisława Derdę, Sobecznego i Cendrowskiego członków byłego zarządu WOZB.

RADJO

Programy radiofoniczne:

Poniedziałek, dnia 11 stycznia 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 11.45 przegląd prasy krajowej (PAT) tr. z Warszawy; godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 13.10 urzędowy komunikat z Warszawy; godzina 15.45 giełda pien. oraz kom.; godz. 15.50 muzyka z płyt; godz. 16.20 lekcja jęz. angielskiego; godz. 16.40 płyty; godz. 17.10 transmisja odczytu z Krakowa; godz. 17.35 koncert muzyki lekkiej z Warszawy; godz. 19.15 „Silva rerum”; godz. 19.30 wiadomości sportowe z Warszawy; godz. 19.35 płyty gramofonowe z Warszawy; godz. 19.45 Prasowy Dziennik Radiowy (tr. z Warszawy); godz. 20.00 feljton muzyczny z Warszawy; godz. 20.15 tr. opery z płyt z Warszawy; godz. 22.00 feljton z Warszawy; godz. 22.13 dodatek prasowy (tr. z Warszawy); godz. 22.20 urząd. kom.; godz. 22.25 sztuka taneczna.

Warszawa (1412 m) godz. 11.45 przegląd prasy krajowej (PAT); godz. 12.10 i 14.45 muzyka z płyt; godz. 15.25 odczyt z cyklu dla nauczycieli — „Asnyk i pozytywizm” — prof. K. Górski; godz. 15.50 muzyka z płyt; godz. 16.20 lekcja jęz. francuskiego; godz. 16.40 płyty; godz. 17.10 „Kobieta na dalekiej północy” p. Stefan Jarosz (Kraków); godz. 17.35 muzyka lekka z kawiarni „Gastronomia”; godz. 19.15 bieżące wiadomości rolnicze — p. J. Piatek; godz. 19.35 płyty; godz. 19.45 Prasowy Dziennik Radiowy; godz. 20.00 feljton muzyczny; godz. 20.15 opera komiczna z płyt gramofonowych — „Mikado” Sullivana w wyk. zespołu operowego D'Oyly Carte; godz. 22.00 tr. z Teatru „Morskie Oko” — rewji p. t. „Tęcza nad Warszawą”.

Programy zagraniczne. Huiizen (1875 m) 20.40 koncert symfoniczny; Paryż (1724 m) 21.45 transmisja z teatru; Lahti (1796 m) i Helsinki (368 m) 20.15 koncert; Koenigswoosterhausen (1635 m) 20.00 koncert z Berlina, 21.10 audycja wesola, 22.00 tr. muzyki z Ameryki; Daventry (1554 m) i Londyn (201 m) 21.00 radjokabaret, 23.25 koncert solistów; Motala (1348 m) i Sztokholm (435 m) 20.15 muzyka wojskowa, następnie koncert; Budapeszt (550 m) 19.40 koncert filharmonji węgierskiej; Ryga (524 m) 20.30 koncert orkiestry; Wiedeń (516 m) 21.00 karnawał w Wiedniu, 22.15 tr. z Nowego Jorku; Praga (480 m) 20.00 koncert filharmonji czeskiej; Rzym (441 m) 20.00 płyty, 21.00 muzyka lekka i ludowa; Bukareszt (394 m) 20.00 koncert kameralny; Brno (341 m) 19.05 dawne arje operowe.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Łęsniewicza w Poznaniu.

Panie domu!

Dlaczego macie tak wielkie wydatki w zakupach codziennych potrzeb jak mleka, śmietany i wyrobów mleczarskich?

Ponieważ nie zwróciliście jeszcze uwagi na nasze znacznie obniżone ceny!

Mleko wyborne w butelkach	1/1 tr.	0,28 zł
Masłanka	1/1	0,15 „
Śmietana do picia	1/1	1,80 „
Śmietana do picia i do kawy w but. 1/4		0,30 „
Yoghurt w butelkach	porcja	0,20 „
Masło stolowe	25 dgr	2,00 „
Masło sanitarno-pasteuryz. śmietany 25 dgr.		2,20 „

Na życzenie w domu!

Mleczarnia Poznańska
Sp. z o. o.

Poznań, Ogrodowa 14. Telefon 33-44

nr 8086

Ś. p.
z Płonków

Stefania Zietkiewiczowa

nasza najdroższa matka, siostra, teściowa, ciotka, babka, szwagierka, zmarła nagle dnia 7-go b. m., opatrzona Olejami św., w 53 roku życia.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 10-go b. m., o godz. 15 tej, z kaplicy cmentarnej na Górczynie, o czym zawiadamiają

w smutku pograżeni

dzieci i rodzina.

zw 12 746

Dnia 7. 1. 1932 r., o godz. 5.45, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy, najukochańszy, jedyny, nigdy niezapomniany syn, braciszek, siostrzeniec, bratanek i kuzyn, ś. p.

Leonard Napierała

w 18 wiosnie życia Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 11. 1., o godz. 16-tej, z kostnicy cmentarza Jeżyckiego.

W ciężkim i nieutulonym żalu
nigdy niepokieszeni

matka z córką i rodzina.

zw 12 747

Dnia 7 stycznia 1932 r. zmarła po krótkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, najukochańsza mamusia, córka, siostra i szwagierka, ś. p.

Marta z Kęsów Olszewska

I. voto Kulczyńska

w 32 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 10 b. m., o godz. 14.30, z domu żałoby, ul. Nadbrzeźna 1.

W ciężkim smutku pograżeni
maż z synkiem i rodziną.

Poznań, Zajączkowo. zw 12 738

W piątek, dnia 9 stycznia 1932 r., zmarła, opatrzona Sakramentami św., nasza ukochana współlokatorka, ś. p.

Zofia z Wittigerów Wojtowiczowa

o czym donosi w smutku pograżona
H. Stüberowa.

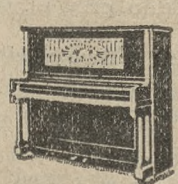
Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 11 b. m., o godz. 3-ciej, z kostnicy cmentarza w Dębou.

Najlepszą przekąską do herbaty, wina, wódki, piwa są:

Jarosławskie Precelki GURGULA

do nabycia wszędzie.
Fabryka Gurgula-Jarosław
nw 1772

PIANINA

najlepszej jakości poleca
po cenach bardzo znizonych

B. SOMMERFELD Fabryka Pianin

Bydgoszcz, ul. Sniadeckich 2.

Skład fabryczny w Poznaniu, ul. 27 Grudnia 15.

Proszę zazać prospektów ow 6-87

W czwartek, dnia 7 stycznia 1932 r., o godzinie 8.40, zasnął snem wiecznym, opatrzony Sakramentami św., po długich, ciężkich, cierpliwie zniesionych cierpieniach, w kwiecie wieku lat 23, nasz najukochańszy syn, brat, kuzyn, bratanek i siostrzeniec, ś. p.

Feliks Stoiński

plut. podch. rezerwy artylerji

Pogrzeb odbędzie się z kostnicy Szpitala Miejskiego w niedzielę, 10 b. m., o godz. 1.45, na cmentarz św. Marciński przy ul. Bukowskiej, o czym zawiadamiają Krewnych i Znajomych

ciężko strapieni

rodzice, brat, siostra i rodzina.

Poznań, ul. Pocztowa 2.

zw 12 736/7

Dnia 6 b. m., o godz. 7.30 wieczorem, zasnął w Bogu, po dłuższej, ciężkiej chorobie, opatrzony Sakramentami św., nasz Druh śpiewaczy, prezes Okręgu XIII W. Zw. K. Sp., ś. p.

Andrzej Mądroch

Zmarły położył przez długoletnią pracę na polu śpiewaczem już przed powstaniem Polski na obczyźnie, a potem w odrodzonej Ojczyźnie, wielkie zasługi. Cześć Jego pamięci!

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 10 b. m., o godz. 3.30, z domu żałoby w Wolsztynie. O liczny udział kół śpiewaczych Okręgu XIII w pogrzebie uprasza

nw 8 028 Zarząd Okręgu XIII W. Zw. K. Sp. w Wołszynie.

Lokal obszerny

parterowy, frontowy, elektryka, centralne ogrzewanie, cztery ubikacje na noutownie lub skład **Wroniecka 68**, zaraz od właściciela do **wynajęcia**. Zgłoszenia **Jaroszewski, Masztalarska 6**
zw 12 115

Aparat do kawy narzenia EKSPRESSO

dla większej restauracji lub kawiarni **korzystnie sprzedam.**

Hadryś, Matejki 56, telefon 70-65.

zw 12 115

KINO RENAISSANCE

Od 10-tego potężne arcydzieło z czasów rewolucji francuskiej p. t.

Zdobycie Bastylji

w rolach głównych: **Laura la Plante, John Boles.** Nadprogram wesoła komedia.

Pw 10 131-133

DZIURKI

szt 3 gr. mierzka mtr 20 gr. okretka 15 gr. Jekatyzowanie 30 gr. pisowanie spódn 2 zł hafty tania wykonuje terminowo

„HAFTOPLIS“

St. Rynek 10, (wejście Kurzanoga obok firmy Czepeżyński i Kruk). Pw 8483-35 31

Rekordowo

Tania Sprzedaż Poinwenturowa

Od dzisiaj sprzedajemy materiały posezonowe
za połowę ceny

dw 2483/84

Prosimy skorzystać!

Prosimy skorzystać!

R. i C. Kaczmarek, Poznań, ul. Nowa 3.

„MOULIN ROUGE“

Telefon 33-69 Kautaka 8/9.

W sobotę, 9 stycznia r. b.

BAL TOWARZYSKI

MOC NIESPODZIANEK

Ceny rewelacyjnie niskie.

Wstęp wolny! Początek o godz. 9 wiecz.

Pw 10 040-135

Samochody ciężarowe

są dzisiaj najszybszym, najniezawodniejszym a jednocześnie najtańszym środkiem przewozowym.

Polecamy na warunkach bezkonkurencyjnych

fabrycznie nowe samochody ciężarowe i wysyłkowe najnowszych modeli oraz używane jako kupna okazyjne.

Budujemy pierwszorzędne karoserje, przystosowane do rodzaju przewożonych towarów.

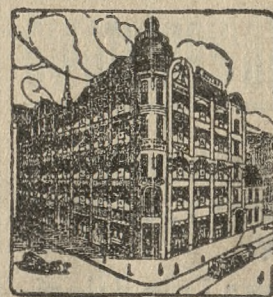
„Brzeskiauto“ S A., Poznań
ulica Dąbrowskiego 29. — Tel 63-23, 63-65.

dw 2 485

!! Nowa Ustawa Podatkowa !!

uzależnia przyznanie datko idacych ulg podatkowych od prawi towego prowadzenia **Ksiąg Handlowych**. Wszelkie **Porady** oraz zażeń e p. awidowycy ksiąg dla celów - **Podatkowych** - zajątwia szybko: **Biuo Obroay i Porady Prawnej Fr Kolbuszewskiego**, b. W. ceprez Izby Skarbowej, Poznań Al. Marcinkowskiego 24. Tel. 16-55

zw 12745

Kilimy wypredajemy całkowicie!

I
Kilimowe dywany, pomosty, narzuty, serwety i dywaniki pierwszej jakości polecamy **dopóki zapas starczy, po każdej możliwej cenie** — Niech każdy korzysta z niebywalej okazji!

I
Kilimów nadal prowadzić nie będziemy, aby tym większym służyć wyborom w dywanach, chodnikach, pokryciach i obiciach mebli. —

Kazimierz KUŻAJ

Centrala — Dywanów
Poznań, ul. Woźna 12
narożnik Wielkich Garbar.

Pw 9 953 4-52 45/6

G D Y N I A

Skład narożnikowy
o 3 wystawach, w centrum od 15. 2. do wynajęcia. Zgłoszenia **Baranowska, Poznań, Fabryczna 1.**

zw 12456

Zima nadchodzi!

a z nią ślota i błota. Pokoje czyste utrzymać, możliwe tylko przez specjalne wycieraczki do nog pod nazwą „Niedzarte“ 50 kroć wytrzymałsze od wszelkich innych konstrukcji. Zażądajcie wszędzie tylko wycieraczki „Niedzarte“ lub wprost od wytwórcy! Słusarnia St. Kotliński, św. Marcina 13.

Łóżka żelazne

Wanny do prania
Plece żelazne
Rury i kolana
Kuchnie westfalskie
Żelazka do prasowania
Młynki do kawy
Noża i widelce
Łyżki i łyżeczki
poleca korzystnie
JAN DEIERLIN
skład żelaza
Poznań, Szkolna
Tel. 35-18 i 35-43
Pw 10 133.139

UGNIATARKA

mało używana, w dobrym stanie

zaraz na sprzedaż.

Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod nw 8 029

Za zgodą gospodarza

zaraz korzystnie do oddania 5-cio pokojowe mieszkanie z meblami z powodu wyjazdu
ul. Jasna 10, m. 8. zw 12734

DR. PARCZEWSKA

Poznań, Kantaka 2. Tel. 18-99
Przyjmuje 10-12, 3-5. Lecznica prywatna.
zw 12 733

NOWOŚĆ!

Poszukujemy

kilku inteligentnych panów

dla nowego, bezkonkurencyjnego artykułu. **Konjunktura — mimo kryzysu**, bo każdy dom polski jest interesentem. Zgłoszenia w poniedziałek i wtorek od godziny 11-13 i 3-5 przyjmuje „Księga - Sztuka” S. A., ul. Pocztowa narożnik placu Sapieżyńskiego, mieszkanie 4.

Pw 10 124-175

Na ustach wszystkich!!!

WIELKI BAL FILMOWY

F. K. Z. P.

w sobotę, dnia 9-go stycznia 1932 roku
w Kino-Teatrze-Rewji „Nowości”

Początek o godz. 22,30 — Strój wieczorowy.

Wstęp 5.— zł. Dla studentów 3.— zł

Dwie pierwszorządne orkiestry.

Wspaniałe Atrakcje-Niespodzianki.

SENSACJA KARNAWAŁU!!!

Pw 10 135-190

Stenografistka - korespondentka

polsko - niemiecka, kasjerka z długoletnią praktyką w poważnych instytucjach. szuka odpowiedniego stanowiska. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 12 732

Najtansze

zarówki

dostarcza Fabryka żarówek „KOMETA”, sp. z o.o., Katowice 11, Żółkiewskiego 3.

zw 12 748

Na zebranie informacyjne
w sprawie sanacji

„Wielkopolskiej Papierni” Tow. Akc. Bydgoszcz,

które się odbędzie 18 stycznia, o godz. 3.30, w Poznaniu, w restauracji Jarockiego, ul. Maszalska 8, zapraszamy wszystkich akcjonariuszy. Przybycie nie zbędne.

Pw 10 121-63.5 Grupa inicjatywy i większości akcyjnej.

Przyjmuje w komis

na bardzo dogodnych warunkach jadalnię, sypialnię, gabinety męskie, salony, saloniki, oraz najróżniejsze inne przedmioty.
POZNAŃSKI DOM KOMISOWY, Dominikańska 3, tel. 2442
Pw 10 130-182

Ostrzeżenie.

Podaje się do wiadomości, że z dniem 1. 1. 1932 roku p. STACHOWSKI JAN, reprezentant firmy parcelac. „Abdank” Kołaczkowski i Narewski” filja Poznań, Aleje Marcinkowskiego 13, pokój 15, nie jest upoważniony do odbioru wpłat za działki budowlane w Przeźmirowie.

ZAWIADAMIAM

równocześnie wszystkich nabywców i reflektantów działek podmiejskich w osadach Ławica-Krzyżownik-Przeźmirow, że biuro zostało przeniesione do lokalu przy ul. Gwarnej 9, I, telefon 37-15.

L. PLUCIŃSKI z Sądziemia.

zw 12 752

PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Wylatkowie i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Wylatkowo tom V karta 96 na imię Karola i Franciszka Stichów w Pilce powiat Gniezno oraz Pauli Stich w Berlinie jako współwłaściciele każde do 1/2 części, zostanie w drodze egzekucji dnia 3 marca 1932 r., o godz. 10 przed południem, wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 8, tylko odnośnie do części Karola i Franciszka Stichów Nieruchomość składa się z roli, łąk, podwórza, ogrodu, pastwisk, domu mieszkalnego, sklepu, stołoty, stajni, obory, stajni, wozowni, 2 domów komorniczych z podwórzem, ogrodem i chlewem o łącznym obszarze 79,45,20 ha. Czysły dochód gruntowy wynosi 141,49 tal. rocznie, wartość użytkowa budynków 201 mk. rocznie. Wyżej wymieniona nieruchomość jest zapisana pod nr 69 księgi podatku budynkowego, a pod nr 104 matrykuły podatku gruntowego. Wyciągi z matrykuły podatku gruntowego jak i księgi podatku budynkowego oraz treść księgi gruntowej mogą być w tut. sekretariacie przejrane. Wzmięk o przetargu zapisano w księdze gruntowej odnośnie do Karla Stich dnia 17 listopada 1930 r., a co do Franciszka Stich dnia 1 grudnia 1931 r. Witkowo, dnia 29 grudnia 1931 roku.
zw 7 913 Sąd Grodzki.

Sprzedazy Poinwenturowej

Żak tanio jeszcze nigdy nie było

jak podczas tegorocznej

nie słowa, lecz ceny to udowodnią

Kapelusze miękkie, kolorowe i czarne teraz od zł 2⁹⁵

Kapelusze włochate modn. kol. i fasony teraz od 6⁹⁰

Kapelusze sztywne z jed. podsz. 1a gat. teraz od 11⁵⁰

Kapelusze prawdz. file mięk. i sztyw. z jedw. podsz. teraz od 17⁵⁰

Kapelusze „la Velour” z jed. pod. mod. kol. teraz od 19⁵⁰

Pulowery z patent. Kamizolki wielki wybór teraz od 16⁵⁰

Getry orima gatunek wielki wybór . . . teraz od 2⁹⁵

Śniegowce damskie prima dz ec. od 9,00 teraz od 9⁸⁰

Kaloszki męskie prima dziec. od 3 90 teraz od 8⁸⁰

Koszule wierzchnie kolor. mod. z 2 kołn. teraz od 4⁹⁰

Koszule wierzchnie jed. popel. biała i kol. ter. od 16⁵⁰

Koszule nocne z kol. mod. gazonami ter. od 6⁹⁰

Koszule pikowe białe z m. nk. . . teraz od 7⁹⁰

Piżamy zefirowe i flanelowe modne teraz od 16⁵⁰

Koszulki - Kalesony 1/2 wełna, normalne teraz od 4⁹⁰

Kalesony futrzane koszule futrz. od 5,90 ter. od 4⁹⁰

Szelki gumowe chłopięce z skórą od 0,45t od 0⁹⁵

Kołnierzyki wykładane sztywne, modne, wszystkie wielk. teraz od 0⁷⁵

Kołnierzyki oślisztwne i pik. mod. wszystkie wielkości teraz od 0⁹⁵

Wiązanki jedwabne dług. mod. fasony teraz od 0⁹⁵

Cachenez i szale jedwabne, modne teraz od 2⁹⁵

Rękawiczki skórkowe z ciepłą podszewką teraz od 6⁹⁰

Rękawiczki imit. jel. z ciepłą podszewką teraz od 2⁹⁵

Skarpetki kolorowe dobre gatunki mod. teraz od 0⁹⁵

Skarpetki czysta wełna prima gatunki . . . teraz od 2⁴⁵

Płaszczki zimowe prima gatunki, mod. fasony i kolory do 1/2 ceny obniżone od 68⁰⁰

10% Na wszelkie artykuły nie objęte redukcją cen 10%
Również w moim drugim magazynie przy ul. 27 Grudnia 4
RABATU Podczas wyprzedaży sprzedają także na asygnaty f-my Kredyt. RABATU

The Gentleman

własc. Stefan Schaefer

ul. Nowa 1.

POZNAŃ TELEFON 31-69.

ul. Nowa 1.

Pw 10 121-178

Każdy nabywający od nas

TERENY pod Poznaniem

w cenie od 50 groszy do 1 zł. może otrzymać 19-letnią 6% POŻYCZKĘ towarzystwa WZAJEMNOŚĆ na spłatę ziemi i budowę. Informacje: w Tow. De Ka Ha Poznań, Aleje Marcinkowskiego 13, pok. 13, tel. 29-58

Pw 10 121-178

Wielka Sprzedaż Inwenturowa

Polecam:

BLUSKI, SWETRY, POŃCZOCHY, RĘKAWICZKI, TRYKOTY, GETRY, RETUZY

Bieliznę damską, męską i dla dzieci, po cenach znizonych do

50%

NADZWYCZAJNA OKAZJA TANIEGO ZAKUPU
Uprzejmie zwracam uwagę na moje okna wystawowe.

L. Szłapczyński, Poznań,
Stary Rynek 89.

Pw 10 134-187

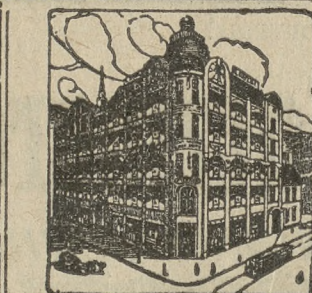
Parcele budowlane!

We wtorek, dnia 18 stycznia 1932 r., o godz. 10.30 przed południem, w restauracji „Szulca w Junikowie, tuż przy Poznaniu, sprzedawać będą większą ilość parcel budowlanych już urzędowo pomierzonych, każda około 1000 metr kwadr. wielkości na terenie objętym planem zatwierdzonym przez Magistrat st. miasta Poznania i przez Wydział Powiatowy powiatu poznańskiego. Parcele są położone w przedłużeniu ulicy Grunwaldzkiej w Junikowie, przy ul. Boża-Wola. Cena i warunki dogodnie.

Parcele obejrzyć można za poprzedniem poinformowaniem się o położeniu u restauratora p. Szulca w Junikowie. Blizszych informacji udzieli przed wyżej wymienionym terminem sprzedazy parcel:

zw 12 751

Marcin Dónaj w Kościanie.

Dywany żywieckie i bielskie wyprzedajemy całkowie!

I Po każdej możliwej cenie wyprzedajemy dywany żywieckie i bielskie z powodu likwidacji takowych. Korzystaj z okazji!

I W dywanach ręcznie wiązanych prowadzić będziemy odłą tylko wysoce wartościowe dwa gatunki wód marką

SMYRNA i ORIENT

których wyłączną sprzedaż przejęliśmy. Smyrna i Orient produkują dwie najlepsze wytwórnie. Wykonane z szlachetnych surowców, w przepięknych wzorach, są bardzo gęsto wiązane i w barwach absolutnie pewne. Charakter dywanów Smyrna i Orient jest zupełnie odmienny od dywanów żywieckich lub bielskich. Mimo ich wysokiej wartości jest cena bardzo przystępna.

Kazimierz Kużaj

CENTRALA DYWANÓW
Poznań, ul. Woźna 12
na ośm. Wielk. Garbar.

Sprzedam

parcele. Ul. Bosa 26. dogodnie warunki. ad 16 334

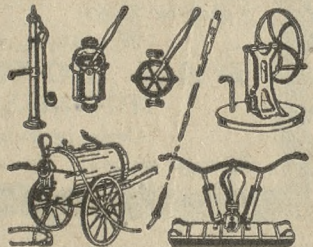
BACZNOŚĆ!

P. T. Skórnicy.

Ceny na skóry garbowane wszelkiego rodzaju obniżyłem do 25% Cenniki bezpłatnie. Próby za zaliczeniem.

Ig. Mandowski, Poznań, Grobla 3, tel. 34-69.

zw 12 742

Wszelkie POMPY i części zamienne pomp, SIKAWKI zwykłe i połączone z beczką, do pożaru, polewania szos, ogrodów i t. p. celów poleca największa w kraju fabryka pomp studziennych.

Inż. W. KRAUPE, Leszno (Wlkp.)
zał. 1868 r.
Cenniki na żądanie. Ożce rabatu
Pw 8480-31.50

BIUROWA

z kilkoletnią praktyką, znająca stenografię polską i niemiecką, również wyplatę robocizny i najmu, poszukuje posady z dniem 15. I. lub później. Łaska we oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 12 731

OFIARY na rzecz Komitetu Niesienia Pomocy Biednym i Bezrobotnym na miasto Poznań złożyli od 23 listopada do 14 grudnia 1931 r.:

"Vesta" Bank Wzajemnych Ubezpieczeń w Poznaniu 10 000 zł. Komunalny Bank Kredytowy 5 000 zł. Komunalna Kasa Oszczędności w Poznaniu 4 000 zł. Komitet Parafjalny dla Spraw Bezrobocia św. Marcin 3 900 zł. Komitet Parafjalny dla Spraw Bezrobocia - Fara 1 361,05 zł. Komitet Parafjalny dla Spraw Bezrobocia - Jeżyce 1 092,55 zł. Składki złożone w Administracji Kurjera Poznańskiego 1 084,29 zł. Komitet Parafjalny dla Spraw Bezrobocia św. Wojciech 1 019,55 zł. Komitet Parafjalny dla Spraw Bezrobocia Boże Ciało 916,99 zł. Zarząd i Pracownicy Drukarńi Polskiej 873,90 zł. Prof. Gantkowski za dochodu wygłoszonych referatów o „Małżeństwie” 800,95 zł. Komitet Parafjalny na Solaczu 761,10 zł. Komitet Parafjalny dla Spraw Bezrobocia w Staroleże 629,44 zł. Komitet Parafjalny dla Spraw Bezrobocia OO. Zmartwychwstańców 610,44 zł. Urzędnicy Sadu Apelacyjnego 573,72 zł. Bank Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego I rata 500 zł. Urzędnicy Poznańskiego Urzędu Wojewódzkiego 309,07 zł. Komitet Parafjalny dla Spraw Bezrobocia - Główna 450,84 zł. Urzędnicy f-y H. Cegielski 288,50 zł. Urzędnicy. Rzemieślnicy i Robotnicy Elektryczni Miejskiej 281 zł. Urzędnicy i Robotnicy Gazowni Miejskiej 268 zł. Komitet Parafjalny dla Spraw Bezrobocia - Dębice 241,30 zł. Urzędnicy Okręgowej Izby Kontroli Państw 224,30 zł. Komitet dla Spraw Bezrobocia - Katedra 219 zł. przez p. Sędziego Kuleczkę 200 zł. J. Czepczyński 200 zł. Skirmunt 200 zł. poza zwykłymi miesięcznymi kwotami wpłynęła do Komitetu suma złożona przez Urzędników Okręg. Izby Kontroli Państw z okazji imienin p. Prezesa Izby Mikołaja Zawadzkiego 100 zł. Bank Polski - rata miesięczna 100 zł. Rousseau w sprawie karnej c/a Pietruszka 100 zł. F-a Hermannmühlen 100 zł. Grono Nauczycieli Dokształ. Szkoły Zawod. zamiast zabaw zimowej 100 zł. Wielkopolska Centrala Żelaza 100 zł. Dyr. Ziolkowski 100 zł. Tow. „Pielgrzym” rata miesięczna 100 zł. Państw. Szkoła Ogrodnictwa 100 zł. Robotnicy Wodociągów Miejskich 96,50 zł. Urzędnicy Celni Dyrekcji i Urzędu Celnego 85,86 zł. Wydział Rachunkowo-Kasowy III Izby Skarbowej 78,25 zł. Urzędnicy Prokuratorji Generalnej 75 zł. Urzędnicy Komunalnego Banku Kredytowego dla biednych Brata Cezarego 80 zł. Urzędnicy Izby Skarbowej 74,45 zł. Ks. Protonotariusz Dr. Hozakowski 70 zł. Miejski Urząd Bezpieczeństwa i Porządku Publ. 69 zł. Urzędnicy Wydziału II Izby Skarbowej 67,57 zł. Koło Muzyczne Kolejarzy - dochód z imprezy 60,47 zł. Pracownicy i Urzędnicy Zach. Polsk. Syndykatu Węglowego 59 zł. Urzędnicy Wodociągów Miejskich 59 zł. Ks. Sup. Kukliński 50 zł. C. Hartwig S. A. 50 zł. Ks. Dr. Kiciński 50 zł. St. Gąsiorowski zamiast wienca na trumnie 5 p. radcy zdr. Dr. Adama Kucnera 50 zł. Ks. Prałat Dr. Taczak 50 zł. F-a „Agra” rata miesięczna 50 zł. Tow. Ubezpieczeń „Vita” 46,92 zł. Urzędnicy Wydziału VI Izby Skarbowej 44,10 zł. N. N. 43 zł. Państw. Seminarjum Nauczycielskie Żeńskie

42 zł. Urzędnicy Wydziału I Izby Skarbowej 39,35 zł. Pracownicy Umysłowi Zakładów Żyrardowskich 37,50 zł. Grono pp. Profesorów Szkoły Budowy Maszyn i Meljoracji 36,50 zł. Pracownicy f-y Kaźmierski 35 zł. Grono Nauczycieli Uczelni Dąbrowski 32,50 zł. Urząd Skarbowy Akcyzi i Monopolów Państw. 32,25 zł. Ks. Kapelan Owczarczak 45 zł. W. Orłowska 30 zł. Chmielewski 30 zł. Ks. Dyr. Piotrowski 30 zł. Dybicki 30 zł. F-a Rychter 30 zł. Urzędnicy IV Wydziału Izby Skarbowej 29,30 zł. Lewandowicz, urzędnik Państw. Monopoli Spirytusowego 27 zł. N. N. 25 zł. Pogorzelski 25 zł. Funkcjonariusze Kasy Skarbowej 25,40 zł. Pracownicy Pozn. Kolei Elektrycznej 24,50 zł. Grono Nauczycieli Dokształ. Szkoły Zawod. w intencji chorego kolegi 24 zł. Z. K. 20 zł. St. H. 20 zł. F-a Stempniewicz - rata miesięczna 25 zł. Pracownicy Drukarńi Państw 23 zł. Rodzina Anson 20 zł. Cichowlas 20 zł. Tow. Młodych Przemysłowców 20 zł. Ks. Prałat Wilkans 20 zł. Helena Kozłowska 20 zł. Edw. Karge 20 zł. Janaszek 20 zł. Ks. Kanonik Zborowski 20 zł. Ks. Wiceoficjal Kanonik Dr. Zwolski 20 zł. Urzędnicy Okręgowego Urzędu Miar i Wag 20 zł. Dyr. Grandkowski 20 zł. Pracownicy f-y J. Kajewski 19,50 zł. Urzędnicy Wydziału IV Izby Skarbowej 17,70 zł. Szeffer 17 zł. Urzędnicy i Funkcjonariusze Urzędu Oplat Stemplowych 16,25 zł. Personal Radcy Cichowicza 16 zł. Urzędnicy Oddziału Katastralnego Izby Skarbowej 15,50 zł. Kłos 15 zł. Tow. „Śpiewu „Halka” 15 zł. Ks. Dyr. Gałdyński 15 zł. N. N. 15 zł. Urzędnicy III Urzędu Skarbowego 14,55 zł. Gielda Pieniężna 13 zł. Wlkp. Inspektorat Okręgowy Straży Granicznej w Poznaniu 12,60 zł. Hr. M. Ponińska 11 zł. „Pamiętnik” 11 zł. Urzędnicy IV Urzędu Skarbowego 11,40 zł. Urzędnicy II Urzędu Skarbowego 10,15 zł. Ks. Radca Putz 10 zł. Ks. Wł. Skórnicki 10 zł. Dochowicz 10 zł. Kozłowska 10 zł. Stow. Żeńskie Młodzieży Kupieckiej 10 zł. Bełżyńska 10 zł. Wigilije dla biednych 10 zł. Grajek 10 zł. Ks. Proboszcz Tomiak 10 zł. Ks. Dyr. Lewandowski 10 zł. N. N. 10 zł. Ks. Redaktor Cieszyński 10 zł. Ks. Dr. Gładysz 10 zł. Ks. Proboszcz Gorgolewski 10 zł. Ks. Proboszcz Koczorowski 10 zł. K. Koziński 10 zł. Wrzeszczyński 10,50 zł. Ks. Mościcki 10 zł. Personal Oddziału Krakowskiego Tow. Ubezpieczeń 10 zł. Pracownicy Urzędu Skarbowego 8,40 zł. Urząd Katastralny Poznań I i II 7,05 zł. N. N. z okazji imienin 7 zł. A. E. Gadki 7 zł. Urzędnicy Związku Centrali Maszyn 6,90 zł. Gimnazjum SS. Urszulanek 6,50 zł. W. Sangierski 5 zł. H. Szymański - Września 5 zł. K. Kawecki 5 zł. Ks. Haendtsche 5 zł. Ks. Proboszcz Kaja 5 zł. Ks. Prof. Posadzy 5 zł. Ks. Kanonik Rutkowski 5 zł. Ks. Stróżyński 5 zł. Ks. Dyr. Ciszak 5 zł. Karolczak 5 zł. Stow. Pań „Oświata” 5 zł. Gwiazda 5 zł. Noszczyński 5 zł. „Gleba” Tow. Rolniczo-Handlowe 6 zł. Ks. Krzyżniński 4 zł. Basia i Zosia Glapianki 4 zł. II klasa Szkoły Przygotowawczej Raclawskiej 3,10 zł. Tow. Ubezpieczeń „Przyszłość” 3 zł. M. Piotrowska 2,50 zł. IV kl. Szkoły Przygotowawczej Raclawskiej 2,25 zł. Ks. L. Skórnicki 2 zł.

Dary w naturaljach złożyli: F-a Zaremba 125 bochenków chleba, M. Płońsk: 3 beczki śledzi, 50 funtów kaszki

i 10 funtów smalcu; A. Szyfter: 2 worki grochu, 1 worek fasoli; M. Baranowski - Rataje - 1 kosz kalafiorów; F-a Kostka: 3 kosze pieczywa.

Dary w odzieży złożyli: Fabryka Konfekcji Damskiej S. Cichocki: 1 kostjum, 7 płaszczy i 2 pluszowe płaszcze; F-a Wł. Szymański: odzież wełniana, skarpet i trykotów wartości 1 068,40 zł; Polski Czerwonny Krzyż: 3 p. majtek chłopców, 20 p. majtek chłop. flanelkowych, 5 p. kalesoników chłop., 14 flanelkowych sukienek, 16 flanelkowych kaftaniczków dla niemowląt, 11 koszul barchanowych, 20 kilti barchan. dla niemowląt, 50 czapeczek, 71 trzewiczków dla niemowląt i 1 para kaloszy. zw 12 718

Zarząd Kasy Emerytalnej dla robotników K. P. w b. dz. pr. rozpisuje niniejszem

PRZETARG OFERTOWY na roboty stolarskie przy budowie domów mieszkalnych w Gdyni przy Szosie Gdańskiej.

Warunki przetargu można nabyć za opłatą 6 zł w Zarządzie Kasy Emerytalnej w Poznaniu, ul. Skarbowa 10, w godzinach od 9-12 przed południem.

Rysunki - tylko do wglądu - znajdują się w Zarządzie Kasy Emerytalnej.

Interesanci pozamiejscowi winni należytość za warunki przetargowe w kwocie 8.- zł przelać pocztą.

Oferty należy składać w Zarządzie Kasy Emerytalnej w Poznaniu, ul. Skarbowa 10, w nieprzekraczalnym terminie do dnia 23 stycznia 1932 r., do godz. 11.30, w zapieczętowanych kopertach z napisem: „Oferta na roboty stolarskie przy budowie domów mieszkalnych Kasy Emerytalnej przy Szosie Gdańskiej w Gdyni”.

Do ofert dołączycy należy pokwitowanie na zdeponowanie w Banku Gospodarstwa Krajowego, Oddział w Poznaniu, wadium w wysokości 5% od oferowanej kwoty.

Za walory (wadium) dołączone do oferty nie odpowiadamy.

Otwarcie ofert nastąpi dnia 23 stycznia 1932 r., o godzinie 12-tej, w obecności przybyłych oferentów.

Zastrzegamy sobie prawo wyborów oferentów ewentualnie podziału robót lub nieuwzględnienia żadnej oferty.

Zaznacza się równocześnie, że na zlecenie się mające roboty Zarząd Kasy Emerytalnej nie będzie udzielał żadnych zaliczek, a rachunki za wykonane roboty regulowane będą w myśl dołączonych do kosztorysu ogólnych warunków. dw 2 479

(-) Dr. Dzięwiński.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W poniedziałek, dnia 11 b. m., o godz. 10.30 przed poł., w firmie „Express”, Małe Garbary 5, sprzedawcą będą najwięcej dającym za gotówkę:

większą ilość kapeluszy, czapek, koszul męskich, trykotaży, krawatów, kołnierzyków, pończoch, skarpet, parasoli, lasek itp. nw 7 882

Licytacja odbędzie się nieodwołalnie. Dawid, kom. sąd. w/m. Śniadeckich 26.

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Głoszenia wśród drobnych: 1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

150 pończochy czysta wełna

oryginalne Bemburga prima 2,90. Mace 0,75. prima 1,35. dziesięćce od 0,35. skarpety męskie 0,25. 0,35. 0,45. wełniane 0,65. 0,85. prima 1,25. wełniane 1,45. pantalonki damskie jedwabne 1,50. jedwabny rypś 2,25. prima melonje 3,90. kombinacje jedwabne 3,90. najtańsze. największy wybór tylko Warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbielska. Wodnej Garbary 40, naprzeciw Wodnej. zdw 16 258

Skład papieru tanio. Chwaliszewo 9.

zdw 15 536

Fortepian

przedam tanio. Piekary 8. m. 11. zdw 15 231

Materiały męskie

najprzejdźniejsze wyroby Bielskie podszewki, po cenach najniższych poleca Wł. Złotogórski hurt. i detal ul. Wroniecka 24. zdw 15 007

Sklep galanterji

i konfekcji damskiej w powiatowym mieście w b. Kongresówce wskutek choroby sprzedam zaraz tanio wraz z mieszkaniem S. Litko. Słupca. zdw 99 919

Dla Ks. Ks. Proboszczów

okazyjnie do sprzedania przepiękne futro na narkach używane. Cena 2 500-3 000. Obejrzać codziennie 11-1 i 4-7 Grunwaldzka 18 Mieczysław Szalatkowski. zdw 99 818

Samochód

osobowy Chevrolet 6 osobowa limuzyna w dobrym stanie sprzedam. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 15 542

Samochód

Fiat 501 dobrym stanie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 15 505

Parcel

kilka urocz. położonych przy szosie okrzęnej, około Hali Zeppelin wprost od właściciela, na sprzedaż. Przyjmuje 9:30, 10:30 i 3-4 Hotel Britannia, informacje u portiera. zdw 15 668

Dostarczam

baloników, na bale i zabawy karnewalowe. Strzelecka 13. Brzezińska. zdw 15 660

2,90 torebka

damską skórkową modna 3,90; 4,90; elegancka 6,50; ostatnia nowość 8,75; 10,50; balowa 3,90. 4,90; dziecięce 90 gr. Parosol mocny 4,50; modny 5,90; elegancki jedw. 10,80; prima kolorowy 14,50; Perki od 0,75; kryształki nowości od 0,75; Paski nowość od 0,65; Skład Fabryczny, Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej. zdw 10 257

Drukarnię

maszynę drukarską tanio sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 567

Skład kolonjalny

magiel z towarem lub bez pokój przedpokój. zaraz Adres wskazuje Kurjer Pozn. zdw 15 694

Skład naczyni kuchennych

8 500 2 pokoje kuchnia przy rynku. Znaczek na odpowiedź Janicki Dąbrowskiego 49 hurtownia tytoniowa. zdw 92 826

Parcelę budowlaną

przedam. Matejki 65 a. m. 1. zdw 97 949

Meble

tanio wprost ze składnicy poleca K. Bakos. ul. Wenecjańska 1. Most Chwaliszewski przy krzyżu zdw 97 999

Dom Komisowy

Wielkie Garbary 23. za zwrotem kosztów oddam. Dzierżawa 50. zdw 99 399

Pianino

przedam. Św. Józefa 2. Braun. zdw 99 609

Bechsteina

fortepian sprzedam. Dąbrowskiego 33. III. lewo. zdw 99 619

Futro

męskie nowe 120. Matejki 56. - mieszkanie 4. zdw 99 763

Skład cukrów

przy najłagodniejszej ul. 20 lat. w jednych rekach do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 99 640

Parcela budowlana

w Winarach, obok nowego kościoła na sprzedaż. - Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 99 371

Rzeźnicki warsztat

z zapędem elektrycznym i mieszkaniem korzystnie sprzedam przy reżni, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 922

Fotograficzny zakład

centrum miasta. Bzdzi. z powodu wyjazdu sprzedam. Wiatomoc. Łódź. Piotrkowska 62. Frydman Przybory fotograficzne. - nw 7868

Parcelę budowlaną

Antoninów od 140. groszy m2. Ławica 150. Szlag 300. Bukowska 500 oraz innych działkach. „Osadopol”. Rzeczypospolitej 9. zdw 15 565

Majatek

około 350 morgów blisko Poznania i stacji kolejowej, pięknie położony zaraz do sprzedania lub pozycja innej zamiany. Dom-willa o 9 pokojach i zabudowania gospodarcze zupełnie nowe. Kanalizacja i wodociąg. Agenci wkluczenia. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 15 880

Sprzedam skład kolonjalny

w sąrodulsiu ze sprzedażą wódczarni i trytoniowa. albo zanieniu. na mały domek-willa. Oferty Kurjer Poznański zdw 14 887

„Centrala mebli”

Swarzędz naprzeciw poczty poleca meble po cenach niskich. Wielki wybór. Pw 9 814 5-30.32/5

Motocykle

Motosaoczko nowe oraz używane sprzedaje Koszczyński. Ogrodowa 15. Pw 9 827-45.115

Na karnawał

nadszedł wielki transport jedwabi we wszystkich kolorach Crepe de chine od 4,50 Crepe georgette od 5,75 Satin lux od 4,50 poleca W. Groszkiewicz. Wrocławska 3. - hurt. detal. telefon 22-55 - 67-99. Pw 9806-52.50

Parcelę budowlaną

przy szosie warszawskiej bezpośrednio przy osiedlach „Dom Własny” i „Praca” wodociągami i kanalizacją przeprowadzone - wprost od właściciela do nabycia. Zgłoszenia: Małecki Droga Debińska 11 telefon 11-90. Pw 9 895-51.54

Woźna 16

Nowy Dom Komisowy sprzedaje kupuje meble używane, garderobe różne inne przedmioty. Pw 9838-53.31

Fortepian

i harmonjum sprzedam. Ogrodowa 13. dom ogrodowy. mieszkanie 23. zdw 99 614

Pianino

i harmonjum sprzedam. Górna Wilda 29. miesz. 11. zdw 99 626

Pianino

przedam. Mostowa 52. miesz. 3. zdw 99 677

Parcelę budowlaną

na sprzedaż. Zgłoszenia Jan Jurkowski „Zawady” 17. zdw 14 644

Jamnika

(niemiecki) piękny. sprzedam. - Oferty Kurjer Pozn. zdw 15 432

Sprzedam korzystnie

z powodu starości i śmierci mojej żony jezioro 96 hekt. położone uroczo. służy jako letnisko. z drzewem 80 morg na pinu, nowe zabudowania masywne. światło elektryczne. cena 80 000. Zgłoszenia Stanisław Heyduk. Bielsko-Miedzychód. zdw 99 914

Traktor

Buldog-Lanz 22 HP. mało używany. sprzedam. I. Dekowski. Sroda. zdw 15 475

Meble

jadalki nowoczesne sprzedaje tanio. stolarnia. Grobla 6. zdw 15 743

Wilk

aresowany (pies) do sprzedania. Oferty Kurjer Pozn. zdw 15 681

Lokomobile Lanza

na przetrzpana parę z kondensacją. 90 koni 12 atmosfer w dobrym stanie sprzedam. pod Poznaniem. Cena 25 000. Gross. Katowice. Ligonia 20. zdw 15 737

Skład rzeźnicki

z mieszkaniem w pełnym biegu. dobrze zaprowadzony z całkowitem urządzeniem w powiatowym mieście. 13 lat w jednych rekach zaraz do sprzedania. Adres Kurjer Poznański zdw 15 913

Na sprzedaż

8 parceli pod budowę koło dworca w Luboniu przy Poznaniu. Komunikacja dogodna. Wielkość parceli 1 000-1 200 m2. - Cena przystępna. Zgłoszenia Antoni Michalski. Luboń. pow. poznański zdw 14 876

Skład w bardzo

dobrym położeniu i 3 pokojami i kuchnią. nadaje się na każdą branżę. bardzo korzystnie zaraz do sprzedania. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 882

Kamienicę

w Pleszewie III piętrową. dochodową sprzedam korzystnie. Oferty „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11 pod 53.56 Pw 10 103-53.56

Rurki

do włosów lampki spirytusowe lustra. szcztolki. grzebienie pudry szminki najtaniej Wenzlik. Poznań. Aleje Marcinkowskiego 19. dw 2441

Wyprzedaj futer damskich

czarne żrebec. bronz od 450 zł. sealowe 390 biletowe 390. krety 390 pizmowe jasne ciemne 650 blamy pod futra męskie damskie 60. wydry. bronz. czarne 200. lisy. srebrne 390. inne lisy. 60 i kilka tysięcy skór. mał obśady od 5 zł. poleca: hurtownia i futer Poznań. Aleje Marcinkowskiego 15. Prania. Miłczyński. nw 7948

Za bezcen sprzedaj sezonową

szale. czyste. wełna 65. groszy. wełna. podwójna. 1,25. prima 1,75. czapki 1,75. berety. czeskie 1,25. rejtury. wełniane 2,90. szal czapki. prima wełna 2,75. sweterki dziecięce. deseniowe 2,50. damskie swetry. wełniane 4,75. nowość 12,50. męskie swetry 2,50. pulowery. deseniowe 3,50. Warszawski Skład Fabryczny, Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej. zdw 10 259

Okazja

antyczne mahoniowe meble sprzedam tanio z powodu wyjazdu. Seweryna. Mielżyńskiego 6. III. Seeger. zdw 15 954

Książka

Wspomnienia” Wojc. Kossaka. korzystnie do sprzedania. Piłwiejska 28. mieszkanie 41. zdw 15-936

Skład galanteryjny

przedam bez odstepnego. blisko Starego Rynku. Oferty Kurjer Pozn. zdw 16 024

Gospodarstwo

72 morgi budynki murowane pod dachówką pełny żywy. martwy inwentarz sprzedam tanio za 13 tysięcy. wpłata według umowy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 15 947

Jadalnia

Matejki 60. miesz. 3. zdw 15 941

Łóżeczko

dziecięce białe lakierowane krzeselczko. wannę do kąpeli oraz meble wyściełane i stół tanio. Polna 14. mieszkanie 4. zdw 15 939

Przedsiębiorstwo

maszynowy samochód 15 000. wpłaty 10 000. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 949

Willa

10 pokoi. duży ogród i rola. 15 morg. pod Poznaniem na sprzedaż. Cena 35 000 zł. Pośrednictwo wyklucone. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 15 858

Skład kolonjalny

zarus do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 15 934

Skład artykułów

tekstylnych przy najruchliwszej ulicy tanio sprzedam. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 15 929

Restaurację

dobrze prosperującą z pełną koncesją i mieszkaniem z powodu 2 interesów tanio sprzedam lub przyjąć współnika. Adres lub oferty Kurjer Poznański zdw 15 914

Teren

Kanarki
spiewaki od 14 samicy 4 zł sprze-
dam Borzyński, Górna Wilda 65.
zdw 16 443

**Całkowita wyprzedaż
posezonowa**
rekawiczki skórkowe 9,50; Nappa
podszewkowane 4,50; na welnie
5,95; paskiem 6,50; Getry 1,50;
Szale welniane 0,65; welna jed-
wabiem 1,25; pulowery meskie
2,50; koszule ciepłe 2,50; skarpet-
ki meskie 0,80; nicianki 0,35; wel-
niane 1,40; Pończochy damskie,
swetry pantalonki za beżem —
Tylko w Składzie Fabrycznym
Władysława Trojanowskiego —
Wielkie Garbary 30, obok Wie-
kiej. Pw 10 009-53,33

**Wyprzedaje
plaszcz damskie**
ceny do 50% obniżone flanszowe
od 15 angielskie 25 rypsowe 40,
georgettowe 60, pluszowe 75,
dziewczęce od 12. Modele najta-
niej Józef Szuster Stary Rynek
76 naprzeciw odwachu.
zdw 99 852 3

Pończochy
plekne, trwałe i tania
kupisz tylko w specjal-
nym magazynie poń-
czoch. A. Szymański,
Poznań, św. Marcja 1
przy pl. Śro Krys-
skim. Pw 9 828-9.

Gramofony — Płyty
najkorzystniejsze 2/3 do zakupu
F. Balon Woźna 12
Pw 9 302 3-52,21/2

Gramofony
okazyjnie sprzedaje się. Wielkie
Garbary 34 mieszkanie 12.
zdw 15 457 8

Warsztat
proszony bez przer-
wiania z powodu choro-
by właściciela zaraz lub póź-
niej z narzędziami lub bez.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 15 171-2

Skład
kolonialny z mieszkaniem sprze-
dam lub wydzierżawie. Oborn-
ki. Dworcowa 42. zdw 15 923/24

Zakład
fryzjerski w Poznaniu mieszka-
niem sprzedam. Adres wskaże
Kurjer Pozn. zdw 16 033

Folwark Balas
w dobrym stanie sprzedam. Ma-
tejki 44. m. 6. zdw 16 396

Kolonjalke
mągiem, mieszkaniem, centrum
miasta korzystnie natychmiast
sprzedam Oferty Kurjer Pozn.
zdw 15 966

Skład
papieru, tytoniu, galanterji, z
mieszkaniem sprzedam. Górna
Wilda 43 zdw 16 008

Sprzedam
urządzenie wyrob. cukierków z
powodu śmierci 2,500. Adres Kur-
jer Pozn zdw 15 990

Kocz
dobrze utrzymany tania sprze-
dam. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 15 985

Radjo
4 lampowe tania. Nowa 1. m. 12.
zdw 16 401

Składowa
szafa oszklona, elegancka. Jesio-
nowa szeroka 180 tania, Wier-
zbicice 24a. m. 5. zdw 15 987

Kanarki
białe, Gen. Umińskiego 25. m. 11
zdw 15 976/7

Fretki
dobrze polujące oraz sietki. Han-
del Zoologiczny, Dąbrowskiego 1.
zdw 16 070,3

Dziuple
oraz żerniki dla ptaków. Handel
Zoologiczny, Dąbrowskiego 1.
zdw 16 068

Ptaki
wypycham, ceny przystępne. —
Handel Zoologiczny, Dąbrow-
skiego 1. zdw 16 069

Frak
nowy okazynie 27. Grudnia 2.
m. 11. Katarzyński zdw 16 074

Reklamowe
wozy mleczarskie do detalicznej
rozprzedaży mleka zaraz na
sprzedaż. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 16 137

Skład zegarmistrzowski
w jaknajlepszym punkcie św.
Marcina, nadający się na każdą
inną branżę z niską dzierżawą
zaraz korzystnie sprzedam.
B. Kruszewski, św. Marcja 32.
zdw 16 075

Sypialka
z kuchnią cena 500. Bosą 24. mie-
szkanie 6. zdw 16 076

2 plaszcz
meskie, szary wojskowy i czar-
ny oraz ubranie tania sprzedam.
Szamarzewskiego 21. miesz. 14.
zdw 16 134

Maszynę
Singera, silna, bardzo dobra,
nadzwyczaj tania sprzedam. —
Wolnica 45 miesz. 8.
zdw 16 129

Akumulatory
radiowe, samochodowe sprze-
daje oraz ładuje okazynie. Fran-
pol, Działyskich 3. zdw 16 399

Piekarnie
cuklarnicza w pełnym biegu z po-
wodów rodzinnych sprzedam lub
zamienie na nieruchomości mała.
Cena 5 000. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 16 297

Drukarska
maszynę pospiesznie sprze-
daje Golus, Półwiejska 35.
zdw 16 215

Skład
towarów krótkich sprzedam. —
Adres Kurjer Pozn. zdw 16 213

Ubranie
granatowe figura 1,70 zamienie
na frak. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 16 212

Gramofon
walkowy oraz radio 3 lampko-
we kompletne tania sprzedam. —
Piekary 7. m. 4. zdw 16 211

Łóżko
żelazne sprzedam. Szwajcarska
16. m. 18. zdw 16 210

Gramofony
okazyjnie sprzedaje się Wielkie
Garbary 34. mieszkanie 12.
zdw 16 193

Leżankę
sprzedam. Zórawia 5. mieszka-
nie 4. zdw 16 177

Harmonjum
Mannborga, 18 rejestr. sprzedam
Tomaszewski, Bydgoszcz. Grun-
waldzka 42. zdw 16 172

Wilka
sprzedaj Jurkiewicz, Wierzbicice
28. zdw 16 460

Kuchnie
westfalskie sprzedam. Woźna
16. m. 1. zdw 4 048

Resztówka
112 morg. ziemia, zabudowania
dobre, inwentarze kompletne od
Niemca 30 000 oraz kilkadziesiąt
spodarstw, majątków poleca
Kwiatkowski, Gniezno, Lecha 4.
zdw 16 287

Mniejszy
skład w pobliżu St. Rynku tania
sprzedam. Dzierżawa niska. —
Adres wskaże Kurjer Pozn.
zdw 16 216

Motor
elektr. 1 1/2 P. S., 220/380 sprze-
dam korzystnie. Dąbrowskiego
30. Dutkiewicz. zdw 16 322

Sprzedam
piec do gotowania samotowy 20
zł, spodek 6 zł ubranie Rybaki 7
mieszkanie 16 zdw 16 339

Gołębie (pocztowe)
kilka par sprzedam korzystnie —
L. Siedziński, Poznań, Wroniecka
16. Telefon 12 42. zdw 16 337

Dywany
Imitacja perskich
175 x 250 od 42. —
zł. bouclé 175 x
250 od 125. — zł.
wedur ang. prima
2 x 3 250. — zł.
linoleum dywany
i z metra, chodni-
ki od 1,75. Serwo-
ty pluszowe i go-
belinowe. Inlety,
stolowizna i bło-
na po cenach zni-
żonych W. Grosz-
kiewicz, Poznań,
Wrocławska 3.
Hurt. — Detal.
Pw 9 855-1,74

Walec
„Pulaskiego“ 300x600 do mycia
w bardzo dobrym stanie tania na
sprzedaż. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 16 345

Wóz
trzycałowy sprzedam tania. Mar-
szalka Focha 71. warsztat.
zdw 16 255

Dom
masywny trzy ubikacyjny, chlewy
mieście powiatowym blisko Po-
znania, 5 000 Bartkowiak, Dopie-
wo, pow. Poznań, Znaczek.
zdw 16 271

Frak
surdukt na średnia figure, beżem.
Szewska 21. mieszkanie 1.
zdw 16 362

Skład
rzeźniczy z urządzeniem warszta-
tem dobrze prosperujący przy
dzierżawie albo sprzedam. Zgło-
szenia do Kurjera Pozn. zdw 16 415

Bemberga
pończochy z błędami nadeszły
Hurtownia Pończoch św. Mar-
cja 23 wejście przez sien parter.
zdw 10 543

Rury
gazowe kilka grubości „Poznań“
Wytwórnia Bielizny Wielka 27
zdw 16 544

Motory elektr.
prądu stałego, zmiennego sprze-
daje stale okazynie Franpol ul.
Działyskich 3. zdw 16 398

Radjo
pięciolampowe, kompletne warto-
ści 1,000 za beżem sprzedam spie-
sznie. Święty Marcja 65. Drukar-
nia zdw 16 325

Maszyna
do szycia i stół do pracowni tania
Ratajczaka 37 mieszkanie 4.
zdw 10 527

Złote
etui okazynie. Pierścionek jeden
brylant ciska 2 karaty tania. —
Aleje Marcinkowskiego 23 „Occa-
sion“. Pw 10 125-53,74

Oddam
skład z urządzeniem, nadający
się na każdą branżę, w zamian kie-
rowniczego stanowiska. Stawie
gwarancje ewentl. sprzedam 2
pokojowe mieszkanie meblami.
Spieszne oferty Kurjer Pozn.
zdw 4 065

Singera
wpuszczana. Szyperska 3. mje-
zkanie 8. zdw 16 509

Pierwszorzędne
ubranie, smoking figura średnia,
Zydowska 30. m. 5. rw 4 047

Gospodarstwo
95 morg buraczanej ziemi, zabu-
dowania mas., inwentarze kom-
pletne od Niemca 30 000 wpłaty
20 000. Kwiatkowski, Gniezno,
Lecha 4. zdw 16 288

Zniżka cen
Wszelka bielizna damska,
dziecięca i pościelowa
oraz kompl. wyprawy pole-
ca jako wyrób własny
pierwszorzędnej jakości.
H. Wojtkiewicz, Nowa
11. zdw 16 525

Parcelę
Solacz, przy tramwaju, 790 kw.
kanalizacja i światło elektryczne
przeprzewodzone sprzedam. Fr.
Buda, Poznań, Staszica 18.
zdw 16 481

**Jeżeli po wyprawy
Jeżeli po prezenty
Jeżeli po serwisy
Jeżeli po porcelanę
i po alpaki**

to tylko wprost do Hurtowni
Porcelany Wroniecka 24 podwór-
ze, Tam najkorzystniej i najta-
niej. zdw 10 533

Kolonjalke
mieszkaniem mągiem, Zgłoszenia
Pirowski, Szamarzewskiego 1,
parter lewo. zdw 16 374

Salon
stylowy 14 części tania sprzedam.
Grobla 19. m. 9. zdw 16 378

Duży dom
bardzo ładny w którym mieści się
piekarnia 5 lokatorów i wolne 6
pokojowe mieszkanie nadające się
na każdy skład i przynoszący
przez 400 zł miesięcznej dzier-
żawy zaraz na sprzedaż. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdw 16 483

Samochód
4 osobowy sprzedam lub zamie-
nie na motocykl, Strzałkowski,
Ostrówek 10/11. zdw 10 417

Skład
z urządzeniem, ubikacją i skład
papieru sprzedam. Adres Kurjer
Poznański zdw 10 416

Młyńskie
dwa postawy podwójne używane
800x350 AGK. sprzedam okazynie
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 16 420

Futro
sealowe nowe tania sprzedam.
Półwiejska 29. mieszkanie 7.
zdw 10 470

Gramofon
szafkowy tania sprzedam. Sło-
wackiego 43. miesz. 6. jw 2 321

Jadalnię
debowa, bogato rzeźbiona bardzo
tania. Stolarska Bukowska 9.
zdw 16 564

Kolonjalno
delikatesowy, ruchliwy punkt
korzystnie. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 16 557

20
morg. ziemi przy Poznaniu sprze-
dam korzystnie. Oferty Kurjer
Pozn. zdw 16 553

Omega-Gorsety
lecnicze pasy brzuszne, gwaran-
cja doskonałego kroju, wykonuje
w samej pracowni „Omega“ —
obecnie Matejki 6, Tel. 72-78.
Pw 10 129-1,80

Skład
obrazów, szklarnia i towary ga-
lanteryjne, miasto powiatowe i
garnizonowe, dużo szkół, z mie-
szkaniem, cena bardzo przystęp-
na. Oferty kierować Remke,
Śrem. n.w 8 048

Futra
damskie, różne poleca tania. —
Pałkowska Maszalarska 7. I.
zdw 16 453

Klubowy
garnitur, elegancki jak nowy
sprzedam 180.—. Grobla 4. mie-
szkanie 2 zdw 16 463

Piekarnię
dobrze prosperującą w pełnym
biegu odstapie. (Powód choroby).
Norkowski Leszno Leszczyńskich
42. n.w 3 037

Rower
wyścigowy marki francuskiej,
kauczukowe opony sprzedam ta-
nio. Mostowa 2. m. 2. rw 4 066

Niebywała okazja
Na przedmieściu Gdyni kamienica
dająca dochód miesięczny
700, cena zł 65 000, przy wpłacie
35 000. Zgłoszenia Gdyni Infor-
mator, kiosk koło dworca,
n.w 8040

5 KUPNA
Głównik
kupię. Oferty cena do Kurjera
Poznańskiego zdw 99 864

Kolonjalni
z większym mieszkaniem, możli-
wie od gospodarza poszukuje. —
Oferty Kurjer Pozn. zdw 15 369

Kupię
lub wydzierżawie 10—20 morg
rolnej ornej pod Poznaniem. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdw 15 933

5 KUPNA
Głównik
kupię. Oferty cena do Kurjera
Poznańskiego zdw 99 864

Kolonjalni
z większym mieszkaniem, możli-
wie od gospodarza poszukuje. —
Oferty Kurjer Pozn. zdw 15 369

Kupię
lub wydzierżawie 10—20 morg
rolnej ornej pod Poznaniem. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdw 15 933

Kupię
dom mieszkalny albo ze składa-
mi z wolnym mieszkaniem 4 po-
kojowym, wpłata 20 000 zł. Ofer-
ty nadesłać do Kurjera Pozn.
d.w 2 480

Kupię
gospodarstwo wpłacie 23 000 zło-
tych, pośrednicy pożądan! Zgło-
szenia Myszak, Goślinowo, pow.
Gniezno. n.w 8033

Prasę
używaną hydrauliczną do oleju
kupię. J. Dekowski, Środa.
zdw 15 476

Dolarówki
kupię. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 15 329

Kupię
w Poznaniu skład spożywczy z
mieszkaniem dwupokojowym i
kuchnią. Zgłoszenia z podaniem
ceny: K. Burzych Trzemeszno,
pl. Kilińskiego 8. zdw 15 591

Drukarke
biurowa kupię. Typ cene do Ku-
rjera Poznańskiego zdw 99 620

Taksówkę
samochodową z koncesją kupię.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 15 951

Linguaphone
język francuski angielski kupię.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 15 567

Motor
0,3 H. P. prąd zmienny 220 V.
kupię. Oferty Kurjer Poznański
zdw 16 023

Kupię
dla Towarzystwa używane plani-
no tania z podaniem ceny. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdw 16 041

Kupię
skład kolonialny z mieszkaniem.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 16 268

Kupię
dom mieszkalny albo ze składa-
mi z wolnym mieszkaniem 4 po-
kojowym, wpłata 20 000 zł. Ofer-
ty nadesłać do Kurjera Pozn.
d.w 2 480

Kupię
gospodarstwo wpłacie 23 000 zło-
tych, pośrednicy pożądan! Zgło-
szenia Myszak, Goślinowo, pow.
Gniezno. n.w 8033

Prasę
używaną hydrauliczną do oleju
kupię. J. Dekowski, Środa.
zdw 15 476

Dolarówki
kupię. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 15 329

Dom
w centrum kupię, wpłata 150 000.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 16 023

Gotówka
placę domek hipotekę, parcelę in-
teres. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 16 152

Biuurko
szafki do biura kupię. Oferty
podaniem ceny Kurjer Pozn.
zdw 16 157

Piekarni
poszukuje. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 16 095

Wilka
młodego, rasowego silnie zbud-
wanego, po ostrych rodzicach ku-
pie tania. Zupański, Karczyn,
p. Matwy. Inowrocław.
zdw 16 384

Willkę
ogrodem obreń Poznania przy
wpłacie 10 tys. kupię. Szczegó-
łowe oferty Kurjer Pozn.
zdw 16 219

Ubranie
granatowe, figura 1,70 zamienie
na frak. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 16 214

Willę
komf. jedno lub dwumieszkanjo-
wa kupię. Zgłoszenia Kurjer
Poznański rw 4 054

Kupię
kompletne lub częściowe urzad-
zenie do fabrykacji musztardy
używane lecz w dobrym stanie.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 16 290

Domek
pobliżu Poznania kupię, cena. —
Oferty Kurjer Pozn. zdw 16 302

3 lub 5 walcówkę
stalową lub porcelanową Counce
do czekolady i maszynę do tabie-
rowania pomady kupię używaną
za gotówkę. L. Siedziński, Poznań
Wroniecka 16. Telefon 12-42
zdw 16 338

Kuchnię
żółko żelazne, dobrym stanie ku-
pie. Oferty Kurjer Poznański
zdw 16 350

Radjo lub gramofon
z płytami, pierwszorzędny, dla
obezry kupi Makowski, Wejher-
wo, Klasztorna 32. zdw 16 432

Maszynę
do pisania okazynie kupię. Oferty
cena Kurjer Poznański
zdw 16 400

Domek
2 morgi roli kupię. Wpłacie 2 000
Oferty Kurjer Poznański
zdw 16 500

Transparent
reklamowy każdego rozmiaru ku-
pie. Oferty Kurjer Poznański
zdw 10 385

Kupię
za gotówkę jadalnię używaną w
w dobrym stanie pierwszorzędne
wykonanie, Nowa 6. m. 6. tele-
fon 37-64 zdw 10 522

Majątek
400—500 morg dobrej ziemi
wzrost od właściciela kupię na
dorzecznych warunkach. Oferty
„Par“ Toruń pod 6.
Pw 10 123-64,7

Motocykl
mało używany kupię. „Dom Zle-
ceń“ Pcznań, Szkoła 6, III.
zdw 16 431

Motocykl
używany kupię. Oferty z ceną do
Kurjera Pozn. zdw 16 433

Dom
w Poznaniu okolica obojetna,
wpłacie do 10 000. Adres Wa-
rzyńska 29. mieszkanie 2.
zdw 16 441

Wózki
dziecięce, łożka metalowe, używa-
ne kupuję, przyjmuję w komis.
Półwiejska 22. skład łożek.
zdw 16 442

Wózek
dziecięcy, dobrze utrzymany,
sportowy niski, ciemny kupię.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 16 556

Pieska
Rehpinchera, rasowego poszukuje
do pokrycia, Sew Mielżyńskiego
4. miesz. 11. zdw 16 465

6 KAMIENICE
komfortowa, blisko śródmieścia,
dochód 22 000, cena 190 000, wpła-
ty 100 000, reszta amortyzacja
sprzeda „Krakus“, Poznań Poczt-
owa 30. zdw 15 691

Wózki
dziecięce, łożka metalowe, używa-
ne kupuję, przyjmuję w komis.
Półwiejska 22. skład łożek.
zdw 16 442

Wózek
dziecięcy, dobrze utrzymany,
sportowy niski, ciemny kupię.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 16 556

Pieska
Rehpinchera, rasowego poszukuje
do pokrycia, Sew Mielżyńskiego
4. miesz. 11. zdw 16 465

6 KAMIENICE
komfortowa, blisko śródmieścia,
dochód 22 000, cena 190 000, wpła-
ty 100 000, reszta amortyzacja
sprzeda „Krakus“, Poznań Poczt-
owa 30. zdw 15 691

Willa
9 pokoi ogrodem, przy Poznaniu,
za 20 000 wpłata umowa, Tom-
czak Wierzbicice 31. zdw 15 438

Administracji
domów poszukuje były wyższy
urzędnik sądowy, Aleje Marcin-
kowskiego 16 mieszkanie 13.
zdw 15 652

Kamienica
czteropiętrowa w Poznaniu do
sprzedania 25 lokatorów, Infor-
macji udziela — administrator
Idziński, Wierzbicice 24 b. Agen-
ci wykluczeni. zdw 15

Mieszkania

2 i 3 pokojowe dwa składy w... ul. Matejki 65 a m. 1. zdw 97 950

Dwa

2 pokoje kuchnia do wynajęcia. Czynsz rok zgóry. Staroleka Wielka Zietek 85.

2 pokoje

kuchnie wydzierżawie w Pobiedziskach miesięcznie 30 zł. Pobiedziska, ul. Gnieźnieńska 18. gospodarz.

13 pokoi

(17 okien frontu), centrum z obiektem gabinetu, buduaru, jadalni od zaraz do wynajęcia bez odstępnego tania za czynszem miesięcznym. Wiadomość Ratajczaka 29. mieszkanie 5. zdw 13 950

Mieszkanie

2 pokoje kuchnia, elektryka, przy dworcu Luboń. Czynsz miesięczny. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 15 356

Mieszkanie

3 pokojowe II piętro. Mogilno. zaraz do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 145

4

4 pokojowe komfortowe za miesi. czynszem do oddania. Mazowiecka 60

5 pokojowe

mieszkanie pierwszorzędnym dom. III piętro. dźwig, śródmieście. I. IV 1932 wprost od gospodarza. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 16 122

2

2 pokoje i kuchnia, gaz, elektr., 600 m. IV. p. tr. za dwuletnim czynszem ca. 2000 zł wprost od gospodarza do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 4 012

Mieszkanie

komfortowe 4 pokojowe. I. piętro centralne ogrzewanie, poczetek ul. Dąbrowskiego, źródła gospodarza oddam za odkupieniem mebli po cenie własnej. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 019

Do wynajęcia

Podwórna 8, nowy dom 1 i 1 składowe 2 oknach wystawowych 90 m. kw. na życzenie z bocznym lokalem; 2 lokal na 1 p. 100 m. kw. nadający się na atelier warsztat lub lokale związkowe. Zgłoszenia tanie u portjera zdw 16 056

2

2 pokoje kuchnia wprost od gospodarza czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 284

Mieszkanie

3 pokojowe czynsz miesięczny zaraz do wynajęcia Ul. Palacza 94 6rw15

Ośmiopokojowe

mieszkanie I. piętro, centrum oddam. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 250

Mieszkanie

2 pokoje łazienka oddam. Łukaszewicza 24. m. 5. zdw 16 036

Mieszkanie

jednopokojowe, blisko kościoła Łazarskiego 40 zł, czynsz dwuletni. Informacji Chwaliszewo 18. składowe cukierków. zdw 16 403

Mieszkanie

2 pokoje kuchnia, obłocie 500 zł, dzierżawa 32 złote, wskaże Dudek, Wielkie Garbary 34. zdw 16 191

Małżeństwu

2 pokoje zaraz z urządzeniem kuchni. Mostowa 26. m. 41. zdw 16 445

Trzy

mieszkania, dwupokojowe kuchnia komfortem za 2 letnią dzierżawę wynajmie. Adres Kurjer Poznański Stary Rynek nr 4045/6

Pięciopokojowe

komfort. IV. p. Marsz. Focha zaraz potrzebne 3 000 zł w tem rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański nr 4 052

Mieszkanie

trzy pokoje, kuchnia i łazienka zaraz do wynajęcia w willi, Lipowa 10. zdw 16 561

Pokój

kuchnia Solacz, dzierżawa rok zgóry. Kubiak, Saniejski 3. III zdw 16 427

Pokój

umeblowany z urządzeniem kuchni Niezolewskich 10 II. prawo. zdw 16 432

Pokój

kuchnia, skład 70 zł. Adres Kurjer Poznański zdw 16 422

2

2 pokoje ewentl. kuchnia umebl. centr. ogrzewanie przy parku Wilsona. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 545

Skład

z jedną przyległą ubikacją wydzierżawie od zaraz. Zgłoszenia Rataje 19. zdw 16 554

9 SZUKA MIESZK

Mieszkania

2-3 pokojowe poszukuje. Dzierżawę dam zgóry Wydzierżawiająca oferta proszę. F. Urbanicki, Poznań, Sokola 11. zdw 99 477

6-8 pokoi

poszukuje zaraz komorne miesi. czynszem. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 404

Pokój

z kuchnią lub dwa I. II piętro. słoneczne z wygodami, w centrum miasta wprost od gospodarza, zapłaci czynsz kilkunastoczynny. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 972

4-5

4-5 pokojowego mieszkania możliwie centrum od 1 kwietnia od gospodarza poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 287

3-4

3-4 pokojowego z łazienką nie wyżej II. piętra szuka pułkownik emerytalny bezdzietny, wprost od gospodarza. Wyczerpujące zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 15 375

Mieszkania

3-4 pokojowego I. względnie II. piętro, górna część miasta ewentl. za pożyczkę wprost od gospodarza, szuka wdowa po wyższym urzędniku od 1. IV. 32. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 15 354

Mieszkania

dwupokojowego z kuchnią od 1 lutego poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 15 945

Dwóch

2 pokoje kuchnia wprost od gospodarza poszukuje. Oferty warunkami Kurjer Poznański zdw 15 940

Mieszkania

1-2 pokoi kuchnia od gospodarza za dzierżawę poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 938

Poszukuje

3-4 pokojowego mieszkania śródmieściu zaraz lub 1. IV., czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 146

3-4

2 pokoje poszukuje. Zgłoszenia ewentualnie warunki Kurjer Poznański zdw 16 064

Emeryt

poszukuje dwóch pokoi z kuchnią wprost od gospodarza zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 011

Poszukuje

mieszkania 3 pokojowego, czynsz miesi. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 103

Pokoju

z kuchnią poszukuje urzędnik wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 891

2-3

2-3 pokoje w śródmieściu od gospodarza za dzierżawę zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 045

3

3 pokojowego mieszkania wygodnym centrum od lutego, czynsz 9 miesięcy naprzód poszukuje solidny lokator od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 051

Urzędnik

niemiecki poszukuje 4 pokojowego mieszkania Oferty z podaniem ceny Kurjer Poznański zdw 16 055

2

2 pokoje wprost od gospodarza za półrocznym czynszem poszukuje. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 16 167

Mieszkania

poszukuje 3-4 pokoi. Oferty wraz warunkami do Kurjera Poznańskiego zdw 16 382

Cztero

lub 5 pokojowego mieszkania obszernego poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 240

Pokoju

próżnego od gospodarza szuka małżeństwo (urzędnik komunalny). Oferty Kurjer Poznański zdw 16 187

Młode

małżeństwo poszukuje pokoi z kuchnią lub dwóch od gospodarza Oferty Kurjer Poznański zdw 16 335

Poszukuje

2 pokojowego z kuchnią mieszkanie Warunek I. piętro od gospodarza dzierżawa zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 383

Mieszkania

dwupokojowego kuchnia poszukuje wprost od gospodarza, Oferty Kurjer Poznański zdw 16 387

Poszukuje

2 do 3 pokoi z kuchnią śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 225

Małżeństwu

bezdzietne poszukuje mieszkania 3-4 pokojowego (gaz, elektr.), słonecz., przy tramwaju, nie wyżej II. piętra, za czynszem miesięcznym 100 zł wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 230

Meldunki

lokatorów ewentl. administrację przejmie bezpłatnie inteligentny lokator Dobre referencje. Warunek mieszkanie, umiarkowany czynsz. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 311

Czteropokojowe

mieszkanie elektryczność, łazienka, 600 m. tylko za dzierżawę ewentl. zgóry górna część miasta poszukuje bankowiec. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 16 372

Mieszkania

4-6 pokojowego w śródmieściu poszukuje. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 16 353

Mieszkanie

3 pokojowe w Górczynie do wynajęcia. Wierzblicie 3. Dziennik. zdw 16 359

Mieszkania

2-3 pokojowego poszukuje młode małżeństwo. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 529

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienie

mieszkanie 2 pokoje kuchnia na Wildzie dzierżawa 35 zł miesięcznie na 3 pokoje kuchnie na Jeżykach. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 15 541

Zamienie

2 pokoje na skład z zamianą. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 324

11 POKOJE UMIEBL.

Pokoik

sympatyczny, niedrogi. Bardasz, Strusia 3. zdw 15 205

Pokój

1-2 osobowy, czysty, słoneczny, spokojny z elektrycznością, zaraz. Wielkie Garbary 36, m. 22. zdw 92 855

Pokój

obszerny frontowy i słoneczny dla 2 panów lub pań z utrzymaniem lub bez oraz drugi mniejszy zaraz wolne. Niezolewskich 10, I. m. 5. zdw 15 128

Pokój

do wynajęcia z utrzymaniem lub bez Skarbowska 11, mieszkanie 6. zdw 99 259

Frontowy

dwuokienne słoneczny elektryczność dwóm lepszym panom zaraz lub 15. Małkowskiego 15, mieszkanie 5. zdw 15 366

Ciepły

pani, Matejki 60, mieszkanie 3. Oglądać 2-3. zdw 16 456

Pokój

dwóch osób Piotra Wawrzyniaka 21 mieszkanie 4. zdw 15 393

Pokój

elektryczność, telefon wynajmie pp. studentem zaraz. Telefonować 6158 zdw 15 339

Pokój

frontowy dla dwóch solidnych panów, św. Wojciech 28, mieszkanie 4. zdw 15 384

Pokój

dla 1 lub 2 osób, elektryczność. Szwajcarska 24, mieszkanie 5. zdw 16 502

Małżeństwu

frontowy słoneczny Wspólna 14, mieszkanie 1 zdw 15 355 0

Pokój

na biuro lub panom, Ratajczaka 11 a, wejście 3 mieszkanie 69. zdw 15 515

Pokój

zaraz, Słowackiego 21, II. zdw 15 575

Pokój

umeblowany, słoneczny, ogrzewaniem Niezolewskich 12, mieszkanie 8. zdw 15 549

Pokój

łazienka, telefon, Matejki 53, m. 11. zdw 15 642

Pokój

jedno, dwuosobowy utrzymaniem bez. Przemysłowa 27a, II. lewo. zdw 99 709

Śniadeckich

23. m. 3. zdw 15 590

2 panie

z elektr., tania, przyjme. Wierzblicie 49, mieszkanie 16. zdw 15 893

Wspólny

panu, Grobla 22, m. 9. zdw 15 680

Pokoje

z wszelkimi wygodami, Matejki 60, mieszkanie 8. zdw 2 459

Panom

dwadzieścioro obłady, Wrocławska 13, m. 11. zdw 99 168

Na wsi

osobie samotnej, pragnącej spokoju pokój całodziennym utrzymaniem przy rodzinie inteligentnej, bezdzietnej, Okolica zdrowa, blisko stacji. Wiadomość Umińskiego 25, m. 13. zdw 99 205

Pokój

1-2 wynajmie, Matejki 57, m. 2 zdw 15 100

Ratajczaka 28

partier, prawo, panu, zdw 99 341

Niekrepujący

frontowy ładnie umeblowany. Chwaliszewo 53 54, mieszkanie 4. zdw 15 463

Jedno-

dwuosobowy czysty elektryczność, Jackowskiego 40, mieszkanie 8. zdw 14 647

Pokój

z klatki zaraz, św. Marcin 64, dom środkowy, III. prawo. zdw 15 821

Dwuosobowy

studentkom gimnazjum, pomoc nauce utrzymaniem, Focha 78, mieszkanie 8. zdw 13 910

Składowa

11 mieszkanie 7 panu, zdw 15 791

Dwuosobowy

natychniast, Kraszewskiego 8, mieszkanie 22. zdw 15 987

Pokój

wynajmie, Grobla 6, mieszkanie 3. zdw 15 935

Czysty

miły pokoił centrum, intel. Panu Kreta 5, m. 2. zdw 15 926

Mały

pokoił dla panienki Waly Jagielly 3, m. 4. zdw 15 925

Pokój

Grobla 9, m. 4. zdw 15 919

Frontowy

Wodna 11 I piętro, zdw 14 907

Frontowy

osobne wejście, elektryczność. Wodna 11, mieszkanie 7. zdw 15 906

Duży

1 mały pokój z elektrycznością, z utrzymaniem lub bez, tania zaraz wzdłużnie 1 II. Szewska 11, mieszkanie 4. zdw 15 878

Pokój

Cieszkowskiego 8, mieszkanie 9. zdw 15 838

Pokój

zaraz, Matejki 59, mieszkanie 6. zdw 15 991

Pokój

z utrzymaniem pierwszorzędnym inteligentnemu panu, Plac Nowomiejski 5 dom ogrodowy, III. wejście, III piętro mieszkanie 31. zdw 16 148

Pokój

inteligentnemu Piotra Wawrzyniaka 5, I prawo. zdw 16 131

Dwuosobowy

niekrepujący, łazienka, Skryta 11 mieszkanie 3. zdw 10 126

Ładny

czysty, duży pokój jednej lub dwóm panom inteligentnym. Światło elektryczne, łazienka. Seweryna Mielżyńskiego 23, m. 14. zdw 16 114

Dwu

trypokojowy, panienkom, elektryczność, fortepian, Józefa 6, mieszkanie 8. zdw 14 147

Pokój

dobrze umeblowany ewentl. obiady, Słowackiego 25 II. prawo. zdw 14 121

Dwuosobowy

Dąbrowskiego 48 mieszkanie 16. zdw 10 002

Św. Marcin 62

mieszkanie 6 pokój niekrepujący dla poważnego pana, zdw 13 997

Pokój

czysty z dobrym utrzymaniem, przystępnie do wynajęcia zaraz, Dąbrowskiego 24, mieszkanie 9, od 16-19. zdw 16 158

Pokój

dwóm panom, elektryka łazienka zaraz Stroną 7, mieszkanie 6. zdw 16 088

Małżeństwu

bezdzietnemu tania. Kreta 5, podwórze, lewo, IV. Holender, zdw 16 078

Śródmieście

frontowy elegancki dwuosobowy ewentualnie utrzymaniem, tylko inteligencji, Kreta 22, partier, lewo. zdw 16 067

Pensjonat

dla przejezdnych. Ceny umiarkowane. Ozorkowska, Ratajczaka 40 telefon 55-18. zdw 16 066

Pokój

duży, odnowiony 1-3 osobom. Długa 3 mieszkanie 9. zdw 16 065

Dwuosobowy

Pokój
z klatki schodowej, centralne ogrzewanie światłem elektrycznym dla 2 panów lub małżeństwa. Ul. Dąbrowskiego 46, mieszk. 6, jw 3320

Podgórną
2a, m. 10 utrzymaniem, bez. zdw 15 332

Utrzymaniem
intelig. Miłyńska 13, I. 8, zdw 16 336

Dwuosobowy
Wierzbickie 11 III, lewo, zdw 16 339

Próżny
frontowy pokój odstąpię od 15. 1. 32. Polna 21, m. 11, zdw 16 341

Dwa
dobrze umeblowane pokoje z urządzeniem kuchni. Łukaszczyca 15, m. 8, zdw 16 343

Niekrepujący
klatki schodowej, elektryczność, słoneczny czysty. Różana 11, m. 29, zdw 16 305

Pokój
wspólny lepszymu. Łakowa 16, I., prawo, zdw 16 306

Pokój
intel. panu lub pani. Mickiewicza 13, parter, prawo, zdw 16 307

Nauczyciele
studentce słoneczny, ciepły tanio. Waly Kościuszki 7, m. 5, zdw 16 531

Pokój
frontowy. Wieczorek, Gasiorowskich 10, zdw 16 528

Śródmieście
dobrze umeblowany z dobrem utrzymaniem. Ratajczaka 28, m. 11, zdw 16 560

Utrzymaniem
telefon. Działyskich 3, mieszkanie 5, zdw 16 558

Przyzwicie
umeblowany pokój inteligentnemu małżeństwu kuchnia, łazienka, Strumykowa 38, m. 10, 10-12 południe, zdw 16 449

Klatki
schodowej pokój komfortowy utrzymaniem lub bez. Orzeszowej 16, II, zdw 16 451

Niekrepujący
pokój komfortowy dwóm osobom, utrzymaniem lub bez. Masztalarska 7a, I., zdw 16 452

1-2
osobowy utrzymaniem, bez. Czesława 15, II., prawo, zdw 16 454

Elegancki
swobodny czysty, usytuowanemu panu chętnie przyjeźdnemu. Pó-wiejska 2, m. 3, zdw 16 459

Dwuosobowy
utrzymaniem lub bez. Prusa 2, mieszkanie 7, jw 2318

Słowackiego
34 I., lewo paniom, jw 2316

Pokój
dwuosobowy, Bukowska 21, mieszkanie 13, jw 2312

12 SZUKA POKOJU

Oficer
sztab, kawaler poszukuje od 15 1 elegancko umeblowanego pokoju w śródmieściu, niekrepującego z wszelkimi wygodami nie wyżej II piętra. Oferty z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdw 15 133

Z klatki
schodowej niekrepującego pokoju poszukuje. Zgłoszenia z ceną do Kurjera Pozn., zdw 15 922

Pokój jako sekretariat
dla korporacji w centrum miasta; może być bez mebli. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 15 994

Niekrepującego
najchętniej z klatki poszukuje urzędnik. Oferty z warunkami Kurjer Poznański zdw 16 087

Dwuosobowego
pokoju niekrepującego poszukuje ewentl z utrzymaniem przy Starym Rynku od 15 I Oferty z ceną dokładną Kurjer Poznański, zdw 10 010

Pokoju
niekrepującego poszukuje student, pożądane forfeitan, centralne ogrzewanie. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 047

Pokój
skromny dwóch robotników, okolica Cegielski. Zgłoszenia Eimcha, G Wilda 149, zdw 15 714

Panienska
śródmieście od 1. 2. do 25 zł ze światłem. Oferty Kurjer Pozn., zdw 16 175

Poszukuje
pokoju za korepetycje. Szczerzółowe oferty Kurjer Pozn., zdw 15 344

Próżnego
skromnego pokoju szuka pani. — Oferty Kurjer Pozn., zdw 15 779

Małżeństwo
szuka pokoju przy śródmieściu. Oferty Kurjer Pozn., zdw 16 034

Pokoju
niekrepującego, taniego szuka pan, pościel własna. Oferty z ceną Kurjer Pozn., zdw 16 032

Pokoju
w śródmieściu do 25 z urządzeniem kuchni lub z obiadem szuka pani Oferty Kurjer Pozn., zdw 16 020

Pokoju
poszukuje 30-40, okolica Łakowej. Oferty Kurjer Pozn., zdw 15 998

Ubikacji
próżnej lub częściowo umeblowana na pracownie radiotelegraficznej do 50 zł elektryka, śródmieście. Oferty Kurjer Pozn., zdw 16 221

Poszukuje
pan inteligentny pokoju niekrepującego, najchętniej w śródmieściu, cena do 30. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 315

13 LOCALE

Skład
2 duże okna wystawowe pokój przyjeźny przy ulicy Wrocławskiej 20 oddam zaraz, zdw 99 968

Skład
składnica z mieszkanem od 1 lutego do wynajęcia. Wielkie Garbary 14, Płucziński, zdw 15 247

Lokal
sklepowy, nadający się na składnicę do wydzierżawienia od gospodarza, Piekary 18, II, zdw 15 889

Warsztatowe
ubikacje wolne, Nowak, Kopernika 4, zdw 15 921

Ubikacji
na warsztat poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdw 16 107

Lokalu
na restaurację poszukuje Oferty z ceną i opisem Kurjer Poznański zdw 15 956

Ubikacje
przemysłowe 90 kw. m. w całości lub częściowo. Bittner, Dąbrowskiego 79, rw 4 034

Ubikacje
suche, jasne, sila, światło Łazarski zaraz. Wiadomość Kanałowa 13, portier, rw 4 033

Warsztaty
samochodowe, garaże oraz mieszkania dla szoferów. Bittner, Auto - Garaże, Dąbrowskiego 79, rw 4 033

Do wynajęcia
trzy ubikacje jasne na pierwszym piętrze. Wodna 2 oraz pięć ubikacji centr. ogrzewaniem Mickiewicza 28, Wiadomość: Jaroszewski, Masztalarska 6, zdw 16 219

Garaż
i składnice do wynajęcia Garncarska 3, Zgłoszenia u stróża domu, zdw 16 513

Skład
do wynajęcia obok P. K. O. Dąbrowskiego 4, gospodarz, zdw 16 426

Składu
za czynszem miesięcznym od gospodarza poszukuje. Oferty Kurjer Poznanski zdw 16 546

14 DZIERŻAWY

Skład
okazały z repozytorium wydzierżawie lub kamienice z piekarnią sprzedam. Śmieńciewicz, Środa, zdw 15 214

Piekarnię
z urządzeniem w rynku 30 km od Poznania wydzierżawie. Oferty 10 000.— Zgłoszenia Kurjer Pozn., zdw 15 315

Młyna
mniejszego wodnego lub motorowego celem wydzierżawy poszukuje. Pośrednik wykreśleni, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 15 427

Aparat
wulkanizacyjny przy garażach wydzierżawie lub sprzedam. — Oferty Kurjer Pozn., zdw 15 578

Plac
2 000 m. kw., śródmieście, obszerne szopa, dwupokojowe biuro zaraz korzystnie do wydzierżawienia. Zgłoszenia Kurjer Pozn., zdw 15 712

Dom komisowy
Wielkie Garbary 23 z zwrotem kosztów oddam Dzierżawa 50, zdw 99 398

Rzeźnicki
warsztat z zapadem elektrycznym i mieszkanem do wydzierżawienia. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 99 921

Zakład fotograficzny
zaraz wydzierżawie z kompl. inwentarzem z powodu wyjazdu. Kaucja wymagana. Tylko zawodowcy mogą zgłoszenia oraz z fotografią kierować do Kurjera Poznańskiego zdw 99 437

Do wynajęcia
dwa sklepy, nadające się na każde przedsiębiorstwo na głównej ulicy przy Rynku Zgłoszenia K. Knoll, Grodzisk Wlkp., zdw 99 994

Wydzierżawie
skład, nadający się na każdą branżę ubikacje (dawniej palarnia kawy) oraz place. Górczyńska 36, zdw 15 398

Skład
papieru, piekarnie, kawiarnie, ruchliwe miejsce wydzierżawie Oferty Kurjer Pozn., zdw 15 894

Skład
z mieszkanem 4 pokojowym lub bez mieszkania w dobrym punkcie zaraz do odstąpienia. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 052

Stajni
w okolicy Jeżyca, na 1 parę koni poszukuje. Oferty Kurjer Pozn., zdw 15 965

Warsztaty
garaże do wydzierżawienia. Głobisz, Kwiatowa 4, zdw 15 893

Piekarnię
oddam Ginter, Gólczy, powiat Czarnków, zdw 16 266

Warsztat
kolodziejski także na inny cel elektryczność, maszyny wydzierżawie, Medlewski, Poznań, Karwowskiego 12, zdw 15 600

Poszukuje
folwarczku w okolicy Poznania do 200 morg celem dzierżawy. — Oferty do Kurjera Pozn., zdw 15 963 64

Dzierżawy
majątków ziemskich każdej wielkości korzystnie do oddania. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 16 202

Ubikacje fabryczne
około 100 m² w suterenie przy ul. Dąbrowskiego 66 zaraz do wydzierżawienia od gospodarza. — Tel. 5637, zdw 16 310

72 buraczanej
inwentarzem nadkompletne, dużo zapasów zboża. Objęcie 4 500 zł. „Feg”, Poznań, Mostowa 33, parter, zdw 16 238

Piekarnia
do wydzierżawienia potrzeba 4 500 Góziński, Inowrocław, Mikołaja 30, zdw 16 491

Kopalnia złota
Skład z przyjeźdnym mieszkanem w którym mieścił się od 50 lat skąd kolonialny, w najlepszym położeniu miasta Września, nadający się na każdą branżę, wprost od gospodarza na dogodnych warunkach do wydzierżawienia. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 519

Domek
5 pokojowy z ogródkiem i 3 pokoje na biura lub inne przedsiębiorstwo w Rynku zaraz do wynajęcia. C. Kempicki, Jarocin Wlkp., Rynek 18, nw 8 049

Praktyka
dentystyczna w większym mieście Wielkopolski dobrze zaprowadzona z powodu śmierci dla uprawnionego dentysty lub dentystki na dogodnych warunkach zaraz do wydzierżawienia. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 16 458

Wydzierżawie
restaurację (z koncesją), hotel, skład towarów kolonialnych w miasteczku Powód choroba. Zgłoszenia Kurjer Poznański jw 3317

15 UZDROWISKA

Worchta
Pierwszorzędny pensjonat „Liliana” poleca jasne pokoje wspaniałe ogrzane korystaliz. łazienka sala jadalna salonik zdw 95 254

Zakopane — „Januszek”
ul. Chałubińskiego, pensjonat adwokata Rychlickiej Kuchnia na masle Pokoje odnowione, bardzo ciepłe. Cena 8 do 10, zdw 10 484

Krynica
centrum pensjonat Dr. Tatarskiej, pokoje komfortowe ciepłe z wykwintnym, obfitem utrzymaniem 10 zł, zdw 10 485

16 OSOBISTE

Manius Droga
czekam na spotkanie. W śniadalni pod „Słoniem”, Górna Wilda 31, Twój Ryś, zdw 15 916

Pania
która jechała 5 stycznia b. r. południowym pociągami Leszno — Poznań (tryki w pudełku, bolący ząbek), prosi o możliwość poznania względnie kilka słów do Kurjera Poznańskiego zdw 14 235, czystelnik „Współczesnego pana”.

Obelge
rzucona na p. Bernarda Neumanna Poznań, św. Marcina 16/17 oraz oszczędzania odwołujemy i przekazujemy Bartłomiej i Marianna Nowakowie św. Marcina 16/17, zdw 16 119

Pani
w beżowej sukni o 5 przed Adria nie mogłem przybyć. Proszę ponownie wyznaczyć czas i miejsce spotkania oraz podać znak rozpoznawczy. Kurjer Poznański zdw 16 246

Portfel
z 2 weksłami po 1.000 i akta są dowo zubiłem 5 km w Poznaniu. Weksle unieważniam. Ignacy Michalak, Sierakowo, pow Kościan, zdw 15 968

21 ZGJBY

Znaleziono
6 stycznia rano zegarek męski złoty. Zgłoszenia Kurjer Pozn., zdw 16 989

22 ROZMAITE

Właściciela
skrzydła ekspedycyjnego przez Biuro Posłańców uprasza się o osobiste zgłoszenie do dnia 11-go stycznia. Biuro Posłańców Miejskich właśc. M Rypicki, Pw 10 117-173

Bilansista
wykonuje prace buchalteryjne, bilanse, lekcji buchalterji, sprawy podatkowe Oferty Derfert, Zielona 6, zdw 99 503

Wszelkich
robotek włócznic filé i naszyjnik wyucza za 5 zł miesięcznie. Altwaga, Przemysłowa 29, parter, prawa, zdw 16 124

Na zimę
niezbędne suknie kostjumy swetry, jumpy, pulowery wykonuje przerabia „Tricot” Szymańskiego 10, przy Światokrzyskim, mieszkanie 12 Pw 9807-52.66

2,40 złotych
powleczenie na poduszke. Strojenie od 3.90 z falbaną od 4.50. Jasiak strojony od 1.90 powleczenie na pościel, bałę od 7.90, podpięcie od 9.80 strojenie od 11.90. Na życzenie wykonuje się wszelkie zamówienia w krótkim czasie. Fabryka Bielizny J. Schubert, ul. Wrocławska 3. Specjalność: Wyprawy. Pw 9840-1.8

Fotografje
portrety H. acia Perheresy Aleje Marcinkowskiego nr 8 Ceny zmniejszone dw 1316

Gurgula
biszkopty dla dzieci niemowląt, starców chorych, polecające przez Lbzy, Lekarskie, do nabycia wszędzie. Fabryka Gurgula Jarosław, rw 7726

Zastępstwo
na Łódź i okolice z branży kolonialno spożywczo - cukierniczej przyjmie rutynowany kupiec-kalolik. Oferty Kurjer Poznański zdw 14 488

Dr. prawa
opracowuje sprawy majątkowe, przyjmuje pełnomocnictwa, zarządy oraz sekwestry majątków przy prowadzą sprawy w urzędach. Warunki bardzo korzystne. Zgłoszenia Kurjer Pozn., zdw 15 402

Bielizniarka
działa poleca się poza dom i na wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 780

1,60
koszula strojna, dzianna damska, nona od 4.00; pantalon jedwabny od 2.90; pantalon jedwabny wełna od 6.90; — czysto wełniane od 6.90; halki jedwabne od 4.00; halki jedwabne z ładnym wstawieniem od 6.90; szalę białe jedwabne od 1.95. Wybór w bieliznie niebawiały. Trykoty zimowe damskie, męskie, dziecięce w wielkim wyborze po cenach znacznie niższych poleca Fabryka Bielizny J. Schubert, ul. Wrocławska 3. Pw 9844-1.11

Krawcowa
bardzo dzielna na eleganckie suknie i przeróbki. Wyjeżdżam na wieś. Oferty Kurjer Poznański zdw 10 127

Poznań 600 zł — 2 lata
całodzienne utrzymanie, letnisko na wsi. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 993

Chiromantka
z długoletnią doświadczenia praktyką, przepowiada przeszłość, teraźniejszość i przyszłość z rak z fizjognomji grafologii, fotografii i kart Liczne podziękowania. Przyjmie od 10-11 do 3-8 wieczór. Franciszka Ratajczaka 15, mieszkanie 10, II piętro, I wejście w Pasażu A. n. o. prawo, zdw 16 065

Pensjonat
dla przyjeźdnych Waly Jana III, nr. 11, przy zamku, zdw 16 026

Zwózki
wszelkiego rodzaju wagonowe i drobne uskuteczniarne odwrotnie. Telefon 6516, zdw 16 040

Chorem
zainteresowanym galwanizatorem Wohlmuta współdzielcie aparatu. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 267

Chiromantka
wykłada z kart Seweryna Mielżyńskiego 22, mieszkanie 8, zdw 14 174

Akuszerka
Krajewska Strzelecka 2 przy pl. Światokrzyskim przyjmuje pani udziela porady i pomocy położniczej. zdw 95 909-10

Maskowe kostjumy
wypożycza wielki wybór Pawlikowska Poznań Woźna 15, zdw 96 189-90

Chiromantka
Astrologia, klucza, książki, dwójakich kart Szamarzewskiego 36 parter, prawo, zdw 16 231-2

Tanio
ondulacja manicur po 80 gr. — Kreta 7, m. 6, zdw 15 470

Chorowitej
starszej osobie dam pokój z utrzymaniem, willa przy lesie, 20 minut Poznań, Zgłoszenia Kurjer Pozn., zdw 16 031

Specjalny
tani skład biżuterji narwijskiej korale 60 groszy. Stary Rynek koło Ratusza, zdw 16 197

Mody męskie
według miary do 30% obniżone, wspaniałych lub polecanych materiałów. Stachowski, Woźna 14b, zdw 10 472

Obiady
smaczne obfite 70 groszy. Półwiejska 9b, zdw 15 474

Krawcowa
szyje garderobe damska tanio. Kilińskiego 10, mieszkanie 10, zdw 15 709

Bańki
suche i ciete, ulce niosące w cierpieniach, przystawiam. Nięgolewskiego 10, I, m. 5, zdw 15 126 7

Obiady
smaczne abonament taniej. Św. Marcina 52/53, zdw 16 354

Salon Mód
wykonuje wykwintnie, tanio — wszelka garderobe damska i chłopska Feglarska, Wielkie Garbary 33, rw 4061 2

Daj nadrobić
jedwabne pończochy, zapłacisz tylko 170. Fabryka pończoch, Nowy Rynek, zdw 16 465 6

Jasnovidz
Mobot rozwiązuje najtrudniejsze sprawy przeszłości, przyszłości, wskazuje środki. Św. Marcina 52 3, zdw 14 402

Akuszerka
Kleinwächterowa, Poznań, centrum, ul. a Romana Szymańskiego 2, pierwsze piętro lewo drugi dom od placu Światokrzyskiego, zdw 16 644

Oczka tanio
podnosze, Witkowska, Strzelecka 2, zdw 16 497

Suknie
białe, wiyzowe 8.—, płaszcze 15.— szyje reklamowo. Wielkie Garbary 36, I, m. 18, rw 4 064

Krawcowa
dobry krój, szyje poleca się w dom. Pówiejska 7, mieszkanie 7, zdw 16 290

Pracownia Gorsetów „Wanda”
Ratajczaka 27 parter, Gorcety na miarę. Pasy gotowe, gorsety do po ciąży Pasy sportowe Biustonosze wszelkiego rodzaju. Reparaacje gorsetów — Nocne damskie koszule, zdw 16 340

Salon
mód „Sawa” Wykonuje sukienki balowe szybko. Al. Marcinkowskiego 15, zdw 16 809

Szyje
suknie balowe i inne przerabiam tanio, Dąbrowskiego 63, m. 7, zdw 16 329

Bieliznę
przyjmuje do szycia damską męską, pościelową, p. jany, poraniki, Wielkie Garbary 18, wejście Woźnej, mieszkanie 4, zdw 15 534

Łyżwy niko-chromuje ostrzy
Metalochrom Sp z o. o. Poznań, Strumykowa 19, Fabryka okuć budowlanych Nikło-chromownia. Zlecenia przyjmują składy żelaza, zdw 16 428

Krawcowa
szyje płaszcze, kostjumy, suknie, garderobe dziecięca, poleca się w dom 2.50 dziennie. Oferty Kurjer Pozn., zdw 16 361

O czym
powinni wiedzieć i co czynić chorzy na reumatyzm i wszelkie choroby chroniące, aby się wyleczyli i nie paść ofiarą wyzyskiwaczy polujących na ich łatwowierność. Za nadesłaniem dwóch złotych wysyła Zbigniew Winkler Wieruln, Czesiochowska 11, zdw 10 493

Kwiaty
do sukien i kostjumów poleca fabryka kwiatów Walczak, Wrocławska 4 I, piętro tel 58-65, zdw 10 498

Eleganckie
suknie wieczorowe wiyzowe wykonuje szybko, tanio, Słowackiego 39, III prawo, jw 2315

23 OZENKI

Panna
w średnim wieku posiadająca 3 tysiące zł gotówki przystojna, inteligentna wesołego usposobienia, z braku znajomości pragnie poznać pana w celu matrymonjalnym Wdowcy niewykluczeni. — Oferty Kurjer Poznański, zdw 98 876

Wdowiec
właśc. apteki w starszym wieku, jeden syn pragnie powtórnego ożenku, Panie bezdzietne wdowy z odpowiednim majątkiem zechcą zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 15 860 Dyskreca

Dla
mego przyjaciela samodzielnego, dobrze sytuowanego kupca w Poznaniu, kawalera lat 37, szatyna średniego wzrostu, inteligentnego szukam z powodu braku znajomości na tej drodze żony, panny inteligentnej lub bezdzietnej wdowy do lat 32 z majątkiem. Pośrednictwo rodziny mile widziane. Oferty z fotografią, którą się zwraca do Kurjera Poznańskiego pod zdw 99 870. Dyskrecaja zapewniona.

Złote serce
w przeciętnej miłej oprawie, wzrost wysoki, średnie wykształcenie 24 lata własne mieszkanie w Poznaniu, szuka drugiego naprawdę męskiego rycerskiego serca. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 15 080, Cel matrymonjalny.

Szukam
meza szlachetnego charakteru urzędnika do lat 55. Jestem przystojna, miła, samodzielną, posiadam warunki zapewniające szczęście. Oferty Kurjer Poznański, zdw 16 057

Starsza
panna inteligentna muzykalna na stałej rządownej posiadzie szuka małżonka. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 14 523

Który
szlachetnych panów poda dłoń osobie lat 37, inteligentnej, religijnej, gospodarnej, posiadającej 4 pokojowe mieszkanie, Cel matrymonjalny. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 15 350

Blondynka
zgrabna, wysoka przystojna, dobrego domu posiadzie 10 tysięcy, pozna poważnego dobrze sytuowanego pana lat 23-45 Cel matrymonjalny Triko poważne oferty nadesłać Kurjer Poznański zdw 15 911

Panienska
lat 19, posiadająca własną piekarnię w mieście powiatowym wyuje zamąż. Dobry fachowiec z gotówką meze się zgłosić do Kurjera Poznańskiego zdw 15 926

Kawaler
posiada mieszkanie, gotówkę pragnie poznać miłą, skromną pannę do lat 35, celem ożenku. Oferty Kurjer Pozn. zdw 15 928

Starsza
panna 5000 posagu wyjdzie zamąż za wdowca do lat 60. Oferty poważne do Kurjera Poznańskiego, zdw 15 905

Dwie
ożenie w średnim wieku, kulturalne, miłego usposobienia, posiadające mieszkanie pragną poznać starszych panów. Cel matrymonjalny. Oferty nieanonimowe Kurjer Poznański zdw 14 133

Wdowa
samotna posiadająca mieszkanie dwupokojowe zapozna starszego pana celem zamążpójścia. Zgłoszenia Kurjer Poznański, zdw 16 118

Panienskę
sympatyczna, młodzianka, pozna inteligentny młodzieniec. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 16 096

Przystojny
kawaler, średni etatowy urzędnik w Poznaniu pozna pania do lat 32. Cel matrymonjalny. Dyskrecaja zapewniona. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 16 080

Która
z młodych i sympatycznych pań zapoznałaby kawalera (Wielkopolski) lat 29 na prywatnym stanowisku. Oferty możliwie z fotografią do Kurjera Poznańskiego, zdw 16 079, Dyskrecaja zapewniona

Wdowiec
w średnim wieku własnym mieszkaniem na osadzie szuka żony z co najmniej gotówką dla obicia nieruchomości. Panny, wdowy zechcą złożyć oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 16 001

Kawaler
lat 33, wysokiego wzrostu, mechanik na stałej państwowej osadzie, mies. 300 zł szuka przystojnej do lat 28. Poważne oferty z fotografią do Kurjera Poznańskiego zdw 16 159

Właściciela
składu oraz większego mieszkania, szatynka przystojna, pozna panna inteligentnego wjezej lat 30, najchętniej z branży elektrotechnicznej, posiadającego gotówkę dla powiększenia przedsiębiorstwa. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia do Kurjera Pozn., zdw 16 013

Kawaler
lat 30, blondyn w poważnym i rentownym stanowisku, ożeni się z panną w średnim wieku Posag dla wspólnego dobra pożądany. Pośrednictwo wyklucza się wyjątkiem rodziców. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 050

Blondynka
lat 21, posiada 2 000 zł w gotówce pozna pana przystojnego, celem ożenku. Oferty Kurjer Pozn., zdw 15 920

Panny
lat 35-32 małego miasta całkowita wyprawa, wyjdą zamąż, wyższy wykształcenie do lat 55. — Oferty Kurjer Poznański, zdw 14 881

Dla
mej siostry, lat 32, przystojnej, posiadającej co najmniej majątku, szukam meza do lat 40, Panowie urzędnicy państw lub kurcy którym zależy na sześciomiesięcznym małżeństwie złożyć oferty do Kurjera Pozn., zdw 16 256

Biuro
„Rekord” załatwia sprawy matrymonjalne. Skarbowska 15, zdw 16 227

Wdowa
lat 25, własny zakład dentystyczny, 15 000 gotówki wyjdzie zamąż. Biuro „Przyszłość” Poznań, Pamiątkowa 9. Znaczek odpowiedz, zdw 16 182

Panna
lat 20, posiadająca kawiarnie wyjdzie zamąż. Biuro „Przyszłość” Poznań Pamiątkowa 9, zdw 16 181

Panna
lat 25, posiadająca mieszkanie, 3 000 gotówki, wyjdzie zamąż. Biuro „Przyszłość” Poznań, Pamiątkowa 9. Znaczek odpowiedz, zdw 16 180

Panna
lat 21, posagu 85 000 wyjdzie zamąż. Biuro „Przyszłość” Poznań, Pamiątkowa 9. Znaczek odpowiedz, zdw 16 179

Kawaler
lat 29 z własną piekarnią, szuka żony z gotówką. Oferty z fotografią Kurjer Pozn., zdw 16 356

Wdowiec

urzednik prywatny, trzeźwy, so-
lidny, domator 3 dzieci pozna-
nia gospodarna, zadawalniaca
sie 500 zł pensji Kilka tysięcy
posiadane Cel matrymonjalny.
Zgłoszenia uprasza do Kurjera
Poznańskiego zdw 16 178

Panna

lat 40, krawcowa, z gotówka, z
powodu braku znajomości, pozna-
pana celem ożenku. Wdowiec
mile widziani. Oferty do Ku-
rjera Pozn. pod zw 16 295-6

Wdowiec

posiadający skład z 5000 poszu-
kuje panny lub wdowy do lat 35.
Cel matrymonjalny. Oferty Ku-
rjer Poznański jw 2314

Dwie siostry

blondynki, lat 26 i 28 milego uspo-
sobienia beznazwanej przeszłości
posiadające 3 500 i 2 500 dla braku
znajomości poznają panów serio
myślących w celu matrymonjal-
nym. Oferty z fotografią do Ku-
rjera Poznańskiego zdw 16 370

Wdowiec

lat 42, z 3 dziećmi kupiec na sta-
nowisku szuka żony możliwie do-
brze usytuowanej. Oferty z foto-
grafią która sie zwraca Kurjer
Poznański zdw 16 518

Panna

intel. (cośkolwiek niedośzna)
biedna, szuka dobrego męża. Ła-
skawe zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdw 16 552

Wdowa

lat 45, posiada 25.000, wieksze
eleganckie mieszkanie szuka so-
lidnego inteligentnego towarzysza
życia. Zgłoszenia do Kurjera Po-
znańskiego zdw 16 446

Szlachetną

mla panią do lat 23 posłubi
blondyn, która dopomoże mu w
studiach. Łaskawe oferty wraz z
fotografią do Kurjera Pozn.
zdw 16 455

Panna

jednaczka lat 21, blondyna, po-
siada 4-pokojowe mieszkanie,
komfort z pianinem w Poznaniu
i skład wartości 50.000, pragnie
wisać zamaż najchętniej za
urzednika z gotówką. Zgłoszenia
z fotografią i wiek Kurjer Pozn.
zdw 16 312

Współniczki

poszukuje wdowiec dobrze zapro-
wadzony. Skład z gotówka - d
5.000. Cel matrymonjalny. Zgło-
szenia Kurjer Pozn zdw 16 318

W sprawach

matrymonjalnych
ulatwiam zapoznania dyskretnie i
towarzystwo. Plac Wolności 8,
m. 10. zdw 16 321

Kawaler

inteligentny przystojny syn za-
możnego rolnika, posiadający 12
tysięcy gotówki, szuka żony, po-
siadającej gotówkę względnie
własność. Zgłoszenia z fotografią
Kurjer Poznański zdw 10 486

Koleżanki

lat 21, 25, 27 z wyprawą i gotów-
ką szukają meżów. Panowie u-
rzednicy lub rzemieślnicy racza
swa oferty składać do Kurjera
Poznańskiego zdw 10 489

"Wiano"

udziela pomocy finansowej oso-
bom wstępującym w związki
małżeńskie. Zgłoszenia Poznań,
pl. Sapieżyński 2, m. 10.
zdw 16 358

Panienska

poznanianka, dobrej rodziny, lat
23 przystojna szatynka, intelli-
gentna, muzykalna i gospodarna,
mila z dobrym charakterem, po-
siadająca wyprawę trzy-pokojo-
wą, pozna z braku odpowiedniej
znajomości pana w celu matry-
monjalnym kupca lub przynaj-
mniej słowca właściciela warsztatu
lub interesu kierownika przed-
siębiorstwa wszelkiego rodzaju
na stałej dobrej posadzie. Poważ-
ne oferty możliwie z fotogr., któ-
ra sie zwraca skierować do Ku-
rjera Pozn. pod zw 16 308. Dy-
skrecja słowem honoru.

W Poznaniu

jestem we wtorek i srode, Ul.
Kraszewskiego 13, cukiernia,
Piotr Mrówka, zdw 10 333

Mrówka

Piotr, Ostrow (Wkp.), Kościu-
szki 2, poważne partie dla pań
i panów. Dyskrecja, zdw 16 331

Kawaler

lat 48, poszukuje starszej panny
celem ożenku. Oferty Kurjer
Poznański zdw 16 342

24 NAUKA

Akademja Tańców
Wituszkowskich
"Rumba"
nowe komplety tania, Ratajcz-
ka 9 Pw 10 017-53.40

Szkoła tańców

Mikołajczak - Kledecka
Pocztowa 29, Kurs złotych 10,
Pw 9 890-47.72

Udzielam

lekcyj stenografii fonetycznej sy-
stemu Duvernois mającej zasto-
sowanie do wszystkich języków.
Kurs w 10 lekcjach zł 40. Jako
też i lekcyj języka niemieckiego
francuskiego i włoskiego z 3-
godz. Maria Klausius, Poznań-
Spółcz ul. Wolińska 14. Zgłosze-
nia między godz 11 i 15,
zdw 99 413

English Lady

gives lessons conversation Apply
Kurjer Poznański zdw 99 969

Redowity Anglik

świeżo przybyły udziela lekcyj
prywatnych i zbiorowych języka
metoda przyspieszona Zgłasz-
ać ul. Mickiewicza 28 mieszcz. 6,
zdw 15 350

Inżynier fachowiec

wykłada zasady maszynoznaw-
stwa i urząda kursy teoretycz-
no-przygotowawcze na techników,
kierowców itp. Panie i Panowie
chcący sie zapoznać z tą najwa-
żniejszą dziedziną wiedzy ludzkiej,
która nie powinna być dziesiąt
nikomu obca zechcą zgłosić się
z podaniem kierunku fachowego
narazie do Kurjera Poznańskie-
go zdw 15 012

Szkoła Tańca

Antoszewskiego
rozpoczyna nowe kursy. Ceny
niższe Zielona 3 Pw 930-52.24

Kroju

łamskie to - czterogodniowego
w czorom udziela Szymański,
Waty Jana 9 zdw 99 97/8

Jan Chmielewski
organista kościoła
farnego

przygotowuje uczeni do konser-
watorium, zdw 15 593/4

Korepetycji

udziela tanio zakresie do 2 kl.
szk. gmnazj. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 15 171

Trio dancinowe

dobrze zgrane może sie zgłosić
zaraz. Oferty podaniem warun-
ków, fotografii oraz referencji do
Hotelu Europejskiego, Ostrów
Wkp. zdw 2467

Harmonje, Kontrapunkt
Kompozycje

udziela Józef Herrmann, Koper-
nika 4, front, mieszkanie 6,
zdw 10 388

Prima

orkiestry jazzowe dostarcza Jan-
kowski, pl. Wolności 17,
zdw 16 298

Czeladnik rzeźnicki

poszukuje posady miejscowości
obojetna. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 15 755

Pocztkowa

książkowa, pisze i maszynje
poszukuje posady ewentl. na pro-
wincji. Łaskawe oferty z pensją
proszę składać do Kurjera Pozn.
zdw 15 682

Ogrodnik bartnik

kawaler z długoletnią praktyką
poszukuje samodzielnej posady
przy skromnych wymaganiach.
Zna wszelkie prace w zakresie o-
grodnictwa wchodzące. Łaskawe
zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego zdw 99 461

Osoba

nawskroś uczciwa, znająca sie
na bardzo dobrej kuchni, prowa-
dzeniu samodzielnego gospodar-
stwa posiadająca długoletnie
świadectwa i referencje poszuku-
je od 1 II 32, lub później posady.
Oferty Kurjer Poznański pod
zdw 99 894

Technik budowlany

praktyką przyjmie jakakolwiek
posadę ewentualnie za kaucję.
Łaskawe zgłoszenia do Kurjera
Poznańskiego pod zdw 99 912

Buchalterka

korespondentka biegle pisząca na
maszynje, dzielna, młoda sila po-
szukuje posady. Oferty Kurjer
Poznański zdw 99 933

Książkowy bilansista

rutynowany biegly korespondent
polsko-niemiecki poszukuje posady
stałej względnie dorywczej.
Zestawia bilansy, zakłada, regulu-
je i prowadzi księgowość. Oferty
Kurjer Poznański zdw 99 918

Samodzielnia

zarządczyni i gospodynja domu,
długa praktyka poszukuje posady
u samotnej osoby lub na pro-
stobocznym. Zgłoszenia do Kurjera
Poznańskiego zdw 99 901

Książkowa

(poznanianka) samodzielna, ruty-
nowana biegly korespondentka,
wszechstronna znajomość wszel-
kich prac biurowych, znajdująca
sie w bardzo przykrem położeniu
materialem poszukuje posady
zaraz lub później za skromnem
wynagrodzeniem. Bardzo dobre
świadectwa referencje. Łaskawe
zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 99 939

Pomocnik siodlarski

po wojskowości, pilny, obowią-
zkowy dobry fachowiec - zna
wszelkie prace siodlarsko-tapicer-
skie, prosi szanownych pp maj-
strów o prace zaraz lub później.
Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdw 99 940

Niania

młoda, rutynowana, do nie-
mowlat lub młod. dzieci, wyma-
gania skromne, szuka posady. —
Zgłoszenia Hr. Zółtowska, Nie-
chanowo, pod Gniezmem,
zdw 15 217

Portjer

hotelowy rutynowany, zdolny, so-
lidny, trzeźwy, pracowity, chlubne
długoletnie świadectwa większych
hotel, ładne pismo, język także
niemiecki, kaucja szuka posady.
Łaskawe zgłoszenia z podaniem
warunków do Kurjera Poznań-
skiego zdw 15 274

Stenotypistka

pisząca biegle na maszynje, zna-
jąca stenografje polską i nie-
miecką, poszukuje posady. Ła-
skawe zgłoszenia do Kurjera Po-
znańskiego zdw 15 607

Mistrz ceglarski

dzielny fachowiec z kaucją po-
szukuje posady w parowej ce-
glielni. Łaskawe oferty do Kur-
jera Poznańskiego zdw 13 543

Dziewczyna

w średnim wieku poszukuje po-
sady do starszych państwa lub
samotnej osoby od 15. I. Oferty
Kurjer Poznański zdw 15 435

Sierota

w krytycznem położeniu szuka
posady do wszystkiego z gotowa-
niem od 15. I. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 15 433

Osoba

uczciwa, dobrze polecona, szuka
posady do jednej lub dwojga
osób. Oferty Kurjer Poznański
zdw 15 674

Optyk - foto - mechanik

także jako ekspedjent przyjmie
posadę. Oferty Kurjer Poznański
zdw 15 894

Gospoia

zajmie się celem gospodarstwem
domowem u samotnej osoby. —
Miejscowość obojetna, zaraz lub
później. Oferty Kurjer Poznański
zdw 13 890

Posługi

na pół lub cały dzień. Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 15 952

Sierota

położona szuka zaraz posady. —
Oferty Kurjer Pozn. zdw 13 946

Sierota

z syciem gotowaniem, prasowa-
niem poszukuje zaraz posady. —
Oferty Kurjer Pozn. zdw 15 944

Szofer-ślusarz

mechanik samodzielnj dłuższą
praktyką poszukuje posady zaraz,
Lutomski, Swarzędz, zdw 10 473

Bona

religijna, zdrowa, znająca higie-
nie, z dłuższą praktyką poszukuje
posady. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 15 918

Panienska

4 kl. szkoły wydziałowej szuka
za małym wynagrodzeniem zaraz
posady. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 10 027

Panna

poszukuje posady do wszelkich
prac domowych od 15 najchętniej
do dwóch osób. Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 15 896

Książkowa

maszynistka poszukuje posady,
skromne wynagrodzenie. Oferty
Kurjer Poznański zdw 13 943

Poszukuje

posady do wszystkiego, dobrem
gotowaniem dobre świadectwa.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 13 942

Kinooperator

egzaminowany z świadectwem
poszukuje posady. Zgłoszenia Ku-
rjer Poznański nw 3 022

Służaca

do wszelkich prac domowych po-
szukuje od 15 posady. Oferty
Kurjer Poznański zdw 15 884

Poszukuje

prania i posługi dwa razy w ty-
godniu, Przemysłowa 23 a mie-
szkanie 4. zdw 15 874

Panienska

lat 25, szuka posady do starszych
pań. Zgłoszenia Kurjer Poznań-
ski zdw 15 898

Praczkia

pięrze akuratnie i tanio przyjmie
także i posługę z praniem. Oferty
Kurjer Poznański zdw 15 896

Panna

kochająca dzieci przyjmie posadę
do dziec lub u dwojga osób
do wszystkiego od 15. I. 32. —
1. 2. 32. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 15 917

Panna

z dobrej rodziny, zna wszystko
co wchodzi w zakres gospodar-
stwa domowego, poszukuje posady
u samotnej osoby zaraz lub
później. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 15 879

Maszynistka

polko-niemiecka, młodsza z dłuż-
szą praktyką, szuka posady, w
wolnych chwilach zajmie się go-
spodarstwem. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 16 410

Bilansistka

poszukuje posady wykonuje prace
buchalteryjne i sprawy podat-
kowe. Przepisywanie na maszyn-
je. Oferty Kurjer Poznański
zdw 15 903

Wychowawczyni

kochająca dzieci poszukuje posady
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 14 144

Pielęgniarka

z kilkoletnią praktyką poszukuje
posady do dziecka od 1. II. 32 r.
Oferty do Kurjera Poznańskiego
zdw 10 123

Technik dentystyczny

biegly w pracach metalowych i
kauczukowych szuka posady. —
Oferty Kurjer Pozn. zdw 16 120

Wdowa

lat 37, szuka posady jako gospo-
dyni z dobrymi świadectwami.
Miejscowość obojetna. — Oferty
Kurjer Poznański zdw 10 123

Dziewczyna

uczciwa, gotowaniem, własna
posiada poszukuje posady. Oferty
Kurjer Poznański zdw 16 149

Bona wychowawczyni

dobre świadectwa, 5 letnia prakty-
ka, język polski, przyjmie posadę
na stale lub jako przycho-
du. Łaskawe oferty do Kurjera
Poznańskiego zdw 10 003

Ogrodnik

kawaler 8-letnia praktyka po-
szukuje samodzielnj posady od
15 lub każdego czasu. Oferty
Kurjer Poznański zdw 13 999

Służaca

z samodzielnem gotowaniem po-
szukuje zaraz posady. Oferty
Kurjer Poznański zdw 15 906

Krawcowa mistrzyni

bielizna wyprawy, poszukuje po-
sady, może wyjechać. Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 13 995

Uczciwa

kobieta szuka posługi. Oferty
Kurjer Poznański zdw 15 992

Sierota

lat 16 z dobrej rodziny wstąpi
na naukę najchętniej do składu że-
laza. Oferty Kurjer Poznański
zdw 16 093

Syn

uczciwych rodziców wyuczylby
sie chętnie cukiernictwa. Oferty
Kurjer Poznański zdw 16 092

Panienska

inteligentna, znająca gospodar-
stwo domowe i sycie poszukuje
posady. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 16 091

Młodzieniec

szuka początkującej posady w
biurze. Wymagania skromne. —
Oferty do Kurjera Poznańskiego
zdw 16 090

Elew

gospodarczy poszukuje posady za-
raz lub później. Oferty Kurjer
Poznański zdw 16 069

Panienska

sierota poszukuje posady do pie-
karni lub w składzie kolonialnym
miejscowość obojetna. Oferty
Kurjer Poznański zdw 16 081

Posługaczka

uczciwa, poszukuje posady. Oferty
Kurjer Poznański zdw 16 077

Praczkia

poszukuje prania. Oferty Kurjer
Poznański jw 4 311

Maszynistka

przystojna, inteligentna, poszu-
kuje posady. Zgłoszenia Kurjer
Poznański nw 8042

Biuralistka

przystojna, inteligentna, umiejąca
biegle pisać na maszynje Adler
szuka posady u komornika sądo-
wego lub adwokata. Zgłoszenia
Kurjer Pozn. nw 8041

Dziewczyna

poszukuje posady do dziec i lek-
kich prac domowych. Oferty
Kurjer Poznański zdw 15 959

W roku

1931

otrzymała ekspedycja
Kurjera Poznańskiego

498 970

ofert

dla swoich inserentów.

Fakt ten wskazuje

i Tobie

właściwą centralę ogłoszeń.

Św. Marcin 70

Nauczycielka

udziela pomocy w nauce przygo-
towuje do egzaminów Wielkie
Garbary 18 mieszcz. 4. zdw 16 14

Panienska
lat 21, z lepszej rodziny, ukończyła szkołę gospodarza poszukuje posady w samotnej osobie. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 155

Nauczycielka
gimnazjalna z doskonałą konwersacją francuską, niemiecką, językiem angielskim i dobrą muzyką przyjmie posadę na wsi lub mieście. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 004

Korespondentka
stenozyfująca bieżąc po polsku i niem. oraz znająca inne prace biurowe z 9-letnią praktyką poszukuje zaraz lub później posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 16 062

Posługi
szuka młoda sierota, polecenia dobre, najchętniej zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 16 060

Rządca gospodarzy
lat 36, z 10-letnią praktyką w postępowych intensywnych majątkach w Wielkopolsce z ukończoną szkołą rolniczą w Niemczech, rzutki energiczny i zamiłowany w swym zawodzie, zna dokładnie uprawę buraków cukrowych, rybactwo, hodowlę inwentarza zarodowego oraz książkowość rolniczą. Dobre referencje, w ostatniej posadzie 3 lata, przyjmie stałą posadę od 1. IV. 1932 lub przedtem. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 13 103

Inteligentna
panienka z znajomością ekspedycji z gotówką 200 zł poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 017

Kucharka
z długoletnimi świadectwami, smacznie oszczędnie gotująca poszukuje posady 15 lub 1. Oferty Matejki 55. Szczecińska. zdw 16 111

Dziewczyna
uczniwa z dobrymi świadectwami poszukuje od 15. I. posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 109

Piekarz cukiernik
samodzielny, zna krakowskie pieczywo poszukuje posady od 15 lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 108

Stolarz
znający prace kościelne, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 106

Osoba
inteligentna, lat 25 poszukuje posady w dobrym domu w charakterze wychowawczyni do dzieci lub pomocy pani domu. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 104

Sierota
poszukuje posady służącej od 15. Oferty Kurjer zdw 16 098

Bufetowa
z prowincji, skromnych wymagań, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 061

Szofer
elektromonter, kawaler poszukuje posady zaraz lub później. Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 962

Gospośnia
przyjmie posadę do wszelkiej pracy domowej z gotowaniem od 15. I. 1932. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 970

Stangret
żonaty z dobrym świadectwem, doskonale obeznanym w swoim zawodzie oraz w słuźarstwie poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 978

Szofer
kawaler, lat 25, bieleły i trzeźwy w swym zawodzie z pracą warsztatową obejme posadę zaraz najchętniej w poważniejszej firmie, odpowiedzialny na większą sumę pieniędzy lub jako inkasent, albo na większy majątek jako szofer i elew. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 16 030

DZISIAJ W KINIE

- Apollo:** „Jenny Lind“.
- Aurora:** Tarzan wśród maip.
- Colosseum:** „Niebieski motyl“.
- Corso:** „Dziewica Orleańska“.
- Edison:** „Kobieta, która Cię nigdy nie zapomni“.
- Harfa:** „Trujący kwiat“.
- Kapitol:** „Gniazdo miłości“.
- Metropolis:** „Miłość matryzysty“.
- Nowości:** „Dziewczynka z baletu“ z Clara Bow. — Na scenie wielka rewja p. t. „U nas Hupści“.
- Orzeł:** „Walka o djament“.
- Odeon:** „Marokko“.
- Renaissance:** „Zdobycie Bastylii“.
- Roxy:** „W godzinę zwycięstwa“.
- Słońce:** „Kongres tańczy“.
- Tęcza:** „Moulin Rouge“.
- Wilsona:** Indyjski Grobowiec.

Poszukuję posady
inkasenta woźnego, makazyniera, kaucja 500 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 269

Ekspedjentka
piekarsko - cukiernicza poszukuje jakiegokolwiek posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 16 264

Urzędnik
z długoletnią praktyką szuka posady ksiązkowego, kalkulatora wżół kasjera z kaucją Łaskawe. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 162

Kelner 200 zł kaucji
złoży przy objęciu posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 16 252

Panienska
z szyciem poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 10 184

Panienska
inteligentna z lepszego domu z ukończoną 1 1/2 roczną szkołą gospodarza szuka posady od 1 lutego jako towarzysząca pani domu z równoczesnym nadzorem nad kuchnią. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 13 170

Inteligentna
panna, z dobrej rodziny, która ukończyła VI klasę gimnazjum, znająca język niemiecki, poszukuje posady jako bona do dzieci przedszkolnych. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 490

Panna
szuka posługi zaraz z gotowaniem bez. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 206

Posługaczka
samodzielna gotowaniem praniem, prasowaniem poszukuje pracy. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 205

Dziewczyna
uczniwa poszukuje posady zaraz do wszystkiego do małej rodziny. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 199

Praczką
uczniwa bardzo pilna, szuka prania. Kurczewska, Andrzejewskiego 12, m 17. zdw 16 234

Złożę
kaucje kasjerki kierowniczką lub ekspedjentki. Oferty Arenja Kurjera Poznańskiego Gniezno 6. n w 8082

Posługaczka
na przedpołudnie szuka posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 190

Nauczyciel
młody, bardzo krytycznym położeniu poszukuje posady za niewielkim wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 10 176

Służąca
starsza do wszystkiego z dobrym gotowaniem, dobrymi świadectwami poszukuje posady zaraz lub 15. Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 969

Kuchmistrz
pierwszorzędny fachowiec z chlubnymi poleceniami; z dużych domów, znający także kuchnię restauracyjną szuka od 1. 4. 1932 lub później stałej posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 2 403-4

Krawcowa
na wszelką garderobe poleca się w dom. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 154

Dziewczyna
poszukuje posady z gotowaniem do wszelkiej pracy domowej od 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 395

Piekarz
czeladnik z długoletnią praktyką poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 16 113

Gospodarz
z kilkoletnią praktyką, sumienny energiczny, dobry i zamiłowany rolnik, hodowca, dobremi poleceniami poszukuje zaraz lub później posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 303-4

Stróżstwo
przyjmie elektromonter — instalator żonaty. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 450

Książkowy
posady bez gotówkowego wynagrodzenia. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 300

Maszynistka
posady za utrzymanie. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 501

Ogrodnik
starszy bartnik, obeznanym wszechstronnie w swym zawodzie szuka zaraz posady. Antkowiak, Lasek, Łączna 4, Zabikowo, zdw 16 042

Poszukuję
posady w Poznaniu do restauracji lub wszelkiej pracy domowej z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 046

Ślusarz
maszynowy poszukuje posady do prowadzenia plugów parowych oraz naprawy maszyn rolniczych. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 957

Samodzielna
marszantka poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdw 10 542

Młoda
zdrowa w krytycznym położeniu poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 14 538

Panienska
kochająca dzieci poszukuje posady od 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 13 596

Seminarzystka
z maturą, umiejąca szyc, szuka odpowiedniej posady do dzieci, najchętniej we dworze, na wsi. Łaskawe Zgłoszenia pod Janina Strzelecka, Bielsko, Dolne Przedmieście 391. zdw 2 461

Małopolanka
poszukuje posady do dzieci i lekkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 235

Kowal-maszynista
egzaminowany podkrywacz koni, zna wszelką reparację maszyn rolniczych, poszukuje posady J. Andrzejewski, Sedziny, p. Buk, pow. Szamotuły, zdw 16 244

Praczką
uczniwa, czysta, szuka prania. Wały Królowej Jadwigi 2a, Frybis, u Petena, rw 4 060

Siostra
szpitalna poszukuje posady do chorego, miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 289

Dziewczyna
do wszystkiego, z cośkolwiek gotowaniem poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdw 15 961

Osoba religijna lat 38
która umie ka kowiec zarządzać gospodarstwem domowym przyjmie posadę w samotnego pana lub starszej pani. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 16 817

Służąca
z gotowaniem poszukuje posady od zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 16 480

Inżynier-rolnik
z dobrą praktyką w majątkach wysokiej kulturze obeznanym z gospodarstwem nasennym poszukuje posady samodzielnej lub pod dyspozycję od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 365

Agronom
praktyka w pierwszorzędnych gospodarstwach Poznańskiego i Lubuskiego poszukuje posady administratora. Warunki przystępne. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 366

Kasjerka
zna falsyfikaty oraz prace biurowe poszukuje posady Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 14 567

Osoba
czysta nawskroś uczniwa z dobrem gotowaniem poszukuje posady od 15 lub 1 najchętniej do jednej osoby lub pokójowej Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 13 363

Kucharka
umiejąca dobrze gotować zaprawiać, przyjmie posadę do młodych państwa od 15 lub 1 lutego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 14 376

Krawcowa
domowa biegła, elegancko wykonuje garderobe damska. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 379

Dziewczyna
uczniwa z dobrymi wiadomościami gotowania szuka posady do wszystkiego prac domowych zaraz lub 15. I. 32. Marja Młynarczyk, Kobylin p. Krotoszya, zdw 160 487

Dziewczyna
zna szycie, gotowanie, wszelką prace domową. Poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 526

Ogrodnik
samotny, lub żonaty 8 lat, praktyk, obeznanym warzywnictwie, sadownictwie i kwaciarstwie szuka posady 1. 4. Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 524

Inteligentna
panienka przyjmie posadę jako towarzysząca dziećmi, w godzinach popołudniowych. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 436

Wychowawczyni
z kilkoletnią praktyką poszukuje posady do dzieci. Zna szycie i robotki. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznański zdw 16 437

Posługę
przyjmie od południa Wilda. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 456

300—400
kaucja, obejme posadę ekspedjenta, bufetowego, kibera lub bufeta na rachunek. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 461

Posługaczka
uczniwa pracowita poszukuje posługi przed południem. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 448

Poszukuję
zaraz lub później posady woźnego, inkasenta, portjera lub t. p. Jestem bezwzględnie sumienny i uczciwy. Kaucji złożyć mogę 150 zł. Mam polecenie posiadziela ziemskiego. Jestem z zawodu szofer kamerydner. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 16 488

Jenne française
pouvant fourier bonnes références cherche place. Jeanne Murtux, Mierzewo, p. Jarzabkowo, powiat Gniezno, zdw 16 492

Solidny
zdolny, trzeźwy, wiek średni, chlubne świadectwa, kaucja język polski, niemiecki, praktyka szuka posady kasjera kontrolera, inkasenta, konduktora i t. p. Łaskawe zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera Poznański zdw 16 549

Ogrodnik
lat 27, kawaler, dzielny, fachowiec, dobrze polecony, obeznanym wszechstronnie w swym zawodzie, poszukuje posady zaraz lub później. Wl. Lewandowski, Mała Radowiska, poczta Zelenów, Wąbrzeźno, zdw 16 569

Szukam
posady do wszystkiego z gotowaniem od 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 559

26 WOLNE MIEJSCA

Panie i Panowie
inteligentni, ustosunkowani, poszukujący do lekkiej aktywności, także na prowincji. Zajęcie nie koliduje z godnością stanowisk. Zadane losy itp. Zgłoszenia do Kurjera Poznański zdw 16 924

Dzielną
ekspedjentka z branży rzeźniczej potrzebna od 15. I. Graniewicza, ul. 3 Maja 7, zdw 15 886

Służąca
młoda i przystojna zaraz potrzebna Kawka, św. Wojciech 14/15 mieszkanie 2, zdw 15 666

Emil Janniags
Marlena Dietrich
w wsp. anielejkiacji
Niebieski Motyl
Pw 10 1 8 1 19

Dziewczyna
młodsza do dzieci może się zgłosić. Ul. 3 Maja 7, skład rzeźniczy, zdw 15 887

Biurowa
lub ekspedjentka z gotówką 1.000 przyjmie jako współczniczkę. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 718

400 do 500 zł
uboczny zarobek miesięczny, bez narażenia na godność stanu, znajduje osoby najnie szerokie koła znajomości. Zgłoszenia Goskred, Lwów, Wałowa 11, Pw 4 832-72-99

Dziewczyna
dzielnej uczciwej czystej umięjącej gotować do wszelkich prac domowych poszukuje na wsi, najchętniej 15. I. Pożalana, znajomość języka niemieckiego. — Oferty Kurjer Poznański zdw 2456

Ekspedjent
młodszy z branży papierniczo-pisemnej potrzebny zaraz. Zgłoszenia z podaniem wymagań do Kurjera Poznańskiego zdw 15 881

Służąca
z gotowaniem, praniem od 15. 3-4. Matejki 52, mieszkanie 3, zdw 13 553

Dziewczyna
zdrowa, uczniwa do wszystkiego gotowaniem od 15. I. Poznański, Główna, ul. Wiejska 8 zdw 15 931

Poszukuję
kasjera na majątek ziemski 3 000 morg biegłego w prowadzeniu ksiąg gospodarczych wyciągów kupieckich i bankowych podatków i świadectw społecznych. — Uwzględniona beda tylko oferty z kilkoletnią praktyką w majątkach. Oferty Kurjer Poznański zdw 13 901

Wolne posady są
dla wykwalifikowanych z ukończonym kursem Szkoły Gospodarczo-Zawodowej w Poznaniu, św. Marcin 69. Dla córek funkcje narzuży państwowych nauka bezpłatna, zdw 16 072

Sukniel
dam szyc krawcovej, która umie szyc składowa konfekcję. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 16 110

Potrzebna
panienka do składu piekarsko-cukierniczego zaraz litwko z branży. St. Ruprycht, Marszałka Focha 35, zdw 16 563

Bufetowa
potrzebna. Łukaszczyca 6, mieszkanie 14, zdw 15 816

Służąca
z gotowaniem zaraz. Grobla 20a, I. lewo, zdw 16 270

Uczeń
zakarmistrzowski; z dobrego domu potrzebny. Chwilkowski, św. Marcin 40, zdw 16 277

Praczką
która pierze czysto i akuratywnie potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 988

Młoda
panienka dobrze zbudowana, przyjmie Warszawski dwuletni kurs malarski jako modelkę; dobra miesięczną pensją; poważne zgłoszenia życiorysem, fotografią Kurjer Poznański zdw 16 201

20 zł
dziennie zarobić może każdy przy rozprzedaży niezbędnego sprzęta domowego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 15 982

Wolontariusz
fryzjerski potrzebny. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 972

Manikurzystka
w dom potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 141

Ogrodnicy
pomocnik (młodszy) potrzebny od zaraz. Kopie świadectw oraz wymagania z utrzymaniem prosi do Kurjera Poznański zdw 16 139

Marszantka
zdolna potrzebna od 1 lutego. — Oferty Kurjer Poznański zdw 16 115

Stenotypistkę
kaucja 600 zł przyjmie. Oferty z żądaniem pensji Kurjer Poznański zdw 16 130

Inteligentne
zdolne zamilowaniem robotek filatelii przyjmie jako uczennicę bez płatnie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 16 391

Parkietówki
przystojne zaraz potrzebne. — Morskie Oko, Młyńska 3, zdw 16 236

Dziewczyna
wiejska do wszystkiego. Zgłoszenia niedziele 10—11. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 16 173

Kierownika
wzgl. współnika z gotówką 4—5 tys. przyjmie najchętniej kawalera. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 16 457

Uczeń
może się zaraz zgłosić. Chmielnik, mistrz piekarski, św. Wojciech 25, zdw 16 467

Podróżujący
Poznańskie spezy, prowizje potrzebny, gotówki 1 000 złotych. Oferty Kurjer Poznański zdw 10 468

Rybak
samodzielny żonaty na wiejska wodę potrzebny mieszkanie wolne. Oferty Kurjer Poznański zdw 4 050

Panna
do składu papieru na prowincji z kaucją potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdw 16 294

Prasowaczka
potrzebna zaraz. „Szarotka“, Jaskółcza, zdw 16 292

Służąca
do wszystkiego, dobrem gotowaniem potrzebna. Zgłoszenia niedziele 3—5, Szamarzewskiego 8, m. 7, zdw 16 327

Dziewczyna
potrzebna do sortowania wyrobów młynskich. Możliwe kaucja. — Oferty Kurjer Poznański zdw 16 348

Służąca
potrzebna Dabrowskiego 90, skład zdw 16 349

Praczką
zaraz Biłska, Aleja Szelałowska 23 I zdw 16 368

Humor zagraniczny

— Od chwili, gdy wam dałam trochę jedzenia, skierowaliście do mnie wszystkich swych przyjaciół.
— Nie, proszę pani, moich wrogów!
(London Opinion). S. F.

Przedpłata na styczeń 1932 za oba wydania razem wlicznie tygodniowego dodatku ilust. „Ilustracja Poznańska“ i „Nowiny Sportowe“ w Poznaniu w kw. 4,00, w agencjach w mieście 4,50, z odnośnym em kwartalnie 15,00, pod opaską miesięcznie w Polsce 12,00, w innych krajach 11,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeszkód w wydawnictwie nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domaganie się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6 (tamowej) 25 gr za stronę 4-tamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr za stronę czwartej 100 gr, za stronę drugiej 120 gr przed wiadomościami potoczными 200 gr od 1-tamowej miliona nia porannego przyjmujemy do godz 18.30 w nagłych wypadkach do godz 22 u stróża, do wydania wieczornego „drobne“ do godz 11 większe dłużej według możliwości. Drobnie ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek mierzycowania wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072 w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P K O. Poznań nr 200 149.